

COWI**cautus**

MILJØOVERVÅKNING BRYGGEN I BERGEN

Statusrapport Bryggen MOV pr 31. mars 2022

Rory Dunlop (NIKU); Liv Bruås Henninge & Jostein Soldal (COWI); Håvard Hind & Lars Krangnes (Cautus Geo)

Tittel Miljøovervåkning Bryggen i Bergen Statusrapport Bryggen MOV pr 31. mars 2022	Rapporttype/nummer NIKU Rapport 116	Publiseringsdato 13.05.2022
	Prosjektnummer 1021555	Sider 127
	Avdeling Arkeologi	Tilgjengelighet Åpen
Forfatter(e) Rory Dunlop (NIKU); Liv Bruås Henninge & Jostein Soldal (COWI); Håvard Hind & Lars Krangnes (Cautus Geo)	ISSN 1503-4895 ISSN 2703-7797 (digital) ISBN 978-82-8101-261-5	Periode gjennomført Oktober 2019-mars 2022
	Forsidebilde Bryggen fra vannskorpen. Foto: Rory Dunlop, NIKU	

Prosjektleder A. Rory Dunlop, NIKU; Stein Broch Olsen, COWI; Lars Krangnes, Cautus Geo
Prosjektmedarbeider(e) Liv B. Henninge, Jostein Soldal, COWI, Håvard Hind, Cautus Geo
Kvalitetssikrer Vibeke Vandrup Martens (NIKU), Stein Broch Olsen (COWI)

Finansiert av KLD via Riksantikvaren

Sammendrag Dette er den tredje statusrapporten fra miljøovervåkningsprosjekter for Bryggen (Bryggen MOV), og den dekker perioden mars 2021 til og med februar 2022. Prosjektet startet høsten 2019, og er et samarbeid mellom NIKU, COWI AS og Cautus Geo AS. Rapporten presenterer data, vurderinger og resultater fra følgende: 19 miljøbrønner, sensorer installert i et prøvehull bak Nordre Bredsgården, analyser av vannprøver, og setningsmålinger. Det er fortsatt utfordringer knyttet til å få styringsrommet i Schøtstuene operativt, og NIKU og samarbeidspartnerne har blitt bedt om å utrede mulige alternativer for å sikre vanntilførsel til I/T-systemet. Oksygen-loggeren sluttet å fungere og måtte sendes for service, og værstasjonen på taket til Bryggens Museum måtte demonteres som følge av byggearbeid og ble først gjenmontert medio februar 2022. Det er fremdeles målte setningshastigheter som ligger for høyt i forhold til mål, og det er flere miljøbrønner hvor grunnvannsnivået ligger for lavt i forhold til ønskede nivåer. Situasjonen vil avhjelpes når en mer kontinuerlig vannforsyning til I/T-systemet er blitt oppnådd.
--

Abstract This is the third status report from the Bryggen environmental monitoring project (Bryggen MOV), covering the period from March 2021 to March 2022. The project started in the fall of 2019, and it is headed by NIKU in collaboration with COWI AS and Cautus Geo AS. The report presents data, measurements and results from: 18 monitoring wells, sensors installed in a test-pit to the rear of the tenement Nordre Bredsgården, analyses of water samples, and fixed measuring points on the ground and on buildings. There are still problems in getting the control room in Schøtstuene operational, and NIKU and partners have been tasked by Riksantikvaren to look into alternative permanent water-supply methods. The oxygen logger stopped working and had to be sent for service, and the meteorological station on the roof of Bryggens Museum had to be taken down due to building work and was only put up again in mid-February 2022. There is still ongoing subsidence greater than the projected target, and groundwater-levels in some of the monitoring wells are lower than they should be. The situation will be largely remedied when a more permanent system for supplying water to the I/T-system has been established.

Emneord Miljøovervåking (MOV); Bryggen verdenskulturarv; Bergen, miljøbrønn
Keywords Environmental monitoring (MOV); Bryggen World Heritage Site; Bergen, monitoring wells

Avdelingsleder
Lise-Marie Bye Johansen, NIKU; Stein Broch Olsen, COWI

Forord

Verdensarvstedet Bryggen i Bergen er et ikonisk kulturminne. De stående bygningene er fra tidlig 1700-tallet, men bymessig bosetning i området går tilbake nesten 1000 år i tid. UNESCO utnevnte Bryggen som verdensarvsted i 1979, og det er viktig å bemerke at denne avgjørelsen ikke alene var basert på verdien til de historiske bygningene, men også på verdien til de tykke kulturlagene som bygningene hviler på. Imidlertid er verdensarvstedet under stadig trussel, både over og under bakken.

Miljøovervåking utgjør en viktig del av grunnlaget for den best mulige skjøtselen av verdensarvstedet, som igjen er viktig i sammenheng med at Bryggen skal beholde sin status som verdensarvsted. Det er blitt utført miljøovervåkingsarbeid av ulike slag på Bryggen siden 2000. Tidligere målinger på bygningene på Bryggen viste at det var store setningsskader på bygningene, og setningshastigheten var så stor, at det var behov for å finne årsaken til dette. Riksantikvaren tok derfor i år 2000 initiativ til å gjøre undersøkelser av grunnvannssituasjonen, og det ble konstatert at grunnvannsnivået var alarmerende lavt. Det ble gjennomført undersøkelser som viste nedbryting av de organiske kulturlagene, som igjen medførte setninger på bygningene.

I 2011 bevilget Klima- og miljødepartementet NOK 45 mill. for å sette i gang tiltak for å heve grunnvannstanden og redusere setningshastigheten. Riksantikvaren ga Statsbygg oppdraget om å gjennomføre nødvendige tiltak. Statsbyggs oppgave var å være operativ byggherre på vegne av Riksantikvaren, for å planlegge og gjennomføre tiltak for å begrense, og om mulig stoppe de ødeleggende setningene under bygningsmassen og nedbrytingen av kulturlagene under Bryggen.

Statsbygg har, på vegne av Riksantikvaren, gjennomført et grunnvannsprosjekt på Bryggen som nå er over i en driftsfase med overvåking og vedlikehold av anlegg. Grunnvannsnivået er hevet og setningshastigheten er redusert. Totalt er det installert 47 overvåkingsbrønner på Bryggen i en periode av 14 år for å dokumentere bevaringstilstand og -forhold og for å estimere nedbrytningshastighet på ulike områder på Bryggen. Skadebegrensningene har allerede hatt klare resultater i noen områder, men det vil ta flere år før det er mulig å dokumentere full effekt. Med et volum på 100 000 m³ utgjør de arkeologiske kulturlagene på Bryggen et stort system og det tar lang tid før et slikt system blir stabilt når det gjelder jordfuktighet, grunnvannsnivå og grunnvannskjemi.

Som en del av Statsbyggs oppdrag ble det etablert et infiltrasjons-/transportsystem (heretter betegnet I/T-systemet) for overvann på Bryggen for å sikre tilstrekkelig høy grunnvannstand i kulturlagene. I/T-systemet består av rør og pumper som fordeler overvann og vann fra hotellets byggegrop i infiltrasjons- og transportrør. Vanntilførselen styres av flottører i utvalgte kummer m.m. Grunnvannstanden overvåkes av loggere i vertikale miljøbrønner og kummer. I tillegg består systemet av regnbed og gresskledde infiltrasjonsbassenger (såkalte «swales») i parken langs den bakre delen av Bryggen.

Det har dermed blitt gjort betydelige investeringer i infrastruktur på Bryggen, både under og over bakken. Riksantikvaren har derfor besluttet at overvåkingen med målinger og innhenting av data for å overvåke grunnvannsnivået og setningshastigheten skal videreføres, samt at det skal sørges for løpende drift og vedlikehold av I/T-systemet på Bryggen i Bergen.

Rapportene for grunnvannsprosjektet er samlet i boken «Monitoring, Mitigation, Management. The Groundwater Project – Safeguarding the World Heritage Site of Bryggen i Bergen» (eds.: Jens Rytter og Iver Schonhowd, 2015). I tillegg foreligger det en plan for forvaltning, drift og vedlikehold (heretter FDV-planen) utarbeidet av Multiconsult Norge AS på vegne av Riksantikvaren.

Denne statusrapporten er del av det langsiktige miljøovervåkingsprosjektet «Overvåking av kulturlag og setningsutvikling og drift og vedlikehold av infiltrasjonsanlegg på Bryggen» som ledes av NIKU på oppdrag fra Riksantikvaren. Det er Riksantikvaren som er prosjekteier for overvåkingen, og oppdragsgiver og eier av allerede installert og framtidig installert overvåkingsutstyr, I/T-systemet og data som blir innhentet gjennom logging og målinger. NIKU (Norsk institutt for kulturminneforskning) er et

tverrvitenskapelig forskningsinstitutt med faglig ansvar for arkeologisk undersøkelse og miljøovervåking av Norges middelalderbyer, kirker, klostre og borganlegg.

Oppdraget er å overvåke bevaringsforholdene for kulturlag gjennom forløpende logging av utvalgte parametere, overvåke setningsutvikling på grunnen og på bygningene, samt forvalte, drifta og vedlikeholde I/T-systemet. Det skal leveres årlige rapporter til Riksantikvaren. Dersom det registreres større avvik fra normaltilstand ved de jevnlige loggingene, skal Riksantikvaren varsles, slik at det er mulig å foreta avbøtende tiltak for å stabilisere situasjonen.

Miljøovervåkingsarbeidet skal gjennomføres i tråd med Norsk Standard NS9451:2009, «*Kulturminner. Krav til miljøovervåking og -undersøkelse av kulturlag*».

Oppdraget består av følgende fire hovedområder:

- A. Måle grunnvannsnivå og bevaringsforhold i kulturlagene gjennom
 - arkeologiske analyser (bl.a. med manuelle vannprøver fra brønner), kvalitetskontroll av data og tolkning av bevaringstilstand
 - hydrologiske analyser og kvalitetskontroll og tolkning av grunnvannsnivåer
 - geokjemiske analyser og tolkning av bevaringsforhold, bl.a. på grunnlag av data hentet fra sensorer installert i prøvehullet bak Nordre Bredsgården
 - instrumentering av en rekke miljøbrønner samt behandling av måledata
- B. Måle setningsutvikling i grunnen og på bygningsmassen gjennom
 - regelmessig måling av faste punkter på bygninger og terreng, med behandling av setningsdata
 - geotekniske analyser og kvalitetskontroll
- C. Detektere endring i grunnvannsnivå og bevaringsforholdene for kulturlagene (og varsle endringer som overskridet definerte terskler), samt vurdere årsak til endringer og foreslå avbøtende tiltak i det aktuelle området.

Enda en deloppgave er forvaltning, drift og vedlikehold av de ulike delene av I/T-systemet som er etablert på Bryggen i forbindelse med grunnvannsprosjektet. Dette inkluderer operasjonalisering og drift av styringsrommet i Schøtstuene (jf. FDV-planen).

Som for alle andre prosjekter ble også dette merket av at verden i 2020, 2021 og våren 2022 har vært rammet av COVID-19 pandemien. Hovedsakelig lyktes man dog med å gjennomføre alle planlagte oppgaver.

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn	9
1.1	Rapportens struktur og innhold	9
1.2	Analyseparametere kulturlag.....	9
1.3	Beskrivelse av bevaringsforhold.....	10
2	Statusgjennomgang av prosjektet	13
2.1	Miljøbrønner og sensorer	13
2.2	I/T systemet og styringsrommet	15
2.2.1	Tidligere vurdert tilførsel av overvann fra Øvregaten og Skansen	16
3	Resultater og vurderinger	20
3.1	Setningsmålinger	20
3.2	Rørinspeksjon.....	24
3.3	Vannkjemiske analyser.....	25
3.3.1	Vannprøver i 2021	26
3.3.2	Oppsummering og vurdering av vannkjemi.....	28
3.4	Grunnvannstand	29
3.4.1	FJB2	30
3.4.2	MB2.....	31
3.4.3	MB6.....	32
3.4.4	MB7.....	33
3.4.5	MB11	34
3.4.6	MB14	35
3.4.7	MB16	36
3.4.8	MB17	37
3.4.9	MB21	38
3.4.10	MB22	39
3.4.11	MB23	40
3.4.12	MB32	41
3.4.13	MB33	42
3.4.14	MB35	43
3.4.15	MB38	44
3.4.16	MB40	45
3.4.17	MB42	46
3.5	Øvrige sensordata	47
3.5.1	MB5.....	47
3.5.2	MB13	48
3.5.3	Prøvehull bak Bredsgården	51
3.5.4	Værstasjonen på taket til Bryggens Museum	53
4	Oppsummering og konklusjoner.....	54
5	Referanser	56
6	Vedlegg 1. Sensordata fra installasjonstidspunkt og frem til mars 2022	57
6.1	Vannstand.....	57
6.2	MB5	65
6.3	MB13	68
6.4	Prøvehull bak Bredsgården	70
6.5	Værstasjonen på taket til Bryggens Museum	72
7	Vedlegg 2. Bryggen i Bergen. Kontrollmåling av setning i grunn og bevegelser i bygninger	73

Figurliste

Figur 1. Oppsummering av redoksforhold for mikrobiologiske prosesser. Stabile negative redoksforhold (anaerobe forhold) gir de beste bevaringsforholdene for kulturlag (Madigan & Martinko, 2006).....	11
Figur 2. Figur øverst til venstre viser området med Øvregaten overfor regnbedene og Schøtstuene. Utsnitt med blått omriss fokuserer på rørene som krysser Øvregaten og utsnitt med oransje omriss viser tenkte påkoblingspunkter for ferskvann til mellomlagringstankene ved Schøtstuene. Skjermutklipp er hentet fra tegning <i>B104_Z</i> , vedlegg til FDV-rapporten (Multiconsult, 2015).	18
Figur 3. Figuren øverst viser oversikt for borehull, profil P3, alternativ 2, fra Skansedammen til Koren Wibergs plass. Figur under viser profil av borehullet på 270 m. Skjermutklipp er tatt fra tegning <i>K302_Utkast</i> og <i>K101_Utkast</i> , vedlegg fra FDV-planen (Multiconsult, 2015).	19
Figur 4. Oversiktskart setning- og kontrollpunkt. Geoform AS.	21
Figur 5. Setningsmålinger av punkter på grunnen fra 2020 til 2021.	22
Figur 6. InSar setningsdata fra 2015 til 2020. Området som er vurdert omfatter Radisson Blu Royal Hotel – vises i grått avgrenset med hvit sirkel rundt. https://insar.ngu.no/	23
Figur 7. Data viser at bygningen ikke har noe setning og at datagrunnlaget ser ut til å gi gode og realistiske data. https://insar.ngu.no/	23
Figur 8. InSar setningsdata fra 2015 til 2020. Vurdert område Bryggen er markert med lysegrått. https://insar.ngu.no/	24
Figur 9. Bryggen: setningsutvikling fra 2015 til 2020 ut fra InSar data. https://insar.ngu.no/	24
Figur 10. Venstre: Eksempel på lengdeforskyving i skøyt. Høyre: Eksempel på sand og grus i rør. Vitek AS	25
Figur 11. Inspeksjon av I/T ledning. Vitek AS.....	25
Figur 12. Oversiktsfigur over hvor det er tatt vannprøver i 2020.	26
Figur 13. Bildet av miljøbrønn MB38.	28
Figur 14. Sensordata fra FJB2 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.....	30
Figur 15. Sensordata fra MB2 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.....	31
Figur 16. Sensordata fra MB6 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.....	32
Figur 17. Sensordata fra MB7 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022....	33
Figur 18. Sensordata fra MB11 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.	34
Figur 19. Sensordata fra MB14 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.	35
Figur 20. Sensordata fra MB16 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.	36
Figur 21. Sensordata fra MB17 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.	37
Figur 22. Sensordata fra MB21 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.	38
Figur 23. Sensordata fra MB22 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.	39
Figur 24. Sensordata fra MB23 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.	40
Figur 25. Sensordata fra MB32 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.	41
Figur 26. Sensordata fra MB33 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.	42
Figur 27. Sensordata fra MB35 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.	43
Figur 28. Sensordata fra MB38 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.	44
Figur 29. Sensordata fra MB40 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.	45
Figur 30. Sensordata fra MB42 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.	46
Figur 31. Sensordata fra MB5 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.....	48
Figur 32. Sensordata fra MB13 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.	51
Figur 33. Sensordata fra «Prøvehull».	52
Figur 34. Sensordata fra regnmåler på taket til Bryggens Museum.	53
Figur 35. 3D-illustrasjon av setninger i grunn og brønner. Den gule fargen viser områdene med høyest setninger (-6,-7 mm/år).....	55
Figur 36. Sensordata fra MB5.	67
Figur 37. Sensordata fra MB13.	69
Figur 38. Sensordata fra «prøvehull».....	71
Figur 39: Sensordata fra regnmåler på taket til Bryggens Museum.	72

1 Bakgrunn

Høsten 2019 fikk COWI og Cautus Geo AS i oppdrag av Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) å gjennomføre «Miljøovervåkningsprosjekt: Overvåkning av kulturlag og setningsutvikling, og drift og vedlikehold av infiltrasjonsanlegg på Bryggen» (saksnummer 83/19/53/43/VVM, NIKU Prosjekt 1021555). Arbeidet som skal gjennomføres omfatter oppfølging av utvalgte miljøbrønner. I tillegg overvåkes grunnvannsnivået og -kjemi i området og mulige setningsskader og bevegelse i grunn- og bygninger.

I 2000 ble det gjennomført undersøkelser som viste lav grunnvannstilstand ved Bryggen. Dette medførte blant annet økt oksygentilgang og nedbrytning av de organiske komponentene i kulturlagene. I 2011 ble det satt i gang et prosjekt for å heve grunnvannsstanden og tilrettelegge for økt beskyttelse av kulturlagene: "Grunnvannsprosjektet Bryggen". Det ble etablert et I/T (Infiltrasjon og Transport) infiltrasjonsrør-nettverk for å sørge for høyt nok og dermed beskyttende grunnvannsnivåer ved Bryggen (se kapittel av Hans de Beer, Floris Boogaard, Jann Atle Jensen & Henning Matthiesen i Rytter & Schonhowd (eds.) 2015, s.167-192).

Siden 2011 har det blitt etablert 47 overvåkningsbrønner over en 14-årsperiode. Effekten av prosjektet er at grunnvannsnivået har blitt hevet betydelig og at dette har også medvirket til en positiv reduksjon i setningsskadene i bygningene og i kulturlagene. Grunnvannsprosjektet har nå gått inn i en drift- og overvåkningsfase.

Dette er en rapport som tar for seg foreløpig status i prosjektet pr 31. mars 2022 og innspill til veien videre.

Tidligere statusrapporter:

- NIKU rapport 100 (status pr 31.3.2020) – Hind et al. 2020
- NIKU rapport 107 (status per 31.3.2021) – Dunlop et al. 2021

1.1 Rapportens struktur og innhold

Denne rapporten redegjør for vedlikehold av miljøsonder og vannstandsmålere av Cautus Geo AS, analyser av vannkjemiske prøver utført av Eurofins AS, og vurdering av kulturlagenes bevaringsforhold gjennomført av COWIs spesialister. I tillegg har Cautus levert grafer og overvåkingsdata tolket av COWI og Cautus fra overvåkingspunktene fra oppstart og frem til 01.03.2022.

I kapittel 3 gjennomgås statusen i prosjektet med hensyn til miljøbrønner og sensorer, IT-systemet (rensing av rør), samt undersøkelser av setninger. I kapittel 4 gjennomgås resultater av vannkjemiske analysedata og sensormålinger som er gjort online.

1.2 Analyseparametere kulturlag

Analyseparametere for miljøovervåking av kulturlag beskrives i NS9451:2009. Parametere er delt inn i grunnleggende parametere (S1) og miljøparametere (S2). Parametere i S1 og S2 beskrives i Tabell 1.

Tabell 1. Oversikt over analyseparametere i gruppene S1 og S2.

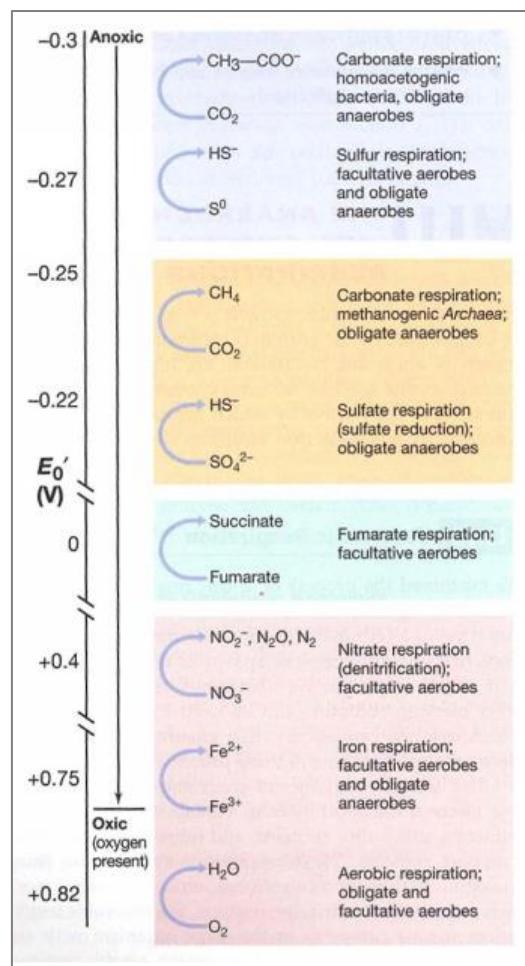
S1	S2
Tørrstoffinnhold	Matrikspotensiale (pF)
Glødetap	Porøsitet
pH	Sulfat
Ledningsevne / klorid	Sulfid
	Jern (II)
	Jern (III)
	Ammonium (ekstraherbart)
	Nitrat

Innsamlet data brukes til å vurdere bevaringsforhold vedrørende kulturlagene. Dette baseres hovedsakelig på inntringing av oksygen som påvirker redoksforholdet i jorden (som % O₂ eller som redoks). I tillegg overvåkes / analyseres fuktighet og en del andre kjemiske parametere (pH og ledningsevne) for å se hvordan grunnvann kan påvirke kulturlagenes bevaringsforhold.

1.3 Beskrivelse av bevaringsforhold

Bevaringsforhold er beskrevet etter de nevnte to sett grunnleggende miljøparametere (S1 og S2, Norsk Standard 9451:2009). Gode bevaringsforhold for kulturlag karakteriseres av stabile kjemiske og fysiske forhold. Dette fører til at naturlige grader (f.eks. hydrauliske grader eller konsentrationsgrader), som ofte holder naturlige kjemiske prosesser i gang, avtar. Dette medfører langsomme nedbrytning av kulturlag og mindre mikrobiell aktivitet.

I naturen foregår nedbrytning av organisk materiale og korrosjon av metaller parallelt med andre prosesser. Mikroorganismer får energi fra ulike reaksjoner (som beskrevet nedenfor). Avhengig av redoksforhold i jordtypen vil forskjellige typer mikrobielle reaksjoner dominere. Dette vises i Figur 1.

Figur 1. Oppsummering av redoksforhold for mikrobiologiske prosesser. Stabile negative redoksforhold (anaerobe forhold) gir de beste bevaringsforholdene for kulturlag (Madigan & Martinko, 2006).

Selv om redoks i jordtypen kan indikere at jernreduksjon dominerer, vil også andre prosesser som f.eks. sulfatredusjon og dannelse av metallsulfider forekomme. Ved lavere redoksforhold, vil karbon nedbrytning foregå langsommere. Så lenge det ikke er inntrenging av fritt oksygen, vil også korrosjon av metallgjenstander foregå langsommere.

En typisk teskje jord kan inneholde omkring 10^9 bakterietyper. Bakterietypene varierer voldsomt mellom hvor jorden kommer fra, dybden av prøven osv. Aktivitet, og kjemisk/fysisk fingeravtrykk av jordtypen vil bestemme hvilke typer bakterier som blir dominerende i jorden og dermed hvilke prosesser som dominerer. Noen bakterier kan redusere både nitrat og sulfat, og prosessen som dominerer bestemmes av hvor mye næringsstoff som er til stede (f.eks. sulfat / nitrat). Grunnvannskilden og grunnvannskjemi er derfor meget viktig i påvirkning av prosessene som foregår i kulturlagene.

I naturen kan vi derfor observere at aerobe forhold der oksygen er til stede, går over til nitratreduserende forhold når alt oksygen er brukt opp dersom det er nitrat tilgjengelig. Deretter følger mangan-, jern- og sulfatreduserende forhold, før metanogene forhold – så lenge de nødvendige næringsstoffene er til stede.

Under metanogene forhold observeres langsom nedbrytning av organisk materiale, og mindre korrosjon av metallgjenstander. Korrosjon under slike forhold forårsakes av sulfid-dannelse og reduksjon av jern og mangan til de respektive metallsulfider.

Nedbrytning av organiske gjenstander blir lavere dersom redokspotensiale blir mer negativt. Hastigheten av den organiske nedbrytningen vil som oftest avta i rekkefølge nitrat-, mangan-, jern-, sulfatreduserende til metanogene forhold.

Oksidative og nitratreduserende forhold kan som regel karakteriseres som dårlige bevaringsforhold, mens sulfatreduserende og metanogene forhold kjennetegner bra til utmerket bevaringsforhold. Imidlertid må stedsspesifikke forhold tas i betraktnsing. Redoksforhold mellom de forskjellige mikrobielle prosesser vises i Figur 1 (Madigan & Martinko, 2006).

Tabell 2 viser en enkel oversikt over hvordan kulturlagene vurderes på bevaringsforhold. Dette er gjort som en vurdering av parametere beskrevet i NS 9451:2009. I flere tilfeller vil man få grenseoverganger. I det røde markerte området vises nivåer av målte kjemiske parametere for typisk oksiderende forhold, mens reduserende forhold er vist med grønt.

Redoksforhold i grunnen kan karakteriseres ved å måle redokssensitive komponenter i jord og porevann (oksygen, nitrat, ammonium, mangan (II), mangan (IV), jern (III), jern (II), sulfat, sulfid, metan). Høye oksygenkonsentrasjoner indikerer for eksempel at forholdene er oksidative og at mikroorganismene bruker oksygen til å bryte ned organisk materiale. Tabellen illustrerer også omrentlige redoksverdier benyttet i overvåking av grunnvannet som beveger seg igjennom kulturlagene.

Tabell 2. Relative konsentrasjoner av dominerende næringsstoffer i jordtypen under forskjellige redoksforhold og bevaringsforhold i kulturlag.

Relativ konsentrasjon					Dominerende prosess	Redoks (mv)	Bevaringsforhold
NO ₃ ⁻	NH ₄ ⁺	S ²⁻	Fe (II)	Fe (III)			
Lav	Lav	Lav	Lav	Høy	Oksiderende	200	Elendig
Høy	Lav	Lav	Lav	Høy	Nitratreduksjon / Oksiderende	100	Dårlig
Høy	Lav	Lav	Høy	Lav	Nitratreduksjon / Jernreduksjon	0	Middels
Lav	Lav	Lav	Høy	Lav	Jernreduksjon	-100	Middels
Høy	Høy	Høy	Middels	Lav	Nitratreduksjon / Sulfatreduksjon	-200	Bra
Lav	Høy	Høy	Middels	Lav	Sulfatreduksjon	-370	Bra
Lav	Høy	Høy	Høy	Lav	Sulfatreduksjon / Metanogenese	-400	Utmerket

Som en del av avslutningsprosessen for miljøprofiler dekkes det utgravde området med ikke-marin blåleire. Ved å begrense tilgang til næringsstoffer som kan være til stede i marin blåleire (sulfat, fosfat og bundet karbon), gjør denne prosessen kulturlagene tettere mot inntrengende oksygen. Samtidig reduseres muligheten for drenering av vann og utlekking av salter (f.eks. sulfat) som ville kunne øke nedbrytning av jernstrukturer ved økt dannelse av jernsulfid.

2 Statusgjennomgang av prosjektet

2.1 Miljøbrønner og sensorer

Sensorovervåkingen i miljøbrønnene har blitt stadig mer stabil, se Tabell 3, men det brukes mye reserveutstyr overtatt fra Houm. Cautus Geo har nå ikke lenger reserveutstyr til å bytte defekte sensorer og loggere, og det må kjøpes nytt dersom det blir behov for å bytte ut utstyr som slutter å fungere fra nå av.

Tabell 3. Oversikt over aktive målepunkt per 1. mars 2022 og punkt som har vært aktive i denne rapporteringsperioden. Vannstandsmålere som er i drift og beskrives som «OK» gir vannstand som stemmer overens med peilede verdier innenfor 0,2 mH₂O.

Navn på målepunkt	Type sensor	Driftsstatus
FJB2	Vannstandsmåler	I drift, OK
MB2	Vannstandsmåler	I drift, OK
MB5	Multiparametersonde	Ustabil over lengre tid, nå helt defekt
MB6	Vannstandsmåler	I drift, OK
MB7	Vannstandsmåler	I drift, OK
MB11	Vannstandsmåler	I drift, OK
MB13	Multiparametersonde	I drift, over 20 cmH ₂ O avvik forrige ved forrige peilettest
MB14	Vannstandsmåler	I drift, OK
MB16	Vannstandsmåler	I drift, over 20 cmH ₂ O avvik forrige ved forrige peilettest
MB17	Vannstandsmåler	I drift, tar kun ca. en vellykket måling i døgnet
MB21	Vannstandsmåler	I drift, OK
MB22	Vannstandsmåler	I drift, OK
MB23	Vannstandsmåler	I drift, OK
MB32	Vannstandsmåler	I drift, OK
MB33	Vannstandsmåler	I drift, over 20 cmH ₂ O avvik forrige ved forrige peilettest
MB35	Vannstandsmåler	Defekt, punkt videreføres ikke
MB38	Vannstandsmåler	I drift, OK
MB40	Vannstandsmåler	I drift, OK
MB42	Vannstandsmåler	I drift, OK
Regn_Baro	Barometer og regnmåler	I drift, remontert februar 2022

Systemstatus og videre arbeid

Vannstandsmåling

Sensoren i miljøbrønnen MB35 som ligger i influensområdet til Bryggen ble feilmeldt i januar 2022. Det ble bestemt av NIKU å ikke videreføre målepunktet. For MB17 foreligger en feil som fører til at målinger foretas så sjeldent som en gang i døgnet. Det er ikke helt kjent hva årsaken til dette er, men vannstand når tidvis helt opptil bunnen av denne loggeren og det mistenkes at fuktskade på connectorbrettet kan være årsaken. Det er ikke en prioritert oppgave å utrette denne feilen per nå.

Over 40 peilinger av brønnene er foretatt siden oppstart av prosjektet, dette med hensikt å verifisere kvalitet på målingene; se Tabell 4 og Tabell 5 for resultatene.

Tabell 4. Differanse i meter mellom peilet og målt vannstandsverdi for samtlige instrumenterte brønner på prosjektet. Farget etter størrelse på avviket (grønn: < 0,05 mH₂O, gul: 0,05-0,10 mH₂O, oransje: 0,10-0,15 mH₂O, mørk oransje: 0,15-0,20, rød: > 0,20 mH₂O).

	3.-6. mars 2020	23.-25. mars 2020	11. august 2020	2.-3. september 2020	17. februar 2021	10. mars 2022
FJB2	-	-	0,15	-	-	-
MB2	-	9,57	-	0,03*	-	-
MB5	-	-	0,06	-	-	-
MB6	-	0,01	-	-	0,01	-
MB7	0,10	0,11	-	-	-	-
MB11	-	0,03	-	0,01	-	-
MB13	-	0,48	0,57	-	-	0,35
MB14	-	0,23	-	0,03*	-	-
MB16	-	-	0,15	-	-	0,23
MB17	0,02	0,04	0,01	-	-	0,22**
MB21	-	0,02	-	0,02	-	-
MB22	-	0,01	-	0,09	-	0,19
MB23	-	0,09	-	0,06	0,05*	-
MB32	-	-	0,15	-	-	0,17
MB33	0,24	0,09	0,19	-	-	0,43
MB38	-	0,19	-	0,02*	-	0,05*
MB40	-	0,03	-	0,31	0,04*	-
MB42	-	8,22	-	0,09*	-	-

* Sensor byttet ut

** Over ti timer mellom peiling og måling på grunn av feil på sensor/datalogger

Tabell 5. Differanse mellom peilet og målt vannstand ved siste peiletest.

	Avvik ved siste peiletest (mH ₂ O)	Tidspunkt for kontroll
FJB2	0,10 - 0,15	August 2020
MB2	> 0,05	September 2020
MB5	0,05 - 0,10	August 2020
MB6	> 0,05	Februar 2021
MB7	0,10 - 0,15	Mars 2020
MB11	> 0,05	September 2020
MB13	0,30 - 0,35	Februar 2022
MB14	> 0,05	September 2020
MB16	0,20 - 0,25	Februar 2022
MB17	0,20 - 0,25*	Februar 2022
MB21	> 0,05	September 2020
MB22	0,15 - 0,20	Februar 2022
MB23	0,05 - 0,10	Februar 2021
MB32	0,15 - 0,20	Februar 2022
MB33	0,40- 0,45	Februar 2022
MB38	> 0,05	November 2021
MB40	> 0,05	Februar 2021
MB42	0,05 - 0,10	September 2020

* Over ti timer mellom peiling og måling på grunn av feil på sensor/datalogger

De siste peiletestene antyder noe drift i målingene hos enkelte sensorer, med relativt flere med feil på over 20 cm vannsøyle. Dette er noe COWI og Cautus Geo er oppmerksomme på og det jobbes med å avdekke årsaker og mulige feilkilder.

Ellers gjelder også noen usikkerheter med kontrollmetoden. En viktig feilkilde er at sensor og kabel fortrenger en del vann. Peiling foregår gjerne med sensoren trukket delvis eller helt opp av brønnen. Sistnevnte løsning er helt nødvendig når signalkabelen er kveilet for å oppnå ønsket installasjonsdybde. En annen feilkilde er at målingene som brukes til sammenlikning gjennomføres hver hele time uavhengig av når peilingen ble gjennomført. Det er altså en differanse i tid mellom peilingen og målingen hvor grunnvannsnivået kan ha endret seg noen centimeter. En tredje feilkilde har med korrigeringen av atmosfære. Lufttrykket er marginalt lavere på taket til Bryggens museum hvor værstasjonen er installert, og det vil antageligvis korrigeres for noe mindre lufttrykk enn det som er gjeldende nede ved målerne.

Mindre avvik kan elimineres ved å justere sensordybden i Cautus Web slik at målt og peilet verdi sammenfaller. Sensordybden i Cautus Web er per i dag den faktiske lengden mellom brønntopp og trykkelement som målt i felt.

Miljømålinger

Multiparametersonden i miljøbrønnen MB5 har lenge vært ustabil og kan nå omtrent ikke lenger ta målinger i det hele tatt. Utstyret anses som defekt og Cautus Geo ser etter utstyr til å erstatte den. Produktet som per nå benyttes finnes ikke på markedet lengere. MB13, den resterende multiparametersonden er ikke kalibrert, tar tilsynelatende ikke oksygenmålinger og måler ikke riktig dybde. Det bør vurderes å bytte ut denne også.

I forrige rapport ble det beskrevet en firmwarefeil som førte til at dataforsendelsene fra multiparametersondene var umulig å importere korrekt, noe som førte til ustabile, upålitelige verdier vinteren 2020-2021. Dette problemet er løst og berørte datapunkter er fjernet fra webløsningen.

Trykk og nedbør

Værstasjonen ble demontert 12.03.2021 i forbindelse med byggearbeider. Den ble remontert i 16.02.2022 da arbeidet var ferdigstilt. Løsningen fungerer tilfredsstillende.

Oksygen-, temperatur- og vanninnholdsmålinger

Oksygeninterfacet til CR1000 dataloggeren som leser av sensorene i jordprofielen i Bredsgården, en Presens Oxy-10 mini, sluttet å fungere høsten 2021. Den er til reparasjon hos produsent og vil settes ut når den returneres. I mellomtiden tas det ikke oksygenmålinger fra jordprofielen.

På grunn av alderen på utstyret og feilene som har oppstått bør det vurderes å installere målere i et nytt jordprofil ved eventuelle gravearbeider i området.

2.2 I/T systemet og styringsrommet

Prosjektet har ved flere anledninger i løpet av 2021 vært i kontakt med Elicom, som har gjort den innledende installasjonen av I/T systemet og styringsrommet, for vurdering av hva som kreves for å ferdigstille systemet ved Schøtstuene. Ifølge vår kontakt valgte Elicom AS å legge ned avdelingen/lokasjonen i Bergen. Etter det startet deler av Bergensavdelingen opp Elicom Elektro AS i januar 2021 med kontorlokale på Askøy. I og med daglig leder i Elicom Elektro også var med på etablering av systemet på Bryggen er det han vi har vært i kontakt med i 2021.

Dialog mellom Cautus/COWI og Elicom Elektro våren 2021 førte til at vi ønsket en gjennomgang av systemet og dokumentasjon av dagens tilstand. Vi anså dette som første steg for å bedre kunne vurdere prioriteringer og videre arbeid. Kostnadsestimat for å ferdigstille systemet fra Elicom, forutsatt at eksisterende komponenter fungerte, ble estimert til ca 400 000, samt en årlig driftskostnad på ca 150 000. De forventet også at komponenter måtte byttes ut og at den reelle kostanden ble høyere. Ut

ifra vurderinger fra Cautus/COWI var dette urimelig høyt. På grunn av mangelfull dokumentasjon av systemet foreslo vi i, samråd med NIKU, at Elicom i en første fase skulle gjøre en dokumentasjon av status.

1. juni 2021 gjennomførte Cautus/COWI et møte på Bryggen med Elicom Elektro AS der vi overordnet gikk igjennom systemet og våre prioriteringer og framdriftsplan ble presentert. På møte ble vi enige om at Elicom Elektro skulle komme med en pris på vurdering av status og dokumentasjon på systemet. Dette tilbudet ble aldri overlevert oss, på tross av flere purringer.

På grunn av dette har arbeidet med utbedring av pumpeløsning ved Schøtstuene ikke hatt ønsket framdrift i 2021.

Det har vært krevende å finne løsninger på denne delen av prosjektet, særlig å få kontakt med folk som har riktig kompetanse. På grunn av dette har vi hittil ikke kommet videre. Cautus Geo har ansatt personell som fra juli/august 2022 vil ha kompetanse til å vurdere I/T systemet og automasjonsdelen av prosjektet.

Det har også blitt vurdert alternative løsninger for å hente vann til infiltrasjonssystemet. Dette er først og fremst med bakgrunn i alternativ skissert fra Multiconsult (se kap.2.2.1). Et tidligere forprosjekt om dette fra rundt 10 år tilbake i tid, har ikke vært tilgjengelig. Vi har som erstatning benyttet foreliggende FDV-rapport som omtaler noe av vurdert løsning med å hente overvann/bekkevann fra Skansen-området. Vi har også kontaktet kommunen, og med dette startet en ny vurdering rundt dette, men tidlige vurderinger tilsier at kostnadene vil være veldig høye og at det ligger en stor usikkerhet i gjennomføringen av disse tiltakene.

Konklusjonen Cautus/COWI har gjort er at IT-systemet må ferdigstilles basert på setningsmålinger som viser for 2022 og tidligere: For 2022 er det et punkt midt frempå Bryggen som synker -6 mm/år mens gjennomsnittlig synkehastighet på grunnen er -2 mm/år. Dette er høyere enn målsetningen på -1 mm/året. Vi baserer oss på at Multiconsult tidligere har kalkulert at det skal være mulig å begrense setningene til -1mm med de tiltak som ble prosjektert og delvis innført, denne beregningen er imidlertid aldri blitt dokumentert.

Siden IT-systemet aldri har vært ferdigstilt og satt operativt, i tillegg til at det er veldig begrenset dokumentert, vil dette være en større jobb. I første fase foreslår vi at det gjennomføres en test av infiltrasjonssystemet ved å slippe ut vann kontinuerlig fra tankene ved Schøtstuene og måle med veldig hyppig intervall med midlertidige sensorer med i de berørte brønnene langs infiltrasjonssystemet. Dette vil gi oss informasjon om status på infiltrasjonssystemet. Vi vil også samtidig måle bruken av drikkevann for å få en formening om hva som er behovet, og dermed kostnader for kjøp av vann.

Videre anbefaler vi en gjennomgang med tanke på å forenkle styringsystemet for en etablering av en mulig enklere løsning. Det må settes av et budsjett til et forprosjekt og etablering av en egnet løsning.

2.2.1 Tidligere vurdert tilførsel av overvann fra Øvregaten og Skansen

I FDV-planen (Multiconsult, 2015) er det beskrevet at tilførsel av vann til infiltrasjonsanlegget, utenom overvann fra nedbør, fra 2016 skjer via det tekniske styringsrommet i kjelleren i Schøtstuene.

«Styringsrommet skal sørge for at infiltrasjonssystemet også får tilført ferskvann i perioder uten nedbør, frem til en eventuell vanntilførsel fra bekkeinntak i fjellsiden med helårig vannføring kan tilnærmet avløse dette behovet (en enda mer bærekraftig løsning). Døgnbehovet av infiltrasjonsvann for systemet for å opprettholde en ønsket vannstand er i dag (2015) på over 200 m³ (2,3 l/s) ferskvann».

Det beskrives videre i rapporten at en overvannsledning krysser Øvregaten i allerede eksisterende trekkerør (110 mm) som er anlagt av BKK ved tidligere anledning, og som Grunnvannsprosjektet har

kjøpt seg inn i (kjøpt to av åtte rør, hvorav kun tre fra tidligere var i bruk; det ene kjøpte røret skal senere brukes til vanntilførsel til Schøtstuene etter avtale med BKK Nett og VA-etaten). De to trekkerørene som er beskrevet er vist i utsnitt fra tegning *B104_Z* (Figur 2) i vedlegg til FDV-rapporten.

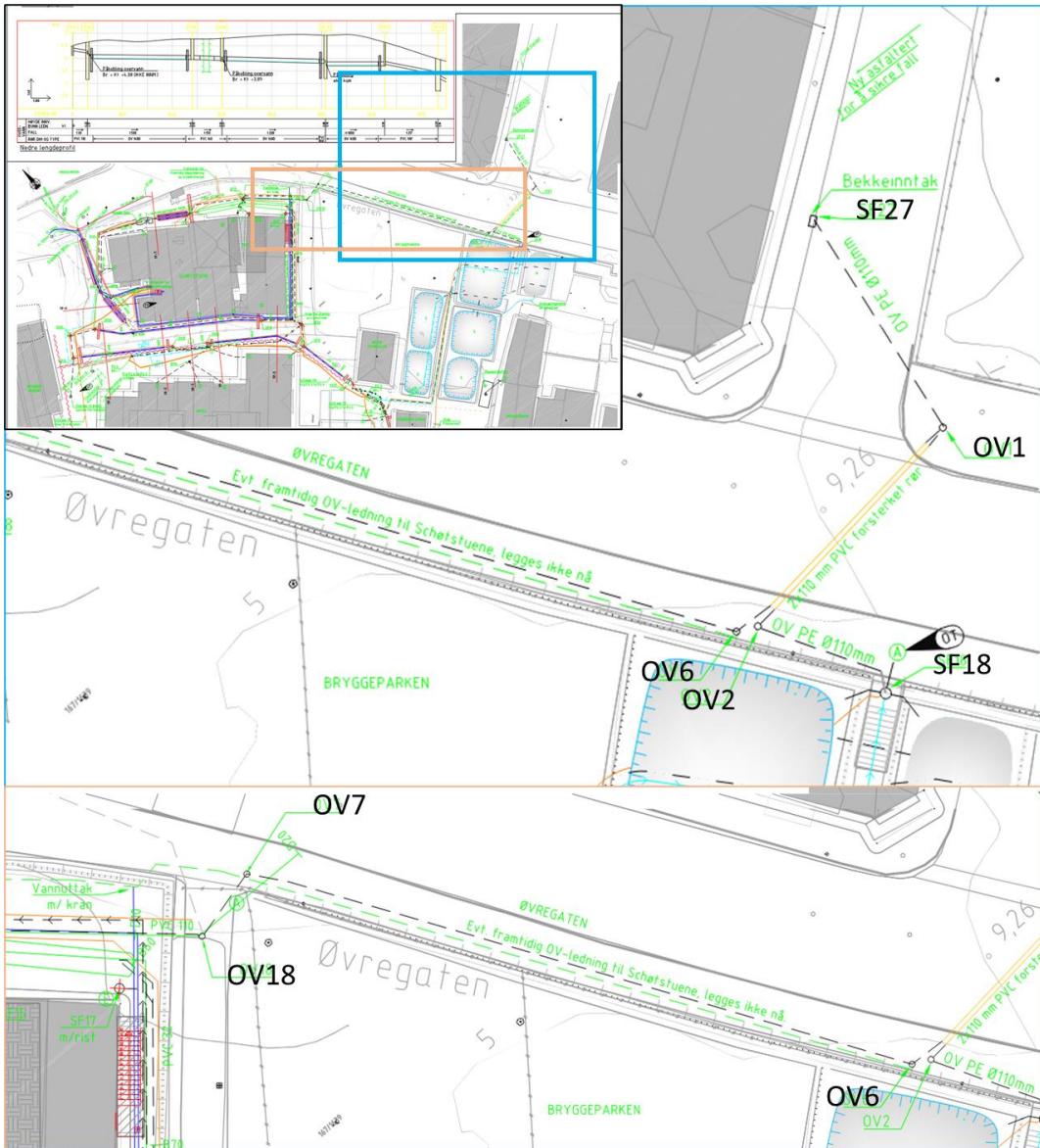
Det var etablert en ny sandfangskum i 2015 på Koren Wibergs plass (SF27 i Figur 2). Denne hadde som hensikt å samle overvann som renner på plassen, og lede dette til regnbedene på Bryggen via OV1, OV2 og SF18 (vist i Figur 2). Det andre trekkerøret som går parallelt med det som ledes til regnbedene er ikke tatt i bruk enda, men tenkt å brukes til vanntilførsel til Schøtstuene via stiplet svart strek i Figur 2, som går langs det vestre fortauet langs Øvregaten til påkoblingspunkt i gangvegen sørvest for Schøtstuene. Installasjonspunktene for dette røret er kummene OV6, OV7 og OV18, som heller ikke var satt ned da FDV-planen ble publisert. Se Figur 2 for tenkt påkobling. Fra installasjonspunktet for OV18 går det et rør til mellomlagringstankene ved Schøtstuene.

Den beskrevne framtidige rørtraséen hadde som formål at mellomlagringstankene senere kunne tilføres ferskvann fra overvannsnætten oppstrøms Øvregaten, og eventuelt også fra bekkeinntak lengre opp i fjellsiden, slik at anlegget kunne få redusert eller eliminert behovet for drikkevannstilførsel. På grunn av den omfattende bruken av vegsalt i Øvregaten, var det ikke tilrådelig å infiltrere dette vannet i kulturlagene eller mot spuntveggen av stål.

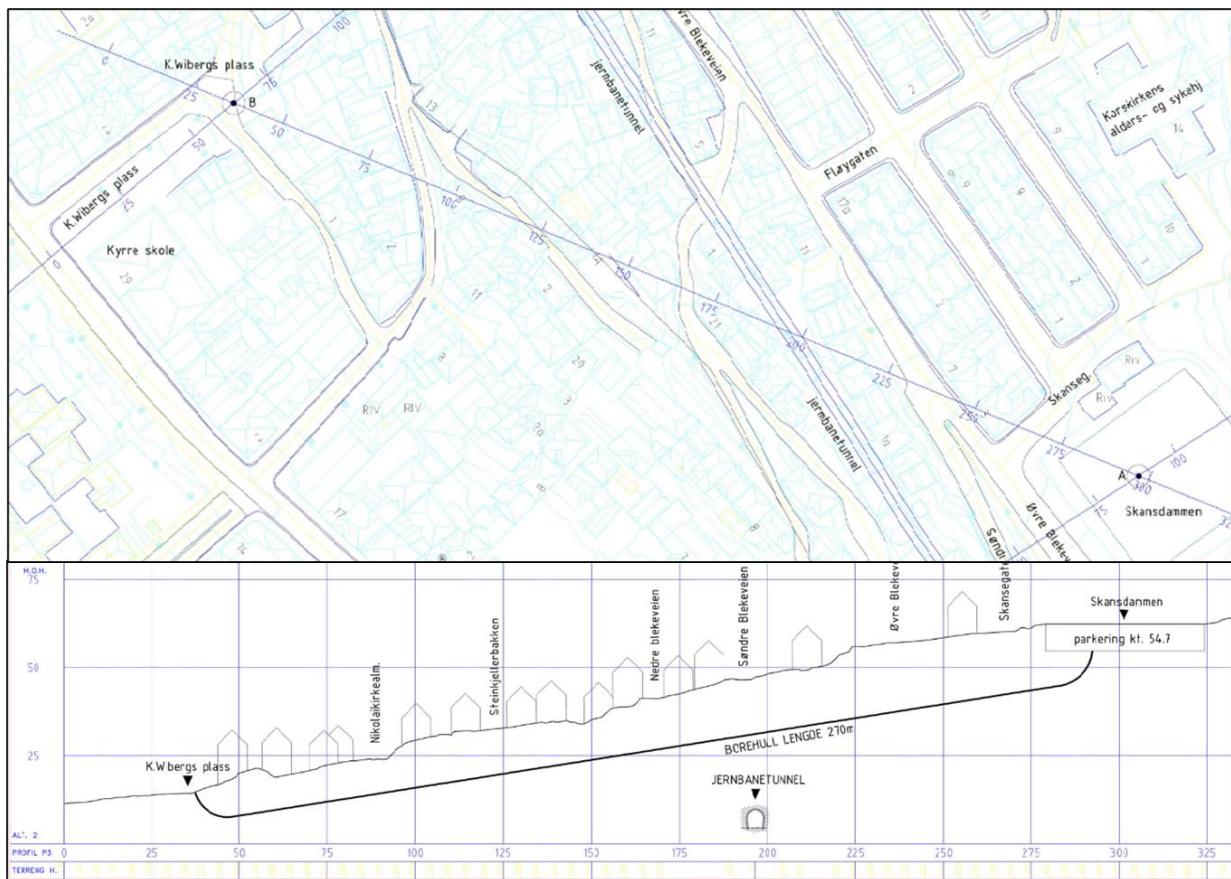
I FDV-planen er det beskrevet at det er utarbeidet et forprosjekt for tilførsel av vann fra bekkeinntak i området ved Skansen brannstasjon/Skansen parkeringsanlegg og til Koren Wibergs plass. Dette tiltaket krever ledninger som går via to borehull og jernbanetunnelen (havnesporet) til Koengen. Alternativt kunne det samme gjøres fra Skansenmyrområdet. Figur 3 viser utklipp fra tegning *K302_Ukast* og *K101_Utkast* med strekning for profil P3, alternativ 2. Dette er et borehull med en lengde på 270 m. Fra tilgjengelige tegninger fremgår det ikke om det ligger eksisterende påkoblingspunkter til trekkerørene fra Øvregaten, eller fra et eventuelt fremtidig borehull ved Koren Wibergs plass. Det må eventuelt legges ned et påkoblingsrør mellom punktene der også. Mer informasjon om nevnte forprosjekt er ikke tilgjengelig for prosjektet.

En oppsummering av tiltak som kreves for å tilføre ferskvann fra Øvregaten og Skansen ifølge FDV-planen (Multiconsult, 2015) er gitt i punktene under:

- Det er lagt til rette for at det kan legges en overvannsledning i det vestre fortauet langs Øvregaten til et påkoblingspunkt i gangveien sørvest for Schøtstuene for å tilføre ferskvann til mellomlagringstankene.
 - Det må legges ned rør fra trekkerørene som krysser Øvregaten, og kummene OV6, OV7, OV18 (ikke satt ned da FDV-planen ble publisert).
- I følge nevnte forprosjekt i FDV-planen er et alternativ at det bores et hull på ca. 270 m fra Skansedammen til Koengen for å tilføre ferskvann til infiltrasjonssystemet (via fremtidige ledninger og rør nevnt i overstående punkt).
 - Det er mulig at det må legges påkoblingsrør fra borepunkt på Koren Wibergs plass til trekkerørene som krysser Øvregaten. Dette kommer ikke frem av tilgjengelig informasjon i FDV-planen eller tilhørende tegninger. Mer informasjon om nevnt forprosjekt er ikke tilgjengelig.

Figur 2. Figur øverst til venstre viser området med Øvregaten overfor regnbedene og Schøtstuene. Utsnitt med blått omriss fokuserer på rørene som krysser Øvregaten og utsnitt med oransje omriss viser tenkte påkoblingspunkter for ferskvann til mellomlagringstankene ved Schøtstuene. Skjermutklipp er hentet fra tegning B104_Z, vedlegg til FDV-rapporten (Multiconsult, 2015).

Figur 3. Figuren øverst viser oversikt for borehull, profil P3, alternativ 2, fra Skansedammen til Koren Wibergs plass. Figur under viser profil av borehullet på 270 m. Skjermutklipp er tatt fra tegning K302_Utkast og K101_Utkast, vedlegg fra FDV-planen (Multiconsult, 2015).

2.2.1.1 Dagens muligheter å hente ferskvann

Skansedammen driftes i dag som et grunt vannspeil med bruk av drikkevann. Det vil si at det ikke er tilgjengelig tilstrekkelig mengder vann. Videre vurderinger fra nevnt forprosjekt er ikke tilgjengelig pr. dags dato, men kommunen hadde ikke informasjon om mulige bekkeinntak i området.

Det er først ved fremtidig separering av avløpssystemet oppstrøms Bryggen at det kan bli aktuelt gjøre tiltak for å føre rent overvann ned mot Bryggen. Styrt boring koster rundt 2.000 kr/m, for 270m ca. 500-600.000, i tillegg til ca. 200.000 i boregropene. I tillegg kommer planlegging, nye kummer og ledningsstrekker utenom boring, inntaksløsninger etc. Vannet kan være mulig å lede mot det ubrukete trekkerøret som krysser Øvregaten. For at dette skal kunne ledes videre til IT-systemet må det også legges et rør langs det vestre fortauet langs Øvregaten, og tre kummer, som nevnt i delkapittelet over. Det er ikke tilrådelig å infiltrere overvann fra Øvregaten eller gater med biltrafikk i kulturlagene eller mot spuntveggen av stål på grunn av den omfattende bruken av vgsalt.

For å vurdere disse løsningene videre bør det startes en dialog med Riksantikvaren og Bergen Vann. Senere i diskusjonen kan det være mulig å se videre på eventuelle områder hvor man kan lage borehull for å føre rent ferskvann til IT-systemet.

I FDV-rapporten (Multiconsult, 2015) ble det beskrevet et døgnbehov av infiltrasjonsvann til IT-systemet på over 200 m³. Dette tilsvarer ca. 2,3 l/s. Om en antar at halvparten av dette må hentes som drikkevann, tilsvarer det en kostnad på omtrent 400 000 kr i året, og er lite bærekraftig bruk av drikkevannsressurser.

3 Resultater og vurderinger

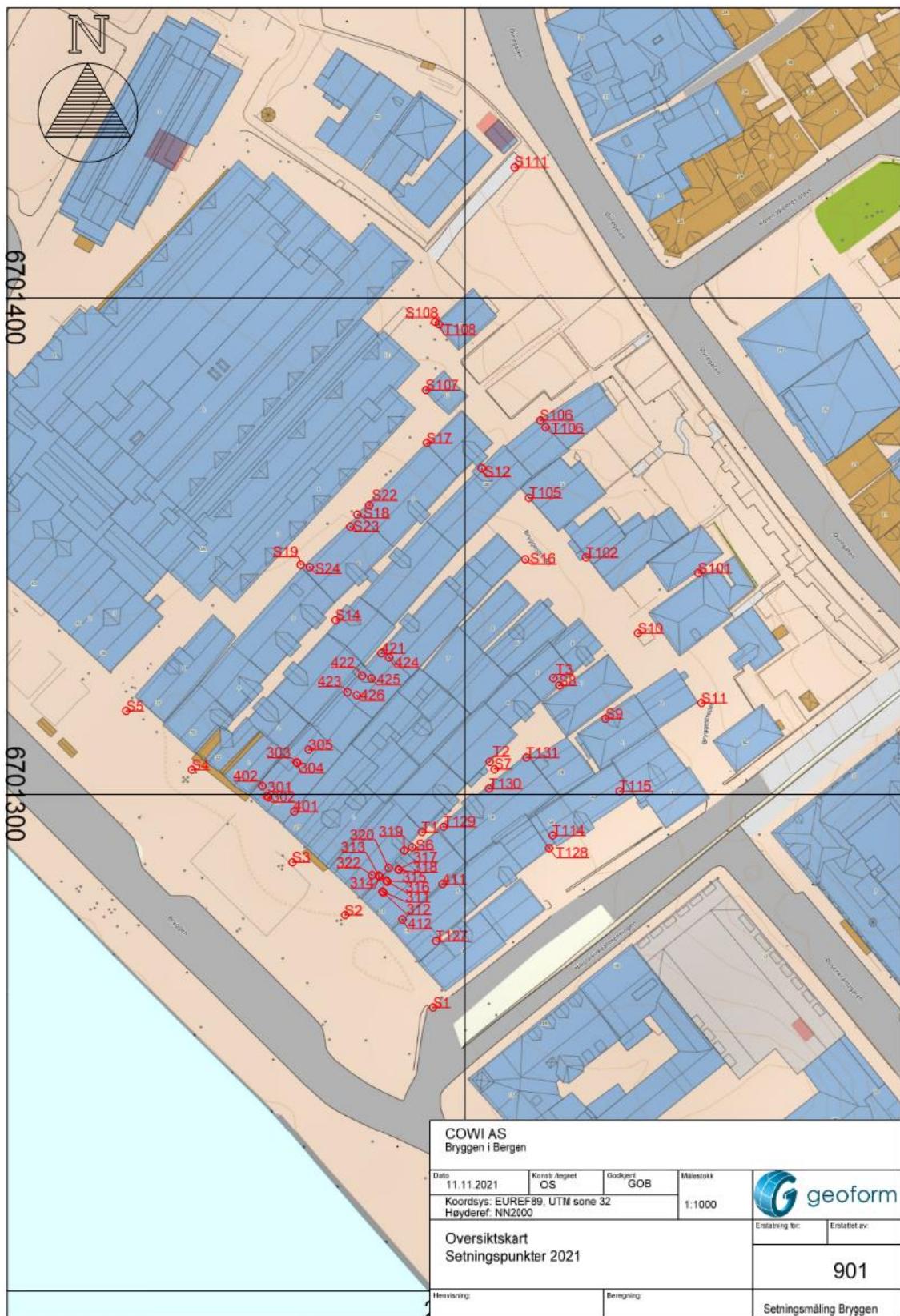
3.1 Setningsmålinger

Formålet med målingene er å holde kontroll med bevegelser i grunn og bygningsmasse. Målinger har vært utført siden 1999 og har bestått av:

- Nivellelement av bolter nedsatt i grunn
- Nivellelement av skruer innsatt i bygninger
- Posisjonsmåling av skruer innsatt i bygninger

De første årene ble målingene utført to ganger årlig, men er siden våren 2004 hovedsakelig utført årlig. I 2021 ble målingene gjennomført av Geoform AS.

Målingene i 2021 ble gjennomført i tidsrommet 17.-23. juni. Posisjonsmålingene er utført med totalstasjon og nivellelementsmåling med elektronisk niveller, men fra og med 2020 er også nivellelementspunktene (setningspunktene) målt med totalstasjon. Dette skyldes at nye instrumenter vurderes som like nøyaktige og mer effektive. For mer detaljer rundt utstyr og gjennomføring se rapporten utarbeidet av Geoform «Bryggen i Bergen. Kontrollmåling av setning i grunn og bevegelser i bygninger» (vedlegg 2).

Figur 4. Oversiktkart setning- og kontrollpunkt. Geoform AS.

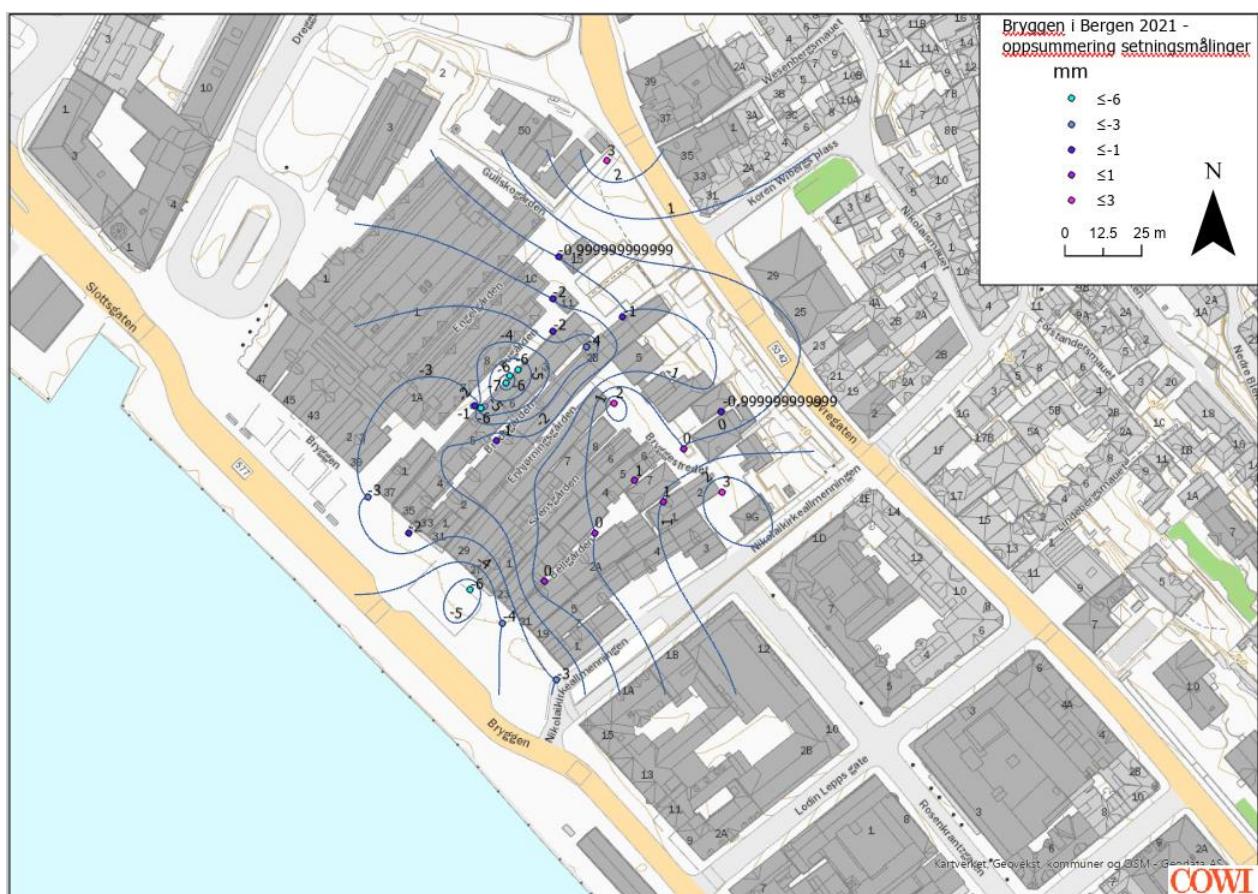
Det er totalt 117 målepunkt på Bryggen. De fleste målepunktene har sunket, men det er også noen som har en svak økning. Den gjennomsnittlige endringen fra alle punktene er -5mm.

Tabell 6. Setningsendringer

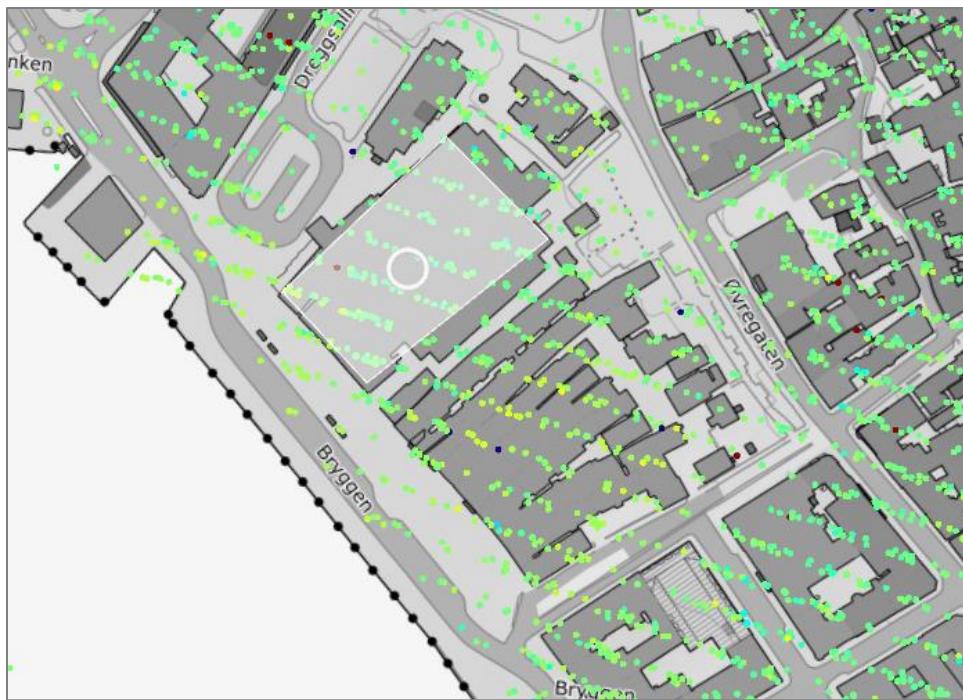
Gjennomsnittlig endring (mm)	Punkt med størst endring (mm)	Punkt med størst økning (mm)	Antall målinger som overlapper i 2020 og 2021
-5	-15	+3	117

Det er laget et oversiktskart over setningen av boltene i grunnen (Figur 5). De fleste endringene ligger rundt -1 til -2 mm. Det er to områder som skiller seg ut, og det er omtrentlig midt i Bugården der er det flere målepunkt som synker -5, -6 og -7 mm siden forrige måleperiode. Midt frempå Bryggen er det også et målepunkt som synker -6 mm. Gjennomsnittlig synkehastighet på grunnen er -2 mm/år. Dette er noe høyere enn målsetningen på -1 mm/året.

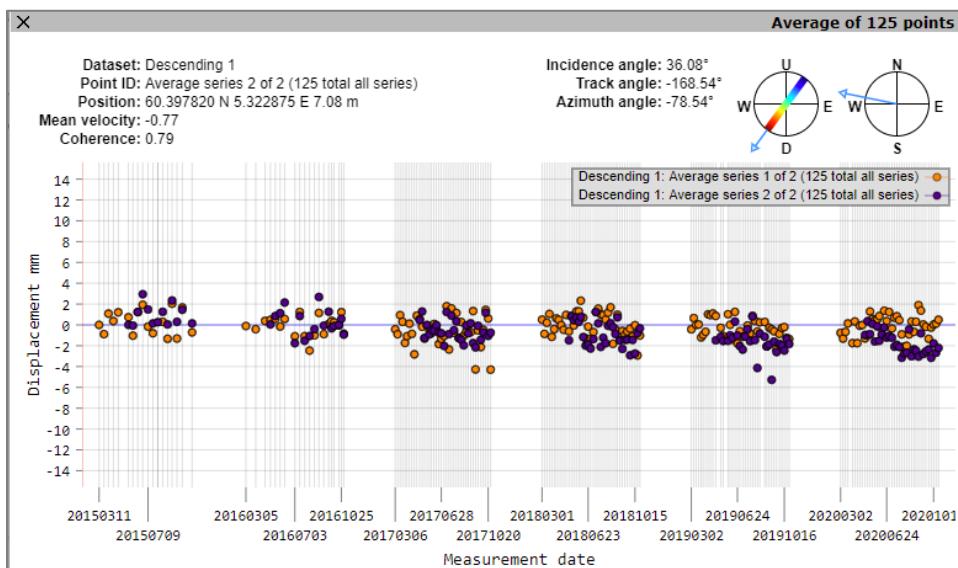
De største endringene er også i år på fasademålingene, med et gjennomsnitt på -5 mm. At endringene er større på fasaden kan skyldes at det naturlig er mer endringer i bygninger f.eks. på grunn av nedbrytning av tømmerstokker i fundamentet.

Figur 5. Setningsmålinger av punkter på grunnen fra 2020 til 2021.

Setningsmåling med bakgrunn i InSar data er også blitt vurdert for å se på generelle trender over området. InSar data ser kun på overflaten av tak/terregn som er godt definert.

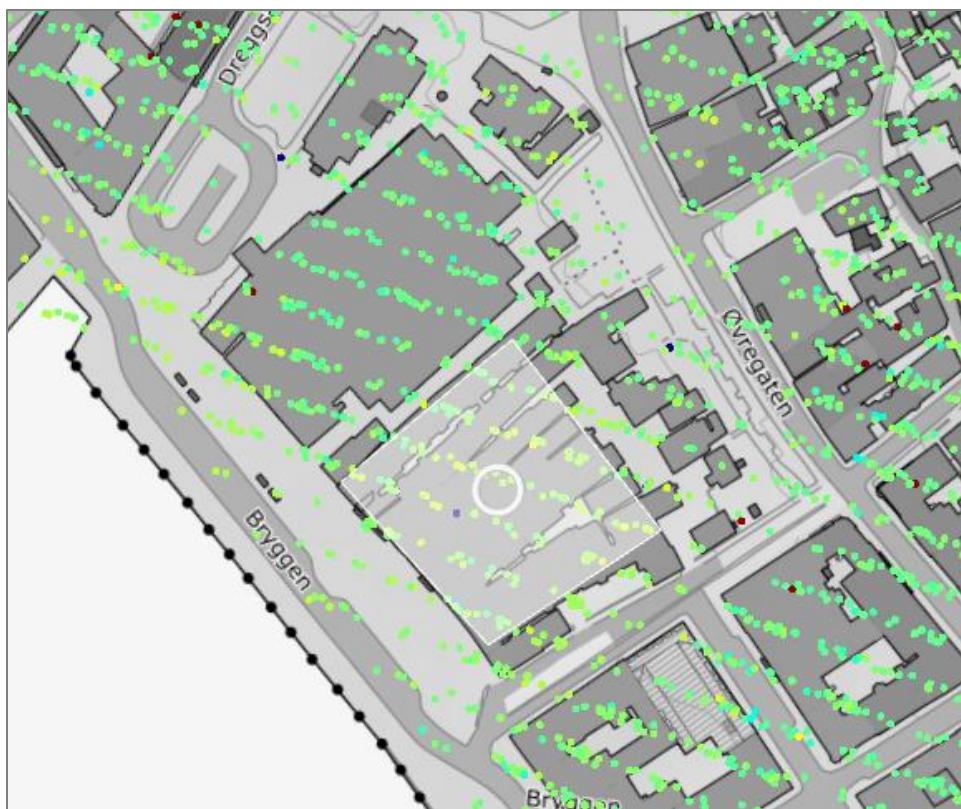

Figur 6. InSar setningsdata fra 2015 til 2020. Området som er vurdert omfatter Radisson Blu Royal Hotel – vises i grått avgrenset med hvit sirkel rundt. <https://insar.ngu.no/>

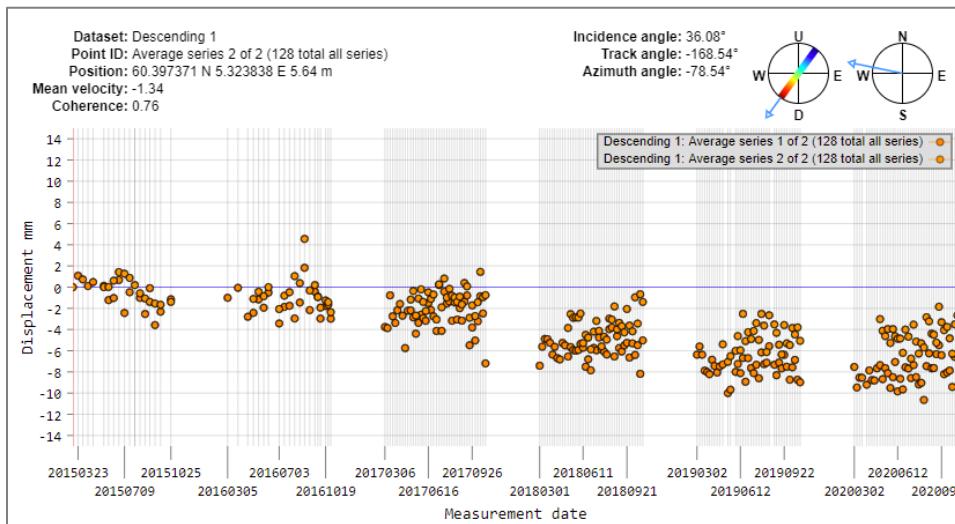
Figur 7. Data viser at bygningen ikke har noe setning og at datagrunnlaget ser ut til å gi gode og realistiske data. <https://insar.ngu.no/>

Tilsvarende vurdering er blitt gjort for Bryggen. Avgrensingen av analysene er vist i lysegrått.

Figur 8. InSar setningsdata fra 2015 til 2020. Vurdert område Bryggen er markert med lysegrått. <https://insar.ngu.no/>

Setningsdata er vist under. Resultatet fra InSar data tilsier en jevn setning av siden 2015 og ut 2020.

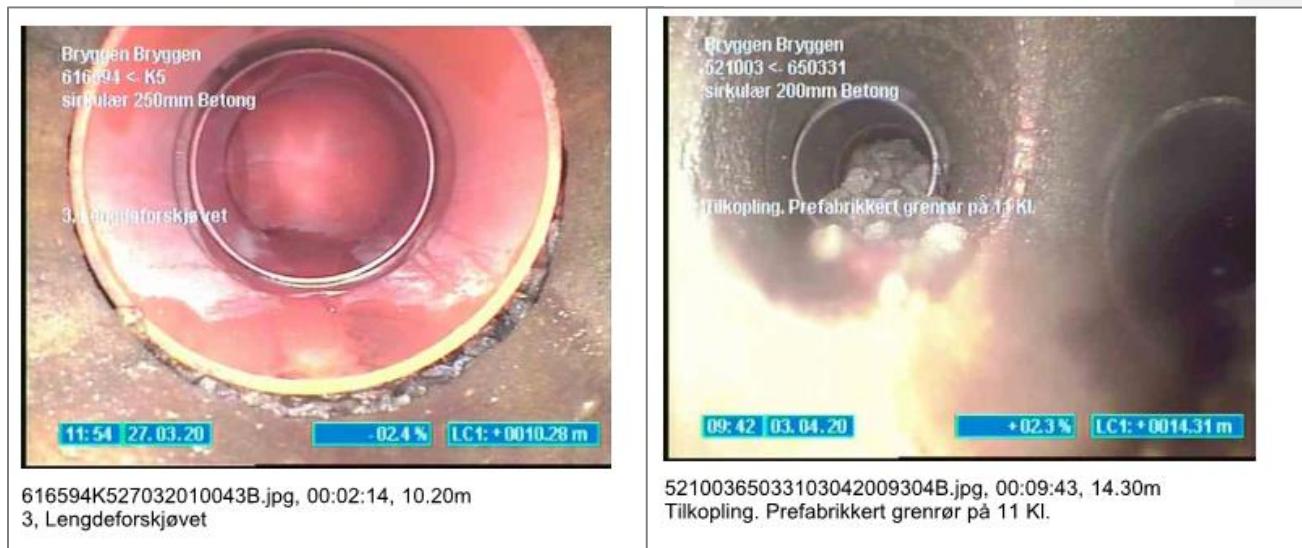
Figur 9. Bryggen: setningsutvikling fra 2015 til 2020 ut fra InSar data. <https://insar.ngu.no/>

3.2 Rørinspeksjon

Rørinspeksjon og spyling av rør ble utført av Vitek AS i 2020. Inspeksjonen ble da fulgt opp av COWI og NIKU. Det er ikke gjennomført flere rørinspeksjoner etter dette. Generelt vedlikehold av anlegget er det Bergen kommune som har ansvar for og de følger dette opp videre.

I 2020 ble det inspisert taknedløp, spillvann, overvann og I/T ledninger i hovedsakelig plast og betong. Dette er noe mer enn det står i FDV-planen, men det ble gjort for å få en helhetlig oversikt over

situasjonen. Ca. 70 % av rørene er i plast og hadde hovedsakelig små avvik, som mindre lengde- og tverrforskyninger i skjøter. I overvannsrør i betong var det også en del mindre avvik og tre plasser ble det observert rørkollaps. Betongrør antas å være gamle og det kan være at noen av de nye rørene i plast er lagt ned for å erstatte disse. Det hadde samlet seg mye sand og grus i rørene, som nå er spylt rørene.

Figur 10. Venstre: Eksempel på lengdeforskyving i skjøyt. Høyre: Eksempel på sand og grus i rør. Vitek AS

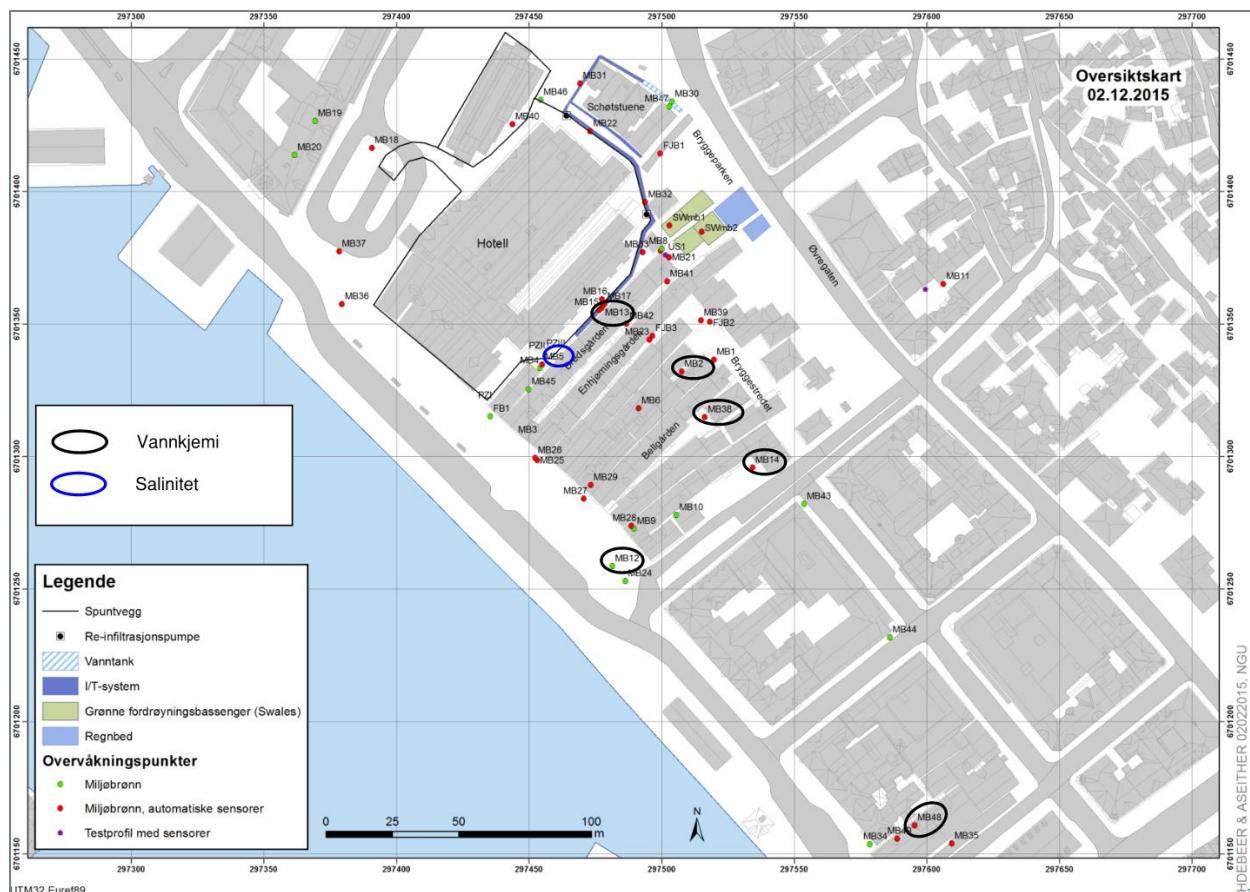

Figur 11. Inspeksjon av I/T ledning. Vitek AS

3.3 Vannkjemiske analyser

Det ble tatt ut seks grunnvannsprøver i 2020 og 2021 som ble sendt til analyse. Prøvetatte brønner er vist i Figur 12. En prøve ble sendt til analyse for salinitet, i de andre brønnene ble dette beregnet basert på kloridinnholdet. Analyseparametere ble valgt ut fra NS 9451:2009 kap. 8.2 – «Grunnvann og porevann». Vann analysert for metaller ble filtrert i felt.

Kommens
tabell 9

Figur 12. Oversiktsfigur over hvor det er tatt vannprøver i 2020.

3.3.1 Vannprøver i 2021

Nye vannprøver ble tatt i november i 2021, se Tabell 8; vanndybde og temperatur i brønnene ved prøvetakingstidspunkt vises i Tabell 7. Vannprøvene ble tatt med dykkerpumper fra Eijkelpamp; hver brønn ble tildelt en egen pumpe for å unngå krysskontaminering (<https://geonor.no/wp-content/uploads/2014/11/Groundwater-pumps.pdf>). Alle brønner ble pumpet tom minst en gang før prøvetaking. Tilsig av vann etter pumping var ganske varierende, noen brønner brukte lang tid på å fylles opp, mens andre brønner aldri ble tomme.

Tabell 7. Vanndybde og temperatur målt i brønner for vannprøver tatt i 2021.

Brønn	Dyp til vann (m)	Temperatur (C°)
MB5	1,5	12,4
MB13	1,5	11,9
MB2	0,2	10,8
MB38	0,8	10,9
MB14	1	10,3
MB12	0,6	10,2
MB 48	1	10,5

Prøvene ble analysert for sulfid, men kun en av prøvene viste innhold av sulfid over detekterbare nivåer. Deteksjonsgrensen var satt til 0,04 mg/l og prøven fra MB48 inneholdt 0,05 mg/l sulfid. Alle prøvene hadde sulfat til stede som kan reduseres til sulfid under gitte betingelser. Siden sulfid er en veldig flyktig gass, kan også noe av evt. tilstedeværende sulfid forsvinne i forbindelse med prøvetakingen når vannet pumpes opp. Risikoen for dette ble minimert ved at prøvene gikk direkte i prøveflaskene med konserveringsvæske. pH viser at alle prøvene ligger på den sure siden av nøytralt, dvs. i området 6,5-7,0. Siden vannet er svakt surt vil sulfid (hvis det er til stede) foreligge som løst

gass og ikke bundet til partikler, f.eks. i form av FeS. Det er øker derfor risiko for tap ifm. prøvetaking av vann.

MB12 og MB13 inneholdt nitrat, henholdsvis 9,2 og 82 µg/l NO₃-N. De øvrige prøvene inneholdt ikke nitrat. Tilstedeværelse av nitrat vil kunne virke negativt inn på bevaringsforholdene. Prøvene inneholder også 0,5-31 mg/l med ammonium (NH₄-N) noe som tyder på at det har foregått en nitrogenreaksjon. Disse nivåene er generelt sett noe lavere enn de var under forrige prøvetaking (Tabell 8) noe som tyder på forbedring av bevaringsforholdene.

Prøvene ble også filtrert og analysert for utvalgte metaller, bl.a. jern. Alle prøvene inneholdt litt løst jern, i området 13-88 µg/l, dvs. tilsvarende nivåer som i 2020.

Tabell 8. Resultater fra vannkjemiske analyser fra miljøbrønnene på Bryggen. Prøvene ble tatt 4.11.2021.

		MB2	MB5	MB12	MB13	MB14	MB38	MB48
pH		6,6		6,6	7,0	6,5	6,5	7,0
Alkalitet	mmol/l	11,8		5,57	1,84	7,35	10,2	5,55
Klorid (Cl)	mg/l	290	31	130	24	73	300	190
Sulfat (SO ₄)	mg/l	1,94		11,1	1,06	6,95	1,71	23,3
Ammonium (NH ₄ -N)	µg/l	28000		15000	510	11000	31000	6700
Nitrat (NO ₃ -N)	µg/l	<5,0		9,2	82	<5,0	<5,0	<5,0
Salinitet	PSU		0	0,4	0,1	0,4		
Jern (Fe), filtrert	µg/l	88		85	81	13	63	29
Kalium (K), filtrert	mg/l	21		7,8	2,1	44	20	9,3
Magnesium (Mg), filtrert	mg/l	21		12	2,6	11	20	7,7
Mangan (Mn), filtrert	µg/l	200		56	98	3,8	280	190
Natrium (Na), filtrert	mg/l	300		81	14	1200	270	150
Kalsium (Ca), filtrert	mg/l	92		100	27	250	83	100
Konduktivitet ved 25 °C	mS/m	225		95,7	26,2	97,9	199	121
	µS/cm	2250		957	262	979	1990	1210
Sulfid	mg/l	< 0,04		< 0,04	< 0,04	0,04	< 0,04	0,05
Salinitet*	ppt	0,52					0,5	0,3

Figur 13. Bildet av miljøbrønn MB38.

3.3.2 Oppsummering og vurdering av vannkjemi

En sammenstilling og sammenligning av analyseresultatene av vannprøvene er vist i Tabell 9.

Resultatene viser ingen signifikant endring av bevaringsforholdene fra 2020 til 2021. Sulfidnivåene er meget lave eller ikke detekterbare, pH ligger på 6,5-7,0. Sulfatnivåene er noe økende og vil kunne virke inn på fremtidig sulfidproduksjon dersom forholdene ligger til rette mht. oksygeninnhold og redokspotensiale. Nitratinnholdet er uendret og ikke detekterbart for MB14, MB38 og MB48. Dette er positivt mht. bevaringsforholdene da sulfatreduserende bakterier (SRB) vil kunne benytte sulfat i stedet som oksygenkilde. Sulfatnivået er også økende for disse brønnene. For MB12 og MB13 er nitratnivået økende. Alle brønnene inneholder relativt høyt innhold av ammonium, noe som tyder på nitratreduksjon. Med unntak av MB38 og MB48 er også ledningsevnen nedadgående.

I 2020 ble det vurdert til middels bevaringsforhold i MB2 og MB12, mens det var gode forhold i øvrige brønner. Resultatene for 2021 kan tyde på at bevaringsforholdene stort sett er uendret sammenlignet med 2020. For MB13 er nitratnivåene økt betraktelig, men ammoniumnivåene er redusert. Det kan tyde på at mindre nitrat benyttes som oksygenkilde for bakteriene slik at de sulfatreduserende bakteriene kan overta. Det er bra for bevaringsforholdene videre.

Tabell 9. Resultater fra utvalgte parametere fra vannanalyser i 2020 og 2021 er sammenlignet.

Parameter	Enhet	MB2		MB12		MB13		MB14		MB38		MB48	
		2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
pH		6,5	6,6	6,6	6,6	6,5	7,0	6,5	6,5	6,4	6,5	6,9	7,0
Klorid (Cl)	mg/l	420	290	540	130	180	24	100	73	250	300	160	190
Sulfat (SO_4)	mg/l	<0,1	1,94	4,8	11,1	2,67	1,06	0,4	6,95	1,58	1,71	9,99	23,3
Ammonium ($\text{NH}_4\text{-N}$)	mg/l	25	28	74	15	31	0,51	14	11	17	31	5,5	6,7
Nitrat ($\text{NO}_3\text{-N}$)	$\mu\text{g/l}$	17,0	<5,0	5,6	9,2	<5,0	82	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0
Jern (Fe), filtrert	$\mu\text{g/l}$	75	88	89	85	66	81	34	13	57	63	11	29
Kalium (K), filtrert	mg/l	27	21	42	7,8	26	2,1	11	44	20	20	9,9	9,3
Magnesium (Mg), filtrert	mg/l	27	21	57	12	22	2,6	17	11	19	20	5,3	7,7
Mangan (Mn), filtrert	$\mu\text{g/l}$	250	200	200	56	140	98	210	3,8	250	280	230	190
Natrium (Na), filtrert	mg/l	380	300	400	81	230	14	82	1200	240	270	130	150
Kalsium (Ca), filtrert	mg/l	110	92	280	100	120	27	130	250	81	83	85	100
Konduktivitet (25 °C)	mS/m	237	225	355	95,7	186	26,2	109	97,9	160	199	101	121
	$\mu\text{S/cm}$	2370	2250	3550	957	1860	262	1090	979	1600	1990	1010	1210
Sulfid	mg/l		< 0,04	<0,04	< 0,04		< 0,04		0,04		< 0,04	<0,04	0,05

I 2020 ble det observert mye skum som kom opp av brønnen ved MB2 da vann ble pumpet fra brønnen. Dette ble også observert i 2021, men i mye mindre grad. Årsaken er fortsatt litt usikker, men det kan være reduktive forhold og dermed anaerob nedbryting av organisk materialet. Dette ble ikke observert i noen andre brønner. Grunnen til at det blir observert i denne brønnen og ikke i andre kan henge sammen med lokale variasjoner i grunnforhold og kanskje høy gjennomstrømmingen av vann – at gassen da blir tilført brønnen fra et større område pga. stor tilførsel av vann.

På dette tidspunktet vurderer vi at situasjonen er stabil, men det kan være fornuftig å følge med på utviklingen ved vannprøvetaking.

3.4 Grunnvannstand

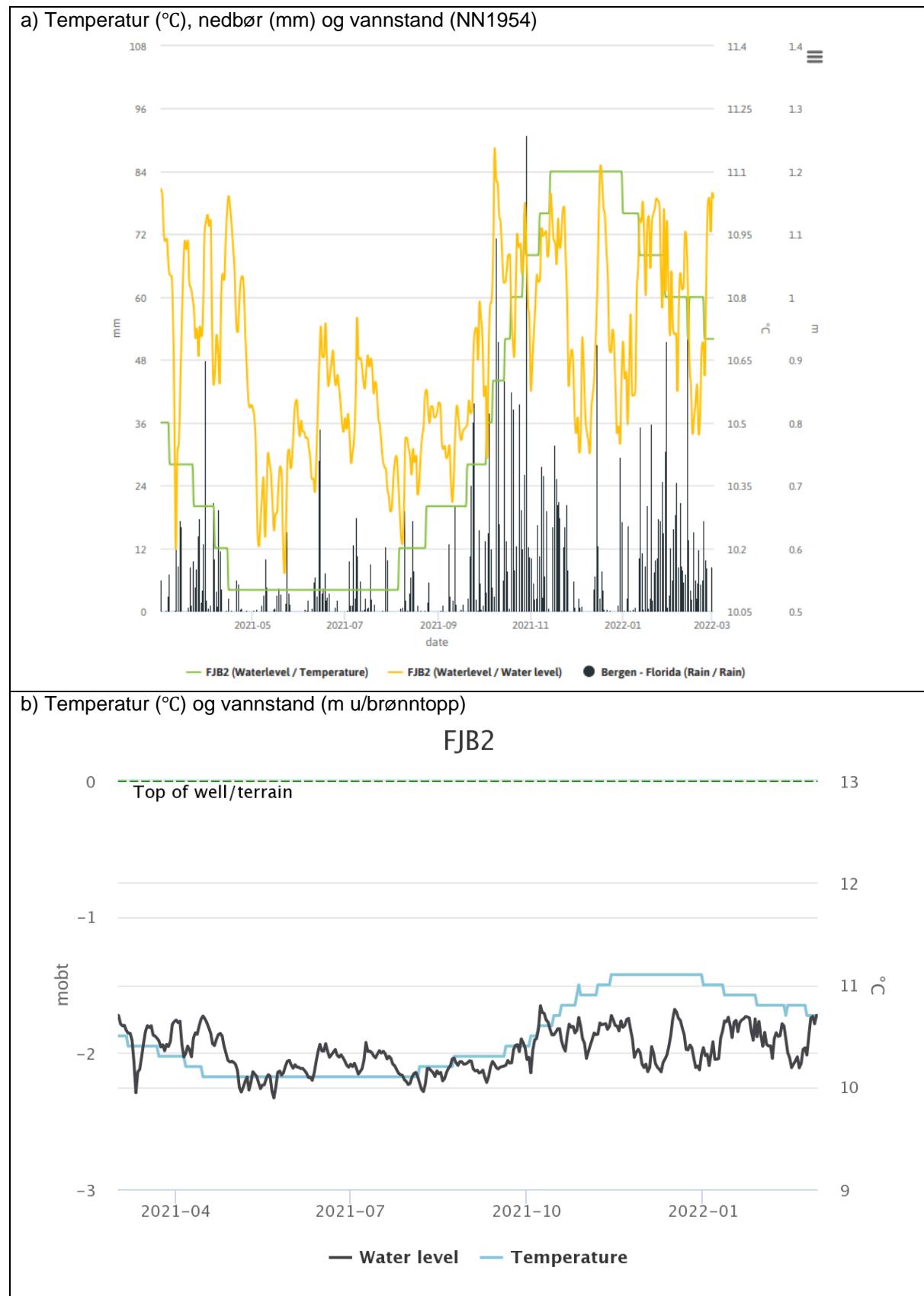
Figur 14 til Figur 30 viser grunnvannstand i meter over havet (referansesystem NN1954) og meter under brønntopp fra miljøbrønnene listet i Tabell 3. Dataene er fra 1. mars 2021 til 1. mars 2022. Vannstandsdata fra hele måleperioden ligger i vedlegg 1 (kap. 6.1). Unntaket er MB16, MB23 og MB38 hvor det ikke foreligger korrigert data fra 2019 og tidligere akkurat nå.

Det foreligger ikke dataserier for vannstand under terreng, kun relativ til toppen av brønnene hvor det er foretatt innmåling av høyder. Siden brønntoppen som regel ligger en kort avstand under terreng er disse høydene behandlet likt.

Mens flere av brønnene viser lavere vannstand enn den generelle målsetningen på 80 cm under terreng eller høyere så viser ikke dataene siden målingene startet opp i 2012 en åpenbar nedgående trend.

3.4.1 FJB2

Det foreligger ikke terskelverdier for denne brønnen, siden den er en fjellbrønn; den ligger i Bryggestredet. Målinger av vannstand er vist i Figur 14.

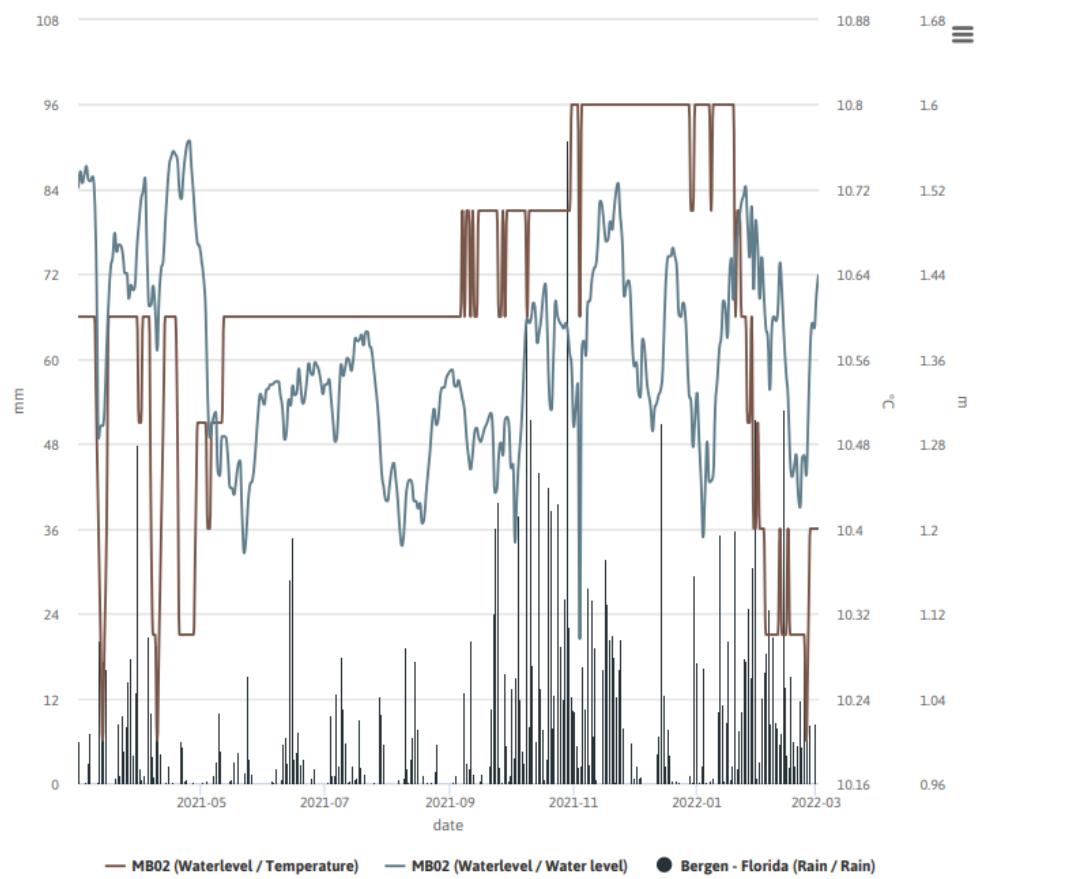

Figur 14. Sensordata fra FJB2 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

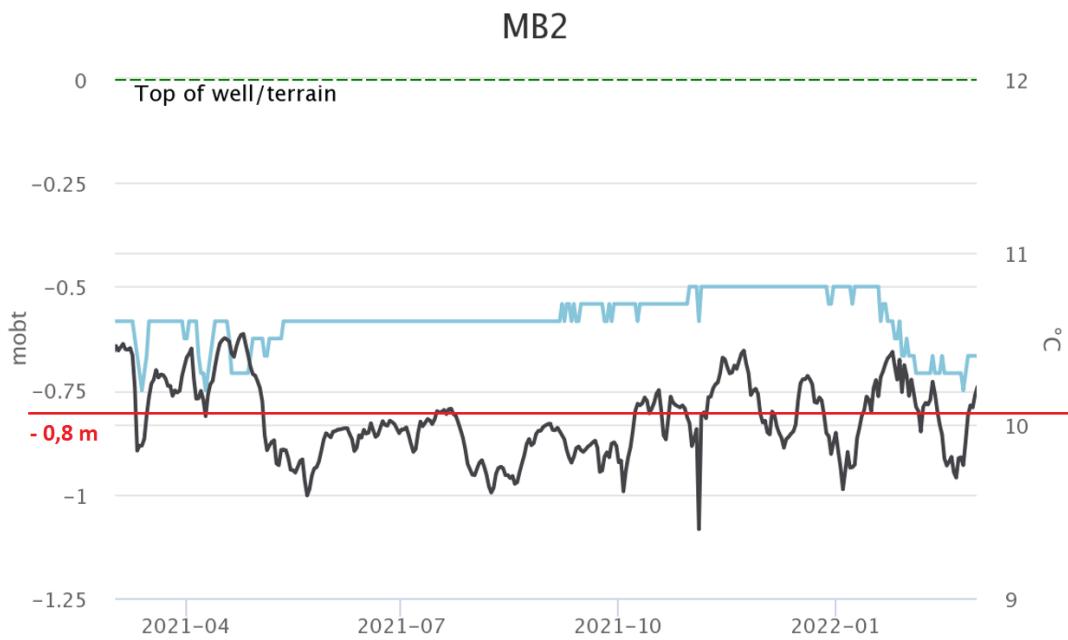
3.4.2 MB2

MB2 ligger i Svensgårdens passasje, et stykke nedenfor Bryggestredet. Grunnvannsnivået i MB2 skal ikke være lavere enn 80 cm under brønntopp. Dette har forekommet i store deler av rapporteringsperioden det siste året, se Figur 15.

a) Temperatur ($^{\circ}$ C), nedbør (mm) og vannstand (NN1954)

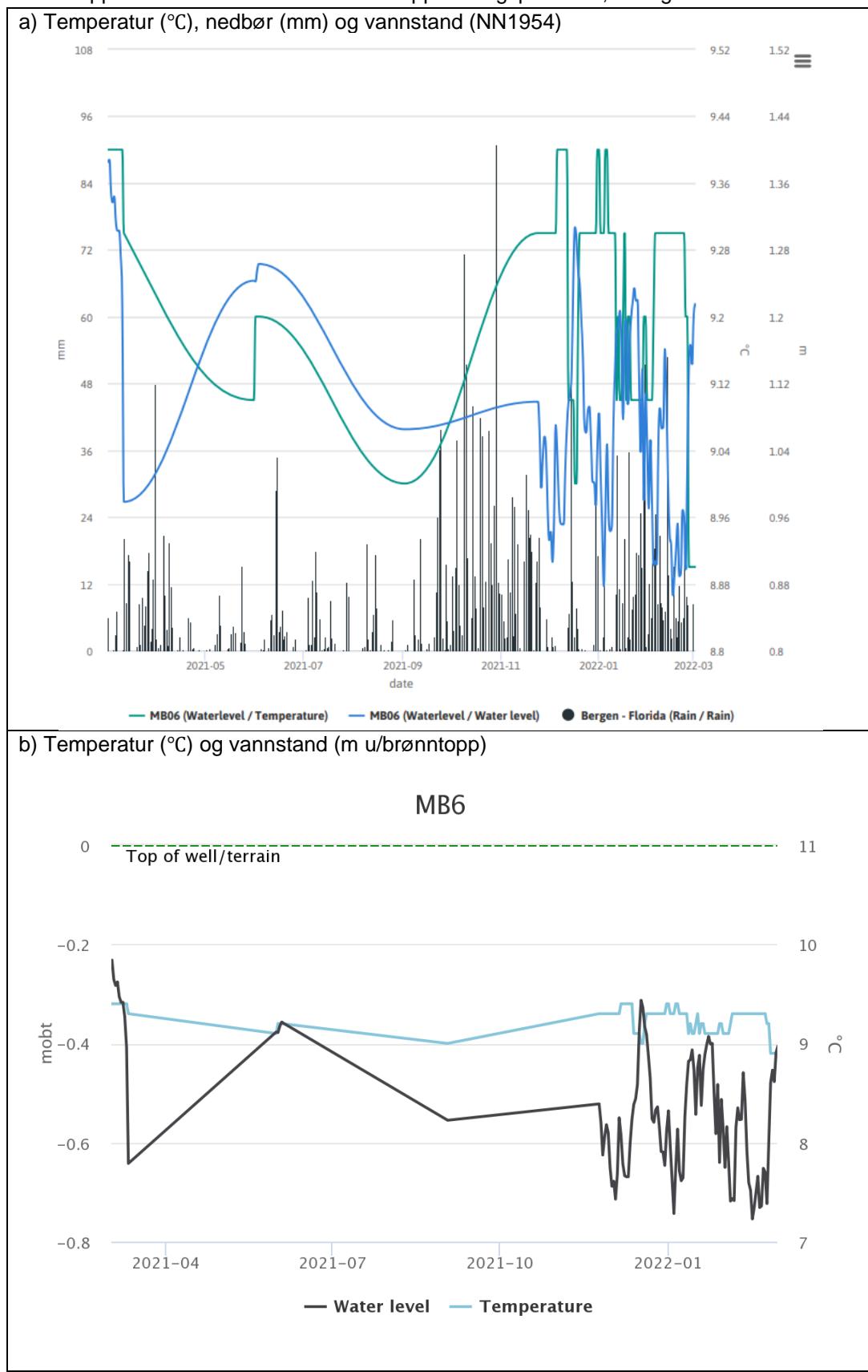
b) Temperatur ($^{\circ}$ C) og vannstand (m u/brønntopp)

Figur 15. Sensordata fra MB2 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

3.4.3 MB6

MB6 ligger i Svensgårdens bygning 4e. Grunnvannsnivået i MB6 skal ikke være lavere enn 80 cm under brønntopp. Dette har ikke forekommet i rapporteringsperioden, se Figur 16.

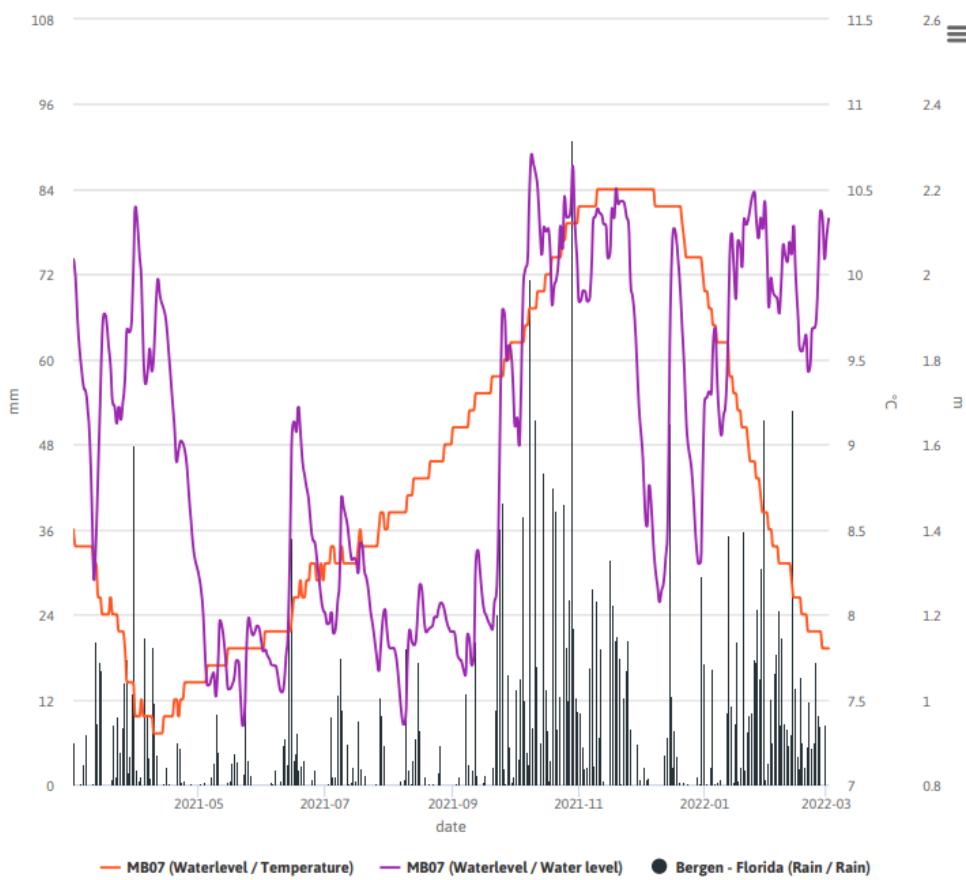

Figur 16. Sensordata fra MB6 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

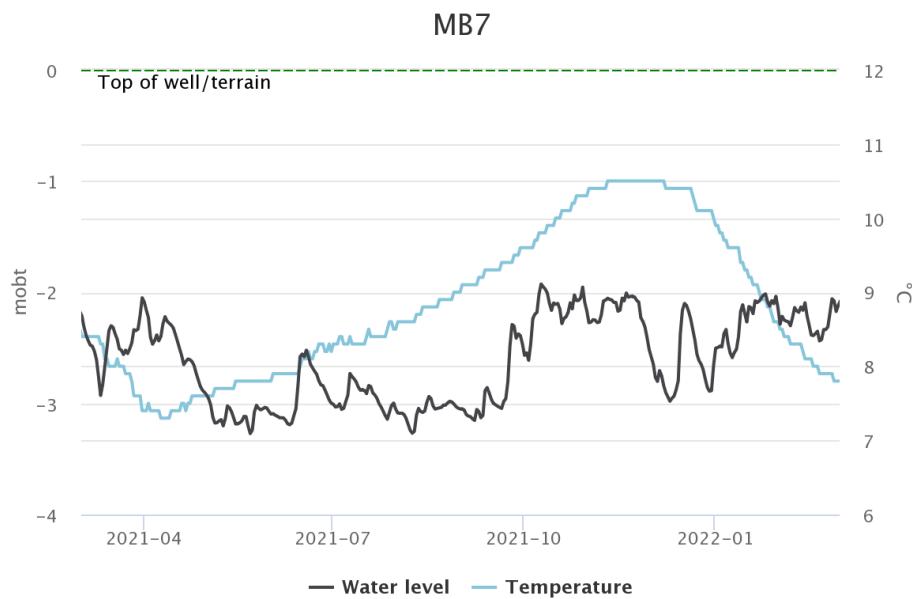
3.4.4 MB7

MB7 ligger langt opp i Bugårdens passasje, rett ved siden av prøvehullet bak Nordre Bredsgården. Grunnvannsnivået i MB7 skal helst ikke være lavere enn ca. 120 cm under brønntopp. Dette har vært tilfellet hele rapporteringsperioden, se Figur 17. Situasjonen vil avhjelpes når vann blir tilført I/T-systemet på mer kontinuerlig basis.

a) Temperatur ($^{\circ}$ C), nedbør (mm) og vannstand (NN1954)

b) Temperatur ($^{\circ}$ C) og vannstand (m u/brønntopp)

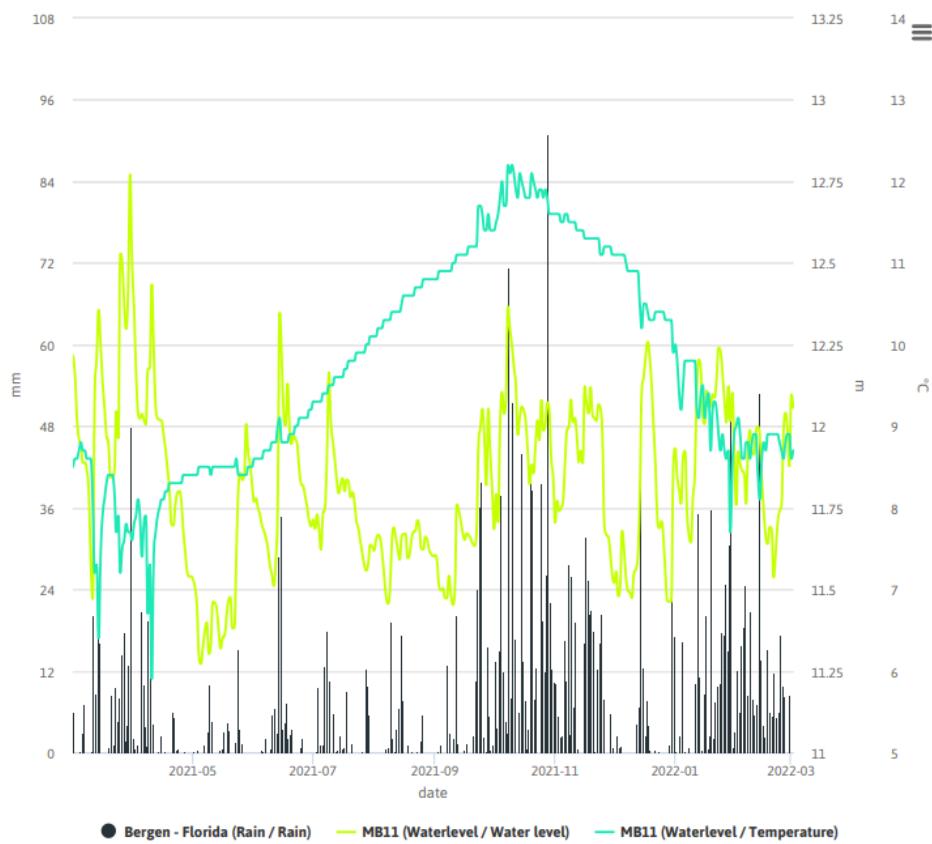

Figur 17. Sensordata fra MB7 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

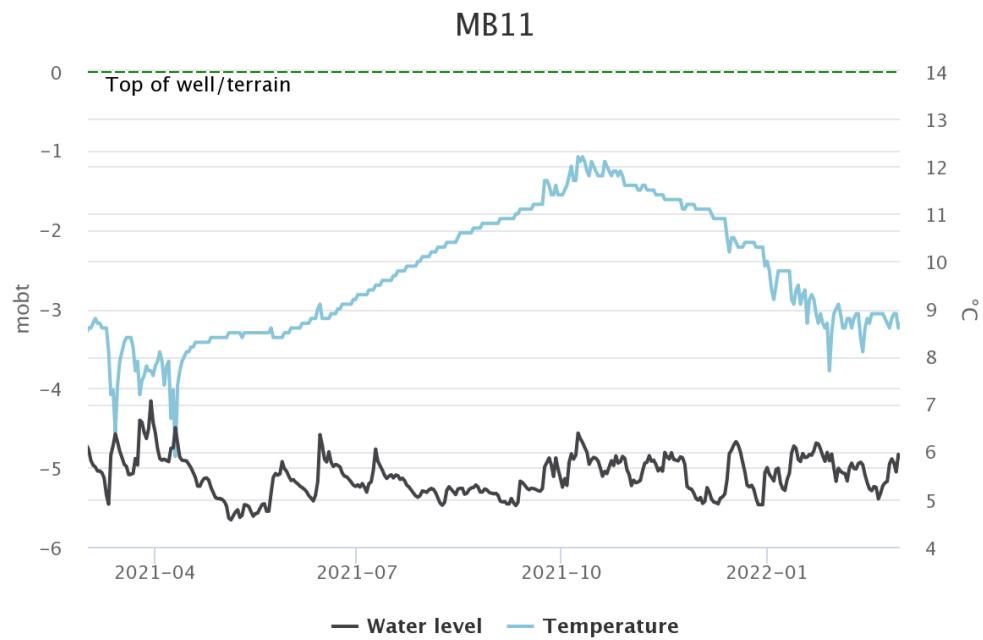
3.4.5 MB11

MB11 ligger i et område overfor Øvregaten, nærmere bestemt bak Øvregaten 19, og således utenfor I/T-systemet på Bryggen. Det finnes ingen terskelverdi for vannstand i denne brønnen. Figur 18 viser sensordata fra MB11.

a) Temperatur ($^{\circ}\text{C}$), nedbør (mm) og vannstand (NN1954)

b) Temperatur ($^{\circ}\text{C}$) og vannstand (m u/brønntopp)

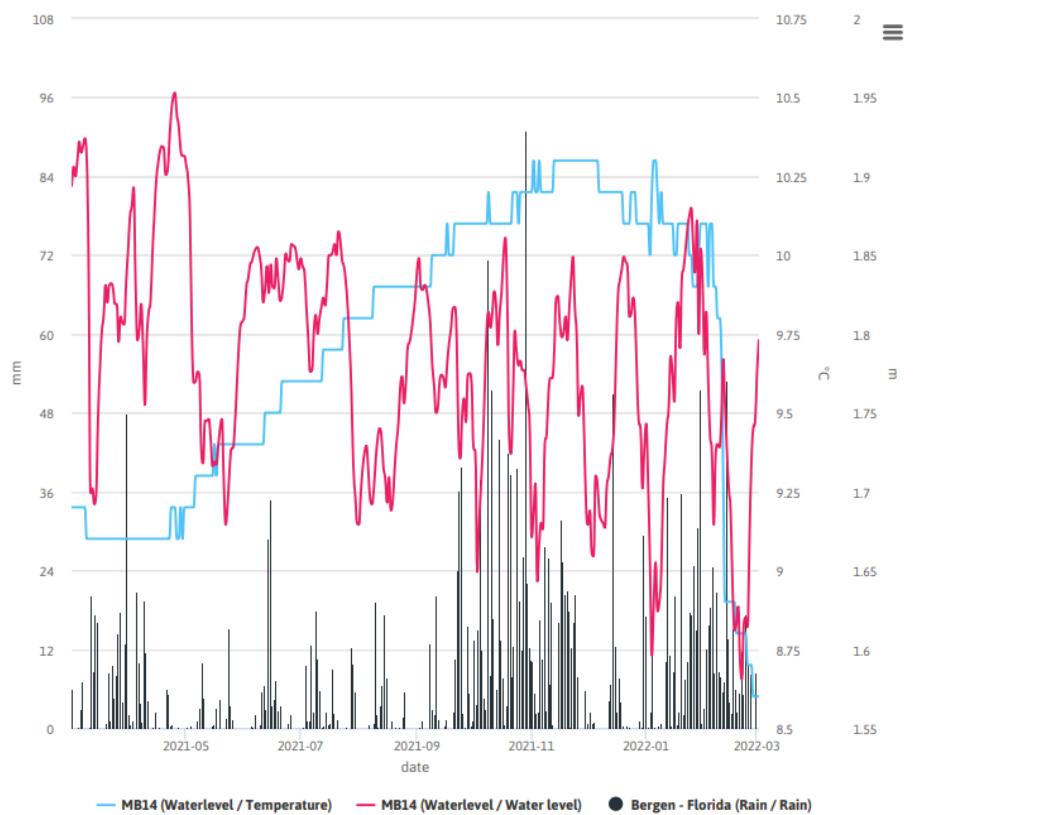

Figur 18. Sensordata fra MB11 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

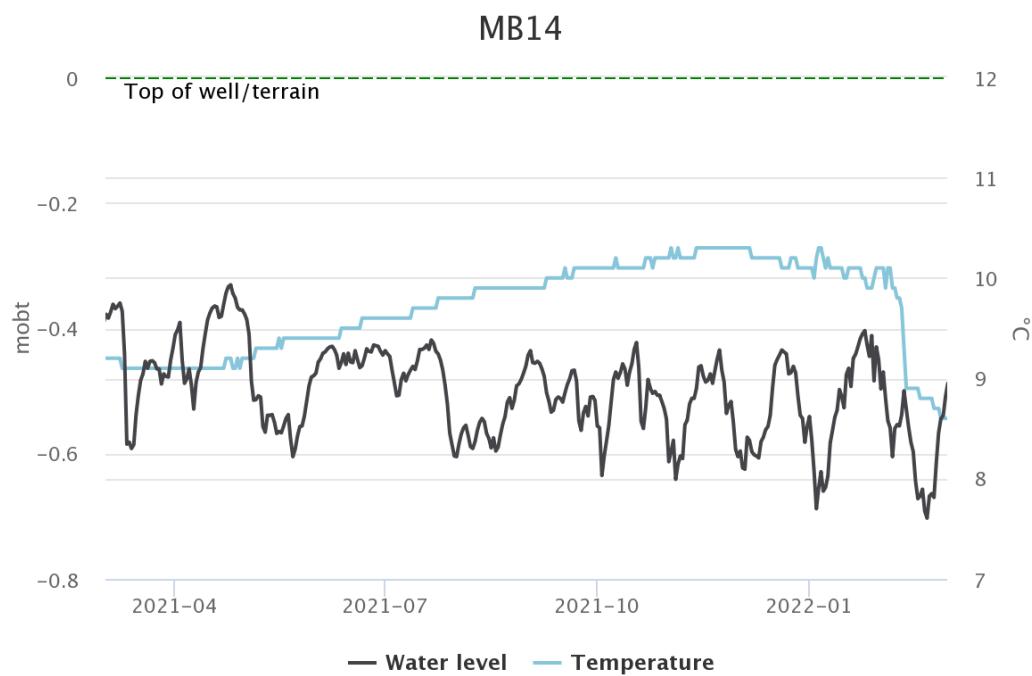
3.4.6 MB14

MB14 ligger øverst i den åpne plassen i Holmedalsgården. Grunnvannsnivået i MB14 skal ikke være lavere enn 80 cm under brønntopp. Dette har ikke forekommet denne rapporteringsperioden, se Figur 19.

a) Temperatur (°C), nedbør (mm) og vannstand (NN1954)

b) Temperatur (°C) og vannstand (m u/brønntopp)

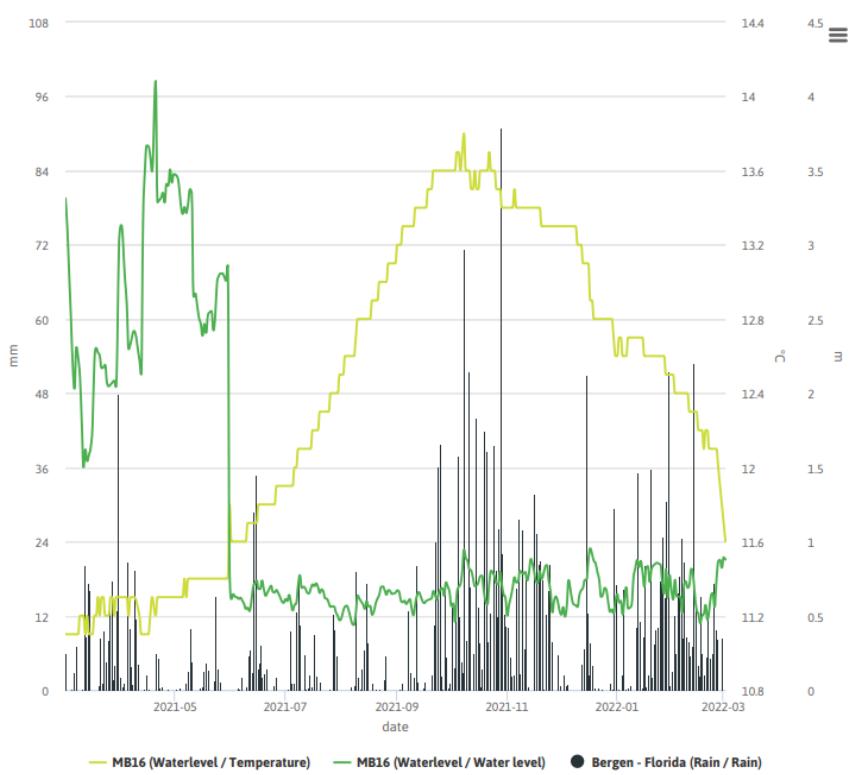

Figur 19. Sensordata fra MB14 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

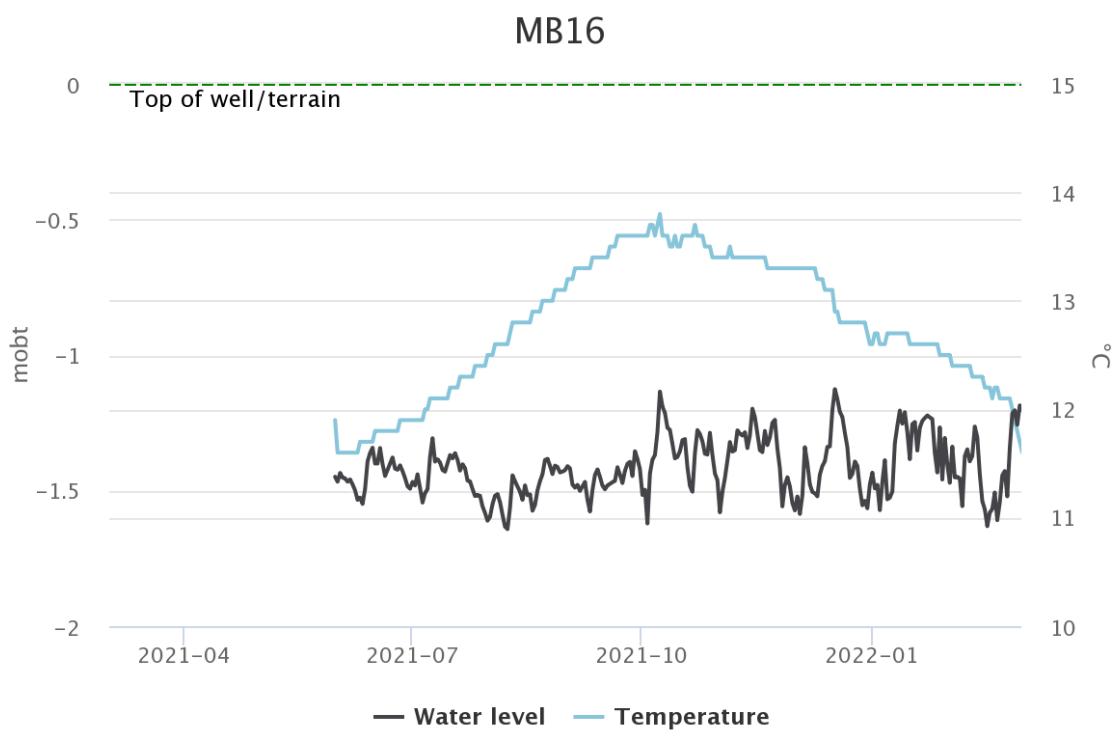
3.4.7 MB16

Det foreligger ikke terskelverdier for denne brønnen, som ligger innenfor hotelltomten og dermed er ikke omfattet av I/T-systemet. Vannstand reguleres av grunnvannspumper i hotellets garasje. Figur 20 viser målinger.

a) Temperatur ($^{\circ}\text{C}$), nedbør (mm) og vannstand (NN1954)

b) Temperatur ($^{\circ}\text{C}$) og vannstand (m u/brønntopp)

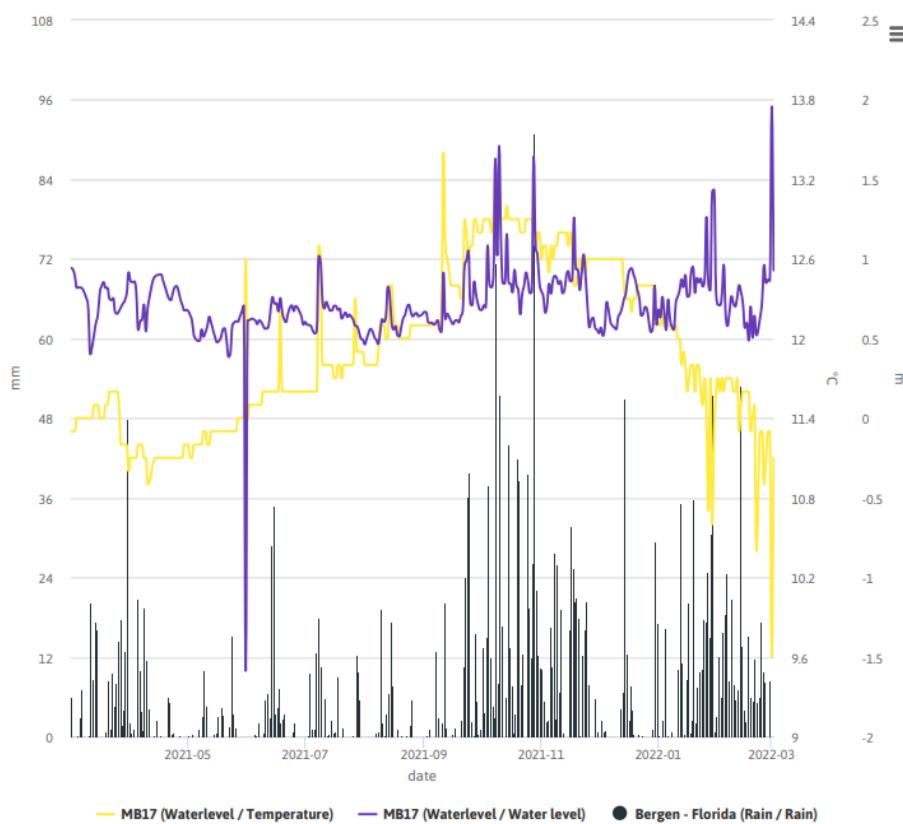

Figur 20. Sensordata fra MB16 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

3.4.8 MB17

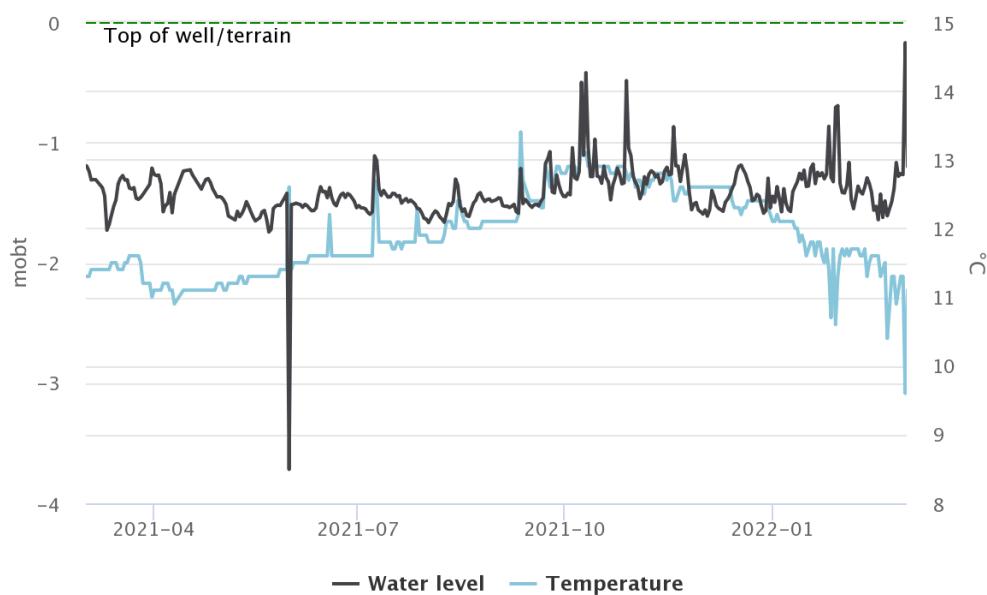
MB17 ligger omtrent midtveis i Bugårdens passasje, og rett ved siden av spuntveggen rundt hotellet. Grunnvannsnivået i MB17 skal ikke være lavere enn 80 cm under brønntopp. Dette har kun unntaksvis ikke vært tilfellet denne rapporteringsperioden, se Figur 21. Situasjonen vil avhjelpes når vann blir tilført I/T-systemet på mer kontinuerlig basis.

a) Temperatur ($^{\circ}$ C), nedbør (mm) og vannstand (NN1954)

b) Temperatur ($^{\circ}$ C) og vannstand (m u/brønntopp)

MB17

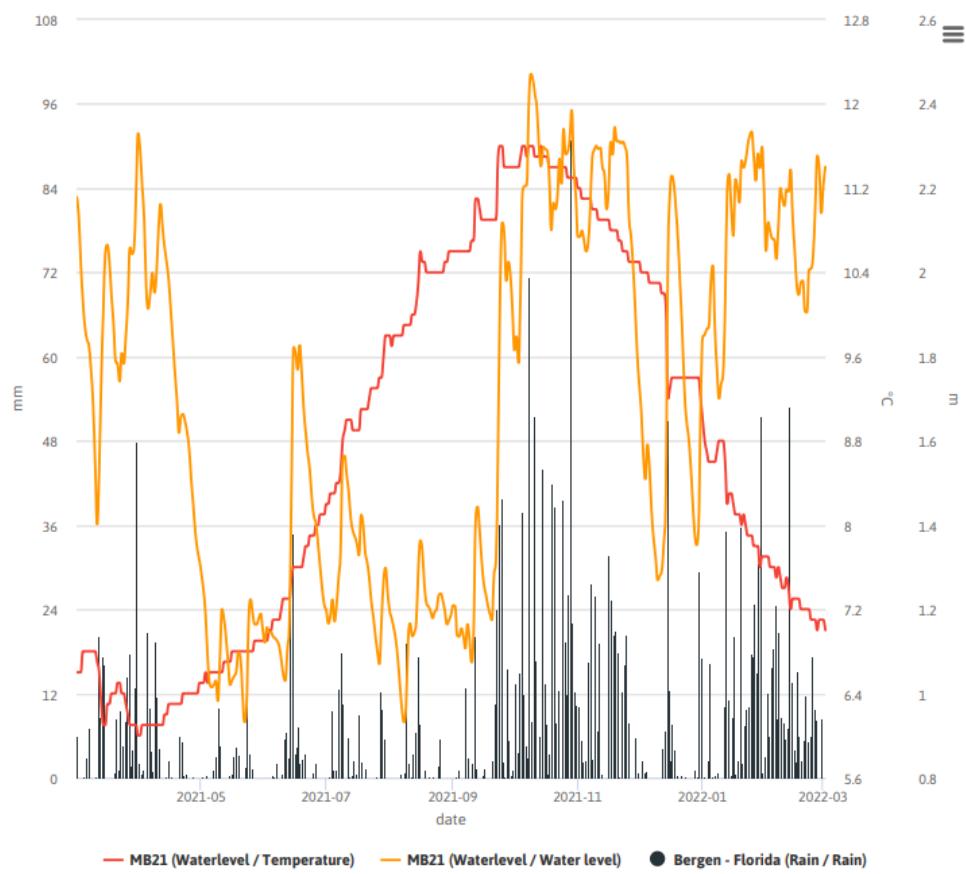

Figur 21. Sensordata fra MB17 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

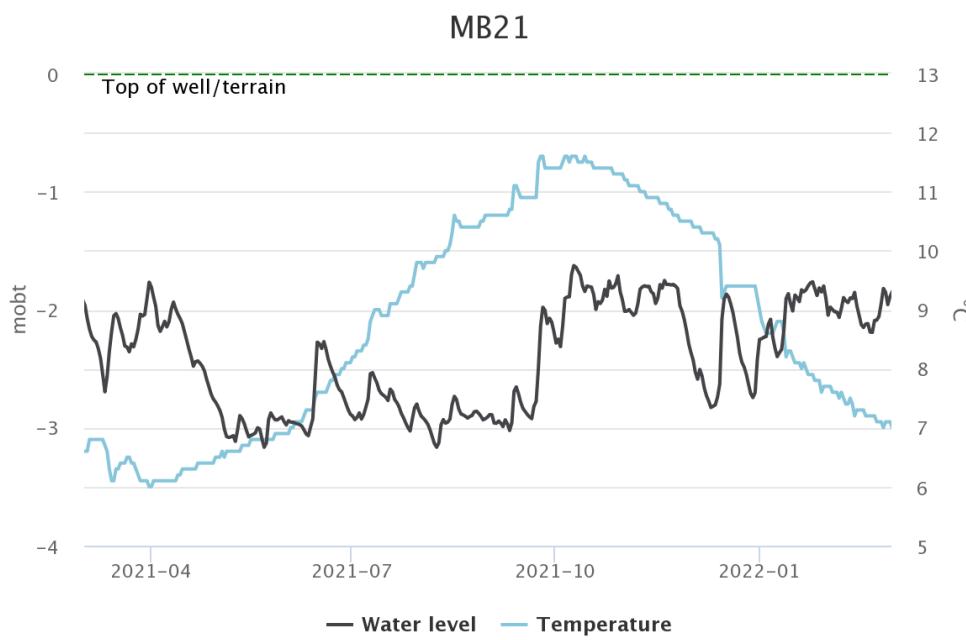
3.4.9 MB21

MB21 ligger rett ved siden av prøvehullet bak Nordre Bredsgården. Grunnvannsnivået i MB21 skal ikke være lavere enn ca. 120 cm under brønntopp. Dette har vært tilfellet hele rapporteringsperioden, se Figur 22. Situasjonen vil avhjelpes når vann blir tilført I/T-systemet på mer kontinuerlig basis.

a) Temperatur (°C), nedbør (mm) og vannstand (NN1954)

b) Temperatur (°C) og vannstand (m u/brønntopp)

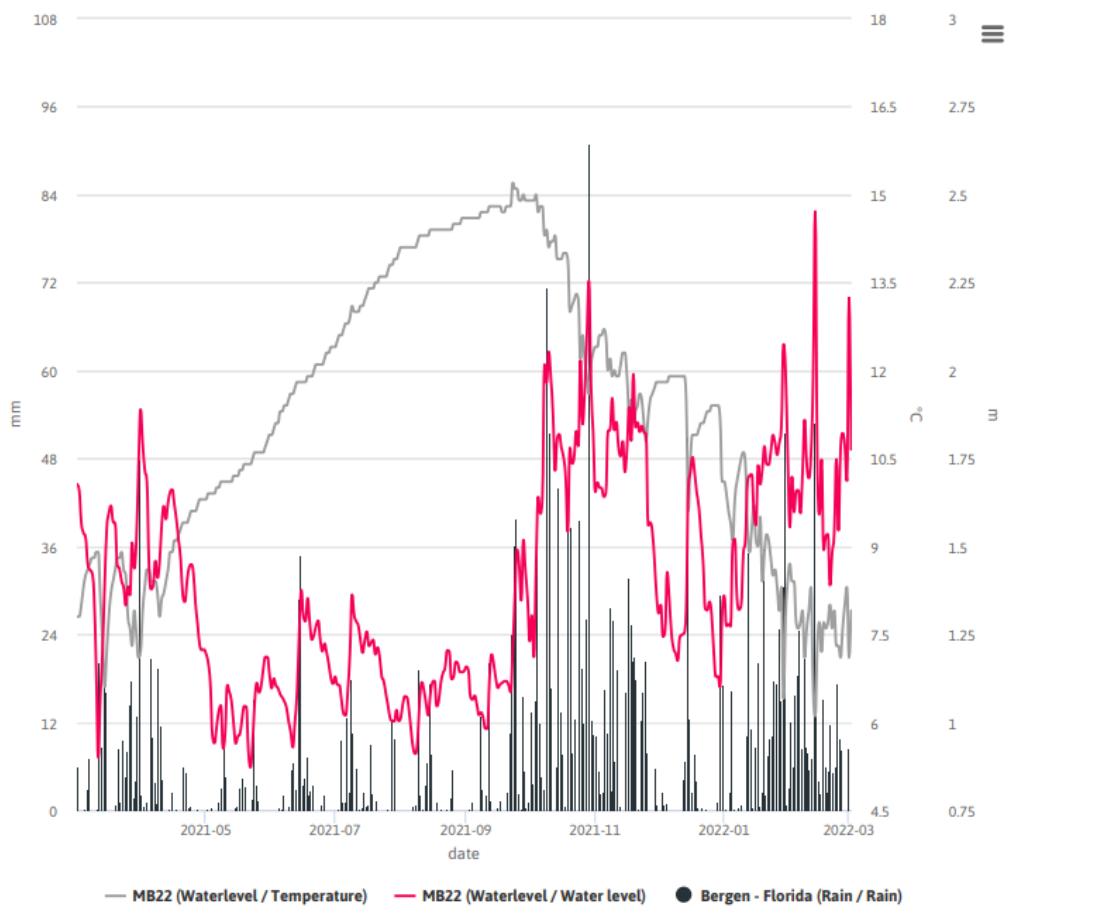

Figur 22. Sensordata fra MB21 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

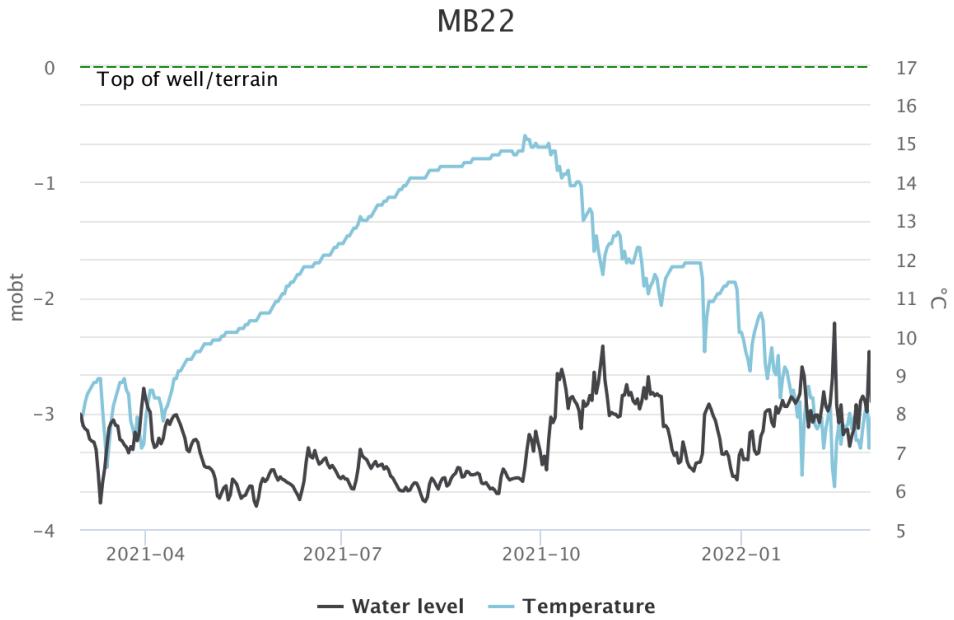
3.4.10 MB22

MB22 ligger rett nedenfor Schøtstuene, men på utsiden av spuntveggen rundt hotellet. Grunnvannsnivået i MB22 skal ikke overstige en kote på +4, av hensyn til steinkjelleren som ligger under Schøtstuene. Dette har ikke forekommert i rapporteringsperioden, se Figur 23.

a) Temperatur (°C), nedbør (mm) og vannstand (NN1954)

b) Temperatur (°C) og vannstand (m u/brønntopp)

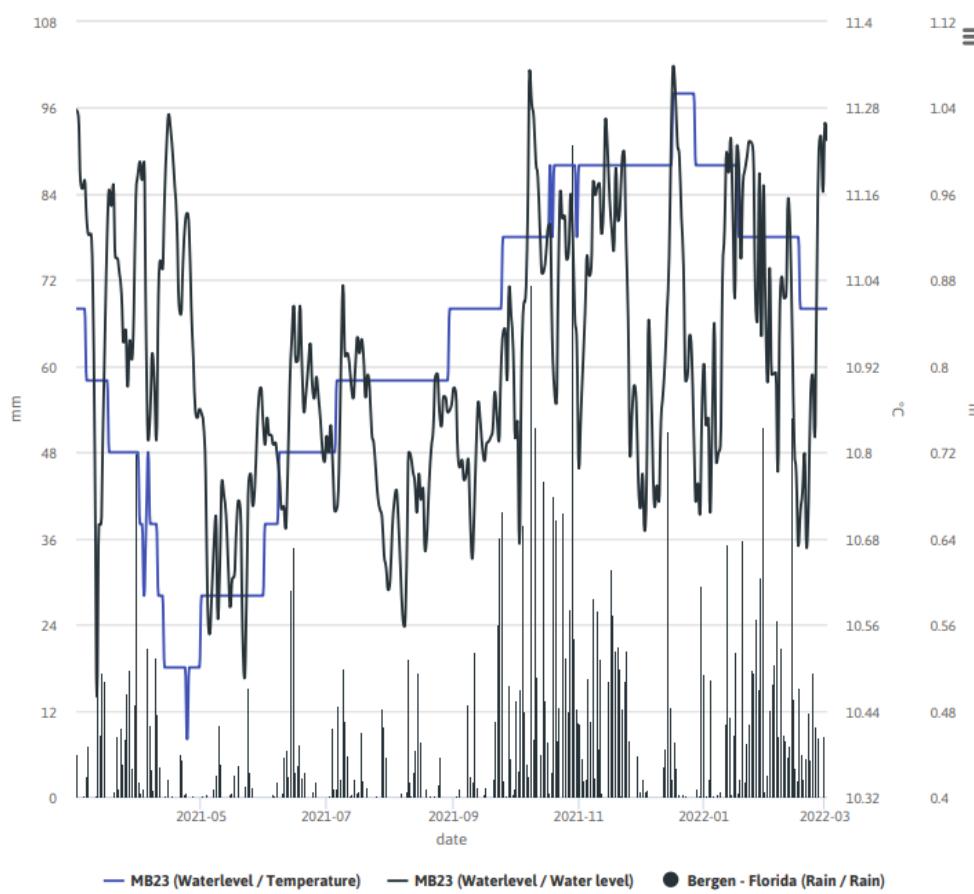

Figur 23. Sensordata fra MB22 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

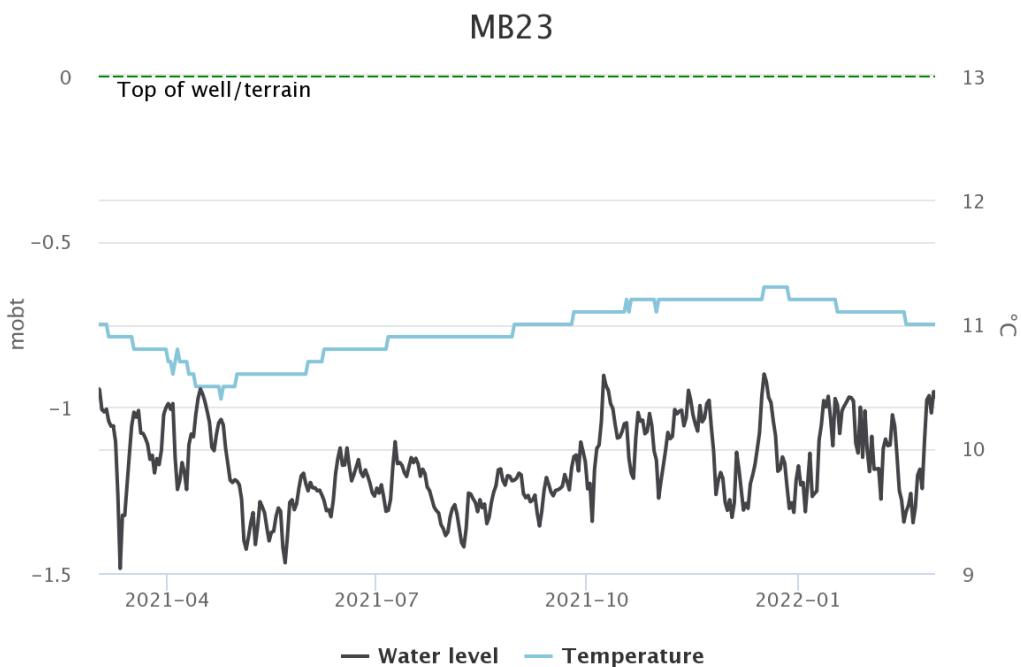
3.4.11 MB23

MB23 ligger i Enhjørningsgårdens passasje. Brønnen skal måle vannstrømning under kulturlagene, og således finnes det ingen terskelverdi for MB23. Figur 24 viser målinger.

a) Temperatur (°C), nedbør (mm) og vannstand (NN1954)

b) Temperatur (°C) og vannstand (m u/brønntopp)

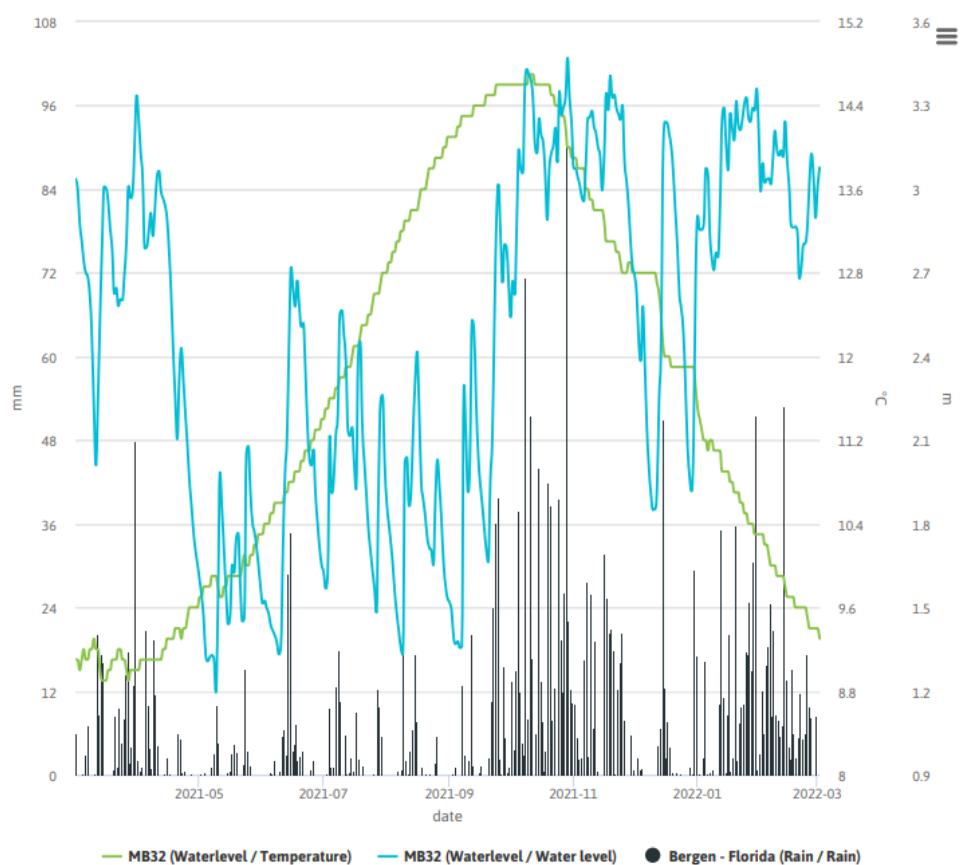

Figur 24. Sensordata fra MB23 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

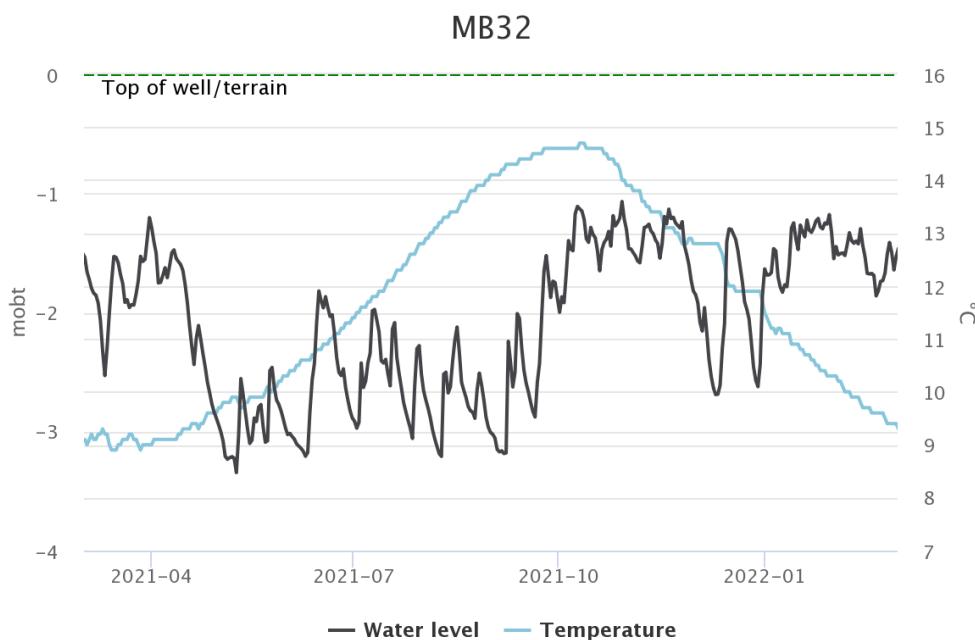
3.4.12 MB32

MB32 ligger øverst i Bugårdens passasje, rett ved siden av Arent Meyers steinkjeller. Grunnvannsnivået i MB32 skal ikke være lavere enn 80 cm under brønntopp. Dette har vært tilfellet hele rapporteringsperioden, se Figur 25. Situasjonen vil avhjelpes når vann blir tilført I/T-systemet på mer kontinuerlig basis.

a) Temperatur ($^{\circ}$ C), nedbør (mm) og vannstand (NN1954)

b) Temperatur ($^{\circ}$ C) og vannstand (m u/brønntopp)

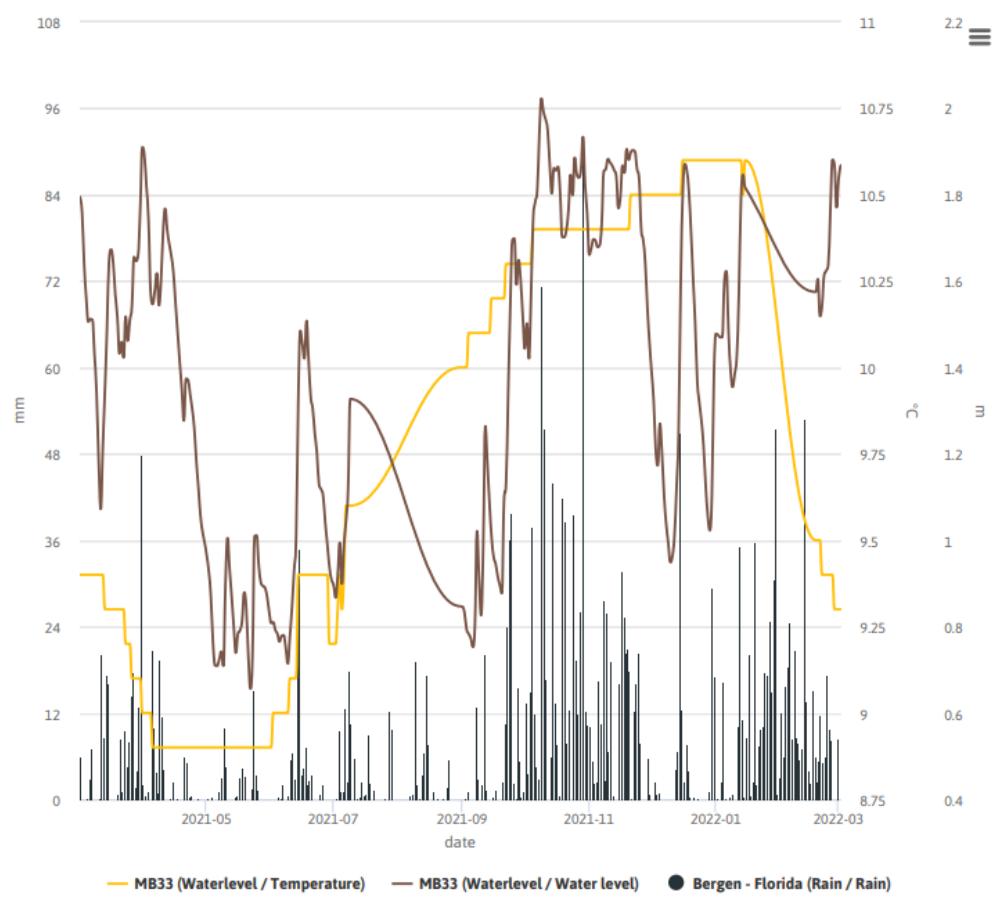

Figur 25. Sensordata fra MB32 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

3.4.13 MB33

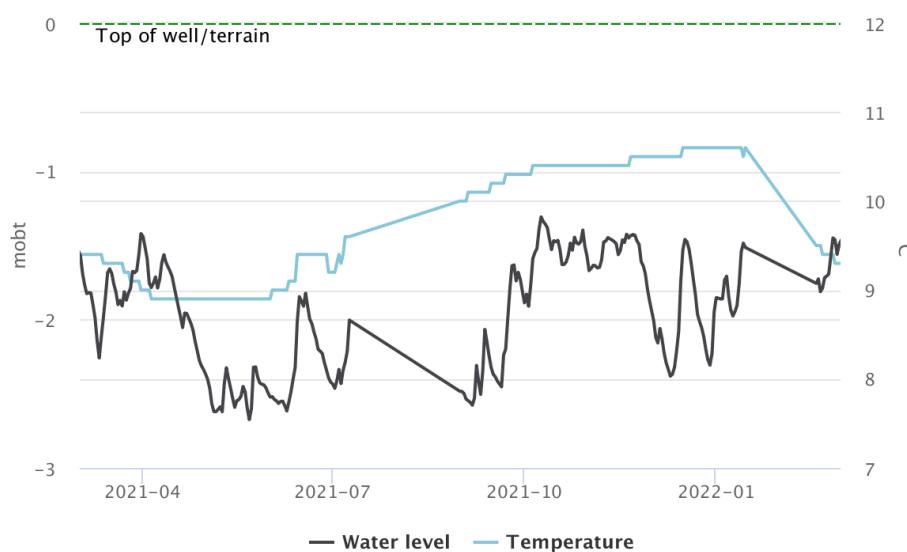
MB33 ligger langt opp i Bugårdens passasje, rett nedenfor den lille, alene-stående trebygningen. Grunnvannsnivået i MB33 skal ikke være lavere enn 80 cm under brønntopp. Dette har vært tilfellet hele rapporteringsperioden, se Figur 26. Situasjonen vil avhjelpes når vann blir tilført I/T-systemet på mer kontinuerlig basis.

a) Temperatur ($^{\circ}$ C), nedbør (mm) og vannstand (NN1954)

b) Temperatur ($^{\circ}$ C) og vannstand (m u/brønntopp)

MB33

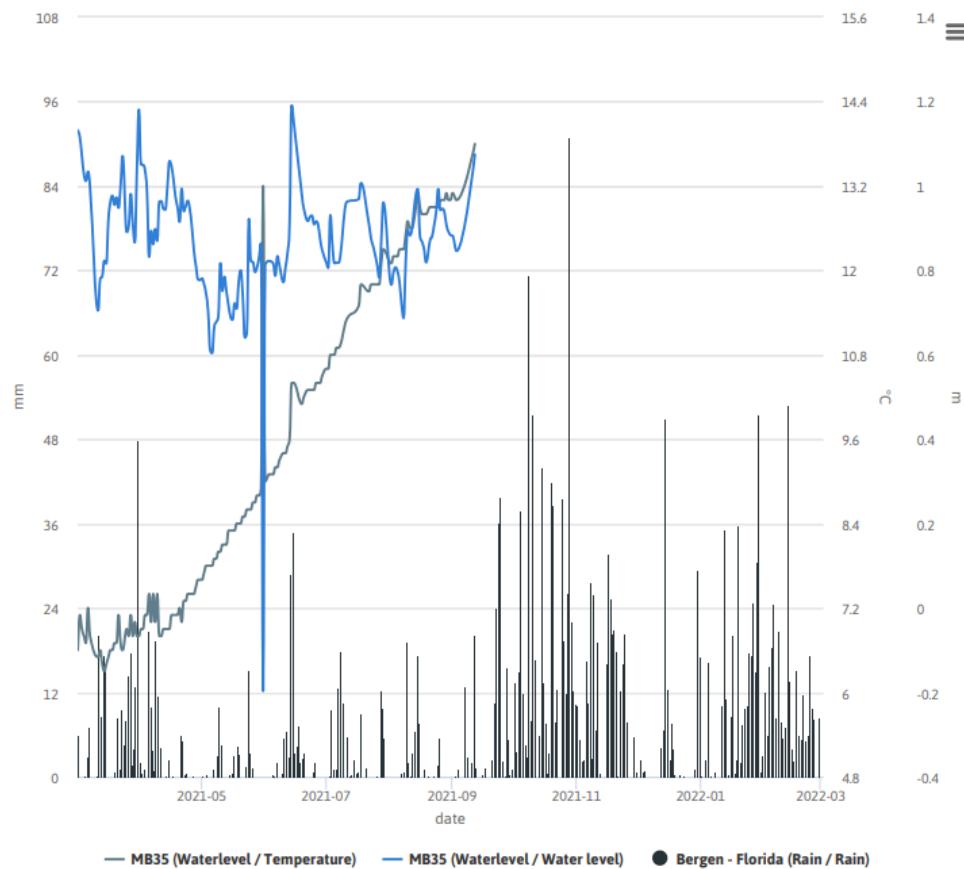

Figur 26. Sensordata fra MB33 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

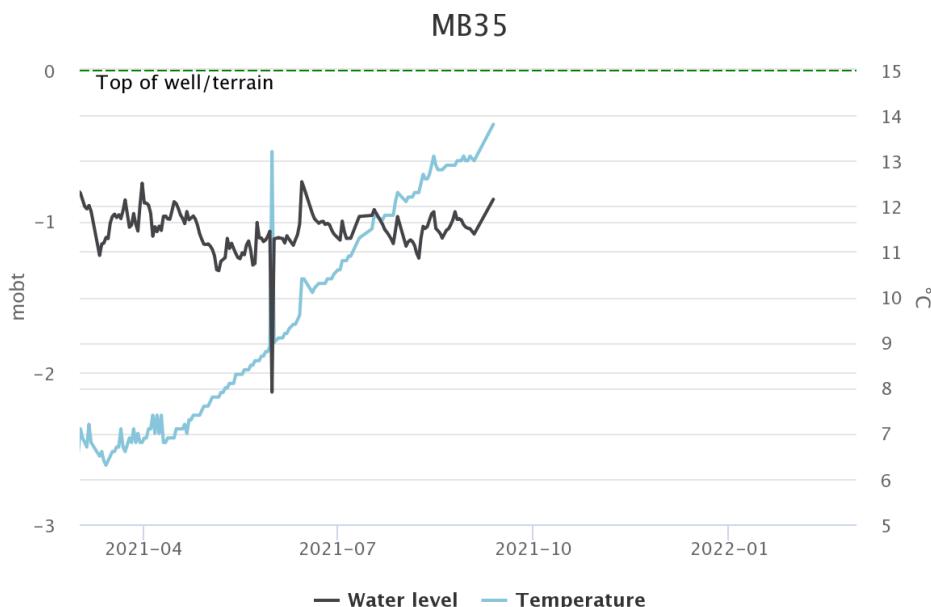
3.4.14 MB35

MB35 ligger i Finnegårdsgaten, utenfor det østre hjørne til Det Hanseatiske Museum, og således ligger den utenfor området omfattet av I/T-systemet. Grunnvannsnivået i MB35 skal ikke være lavere enn 80 cm under brønntopp. Dette har stort sett vært tilfellet så lenge det har blitt tatt målinger denne rapporteringsperioden, se Figur 27.

a) Temperatur ($^{\circ}\text{C}$), nedbør (mm) og vannstand (NN1954)

b) Temperatur ($^{\circ}\text{C}$) og vannstand (m u/brønntopp)

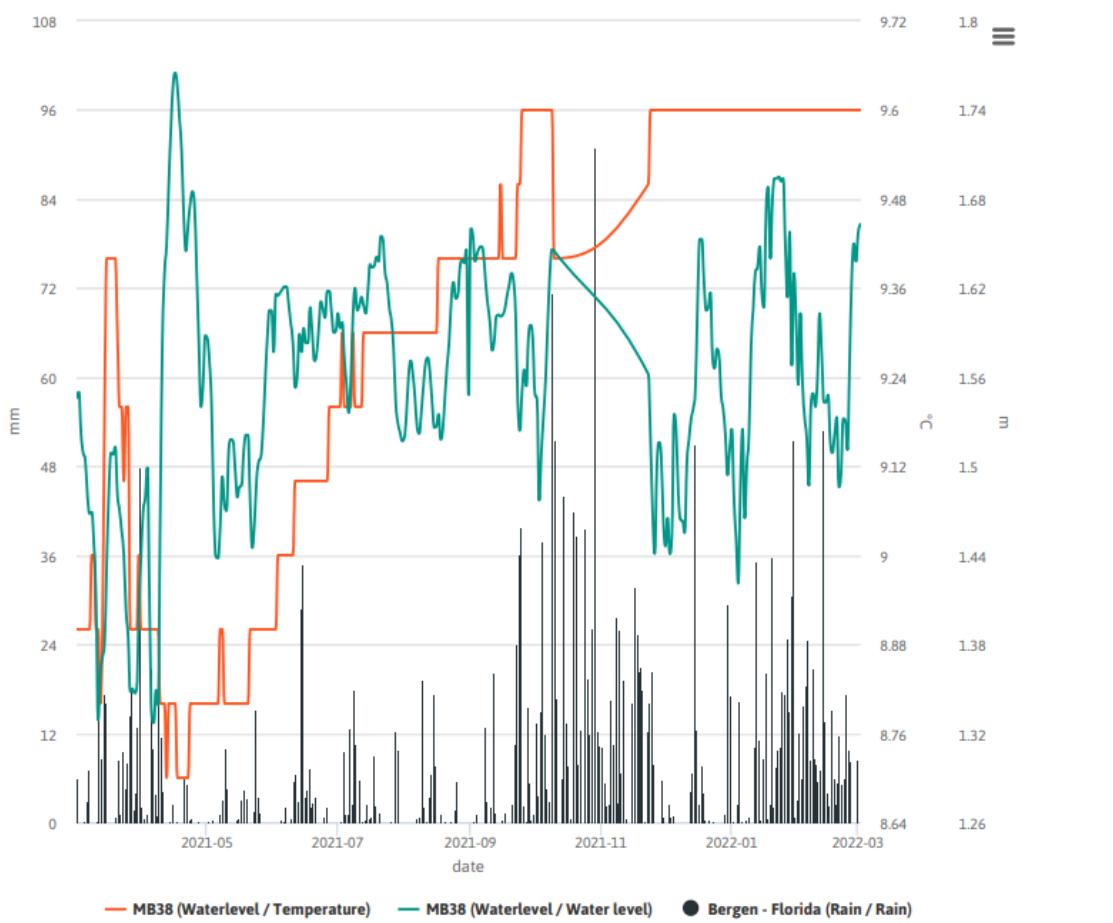

Figur 27. Sensordata fra MB35 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

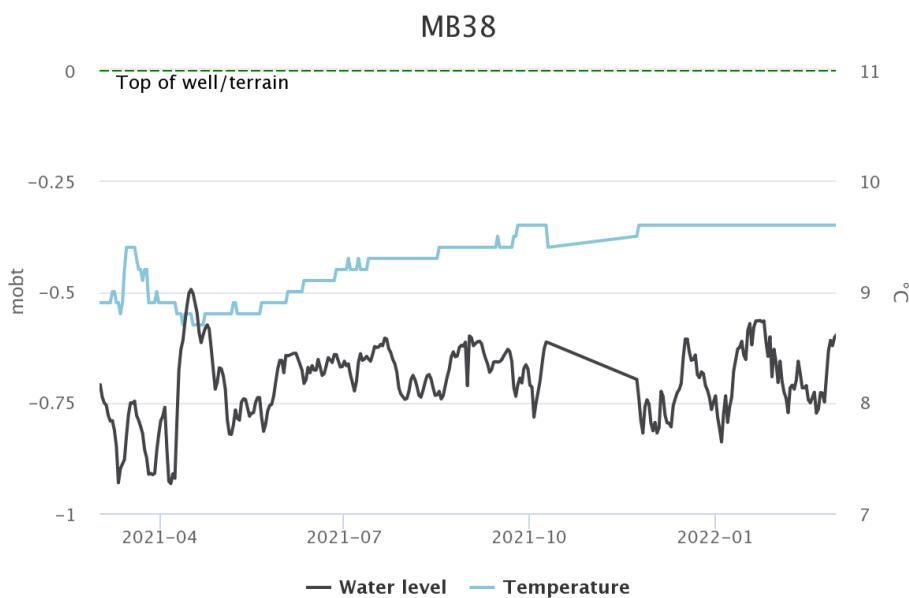
3.4.15 MB38

MB38 ligger i Bellgården/Jacobsfjorden passasjen. Grunnvannsnivået i MB38 skal ikke være lavere enn 80 cm under brønntopp. Dette har forekommet i rapporteringsperioden, se Figur 28. Dette punkt bør derfor følges opp videre.

a) Temperatur (°C), nedbør (mm) og vannstand (NN1954)

b) Temperatur (°C) og vannstand (m u/brønntopp)

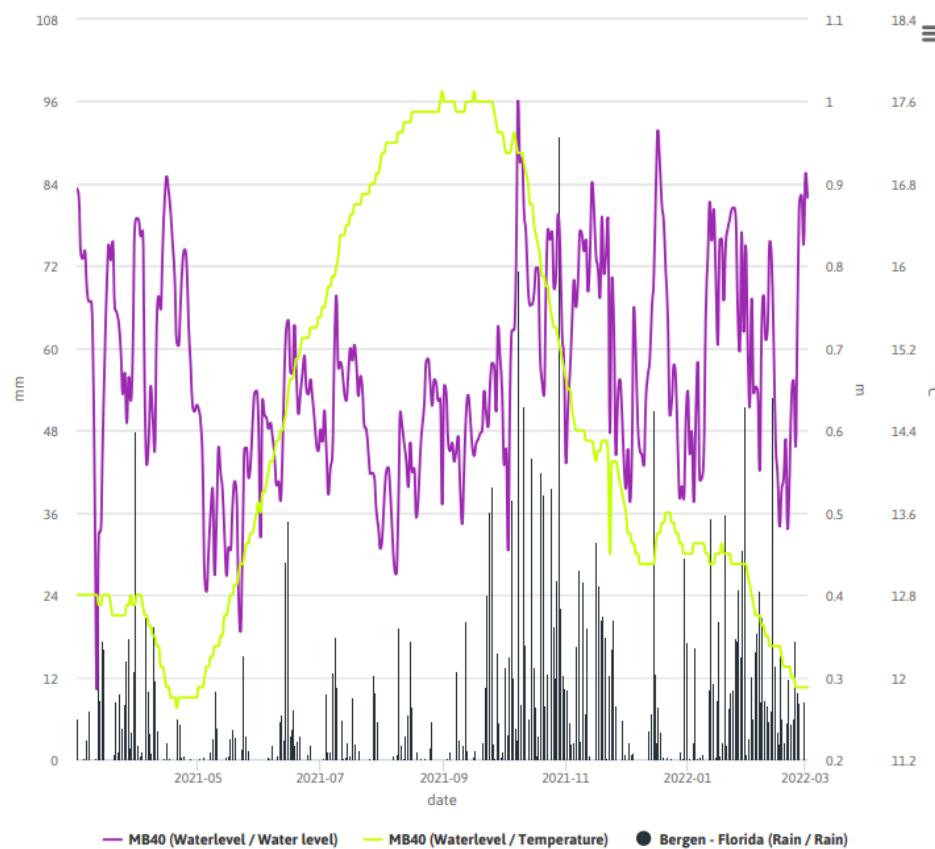

Figur 28. Sensordata fra MB38 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

3.4.16 MB40

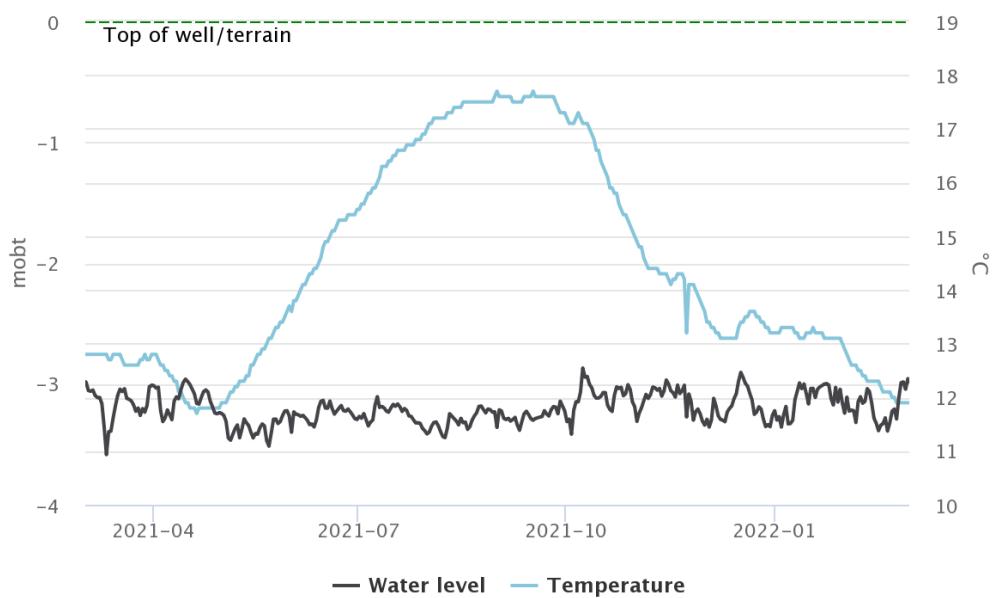
MB40 ligger innenfor hotelltomten og har ingen terskelverdi. Grunnvannsnivået reguleres av grunnvannspumping i hotellets garasjen. Figur 29. viser målinger.

a) Temperatur (°C), nedbør (mm) og vannstand (NN1954)

b) Temperatur (°C) og vannstand (m u/brønntopp)

MB40

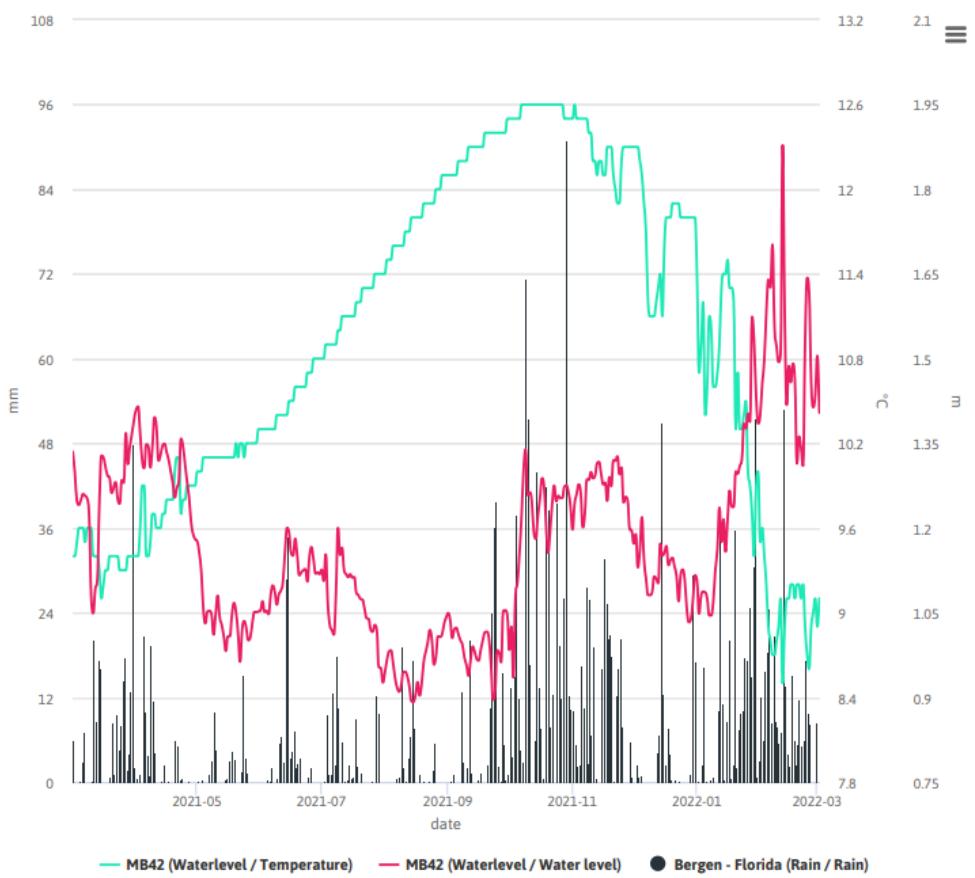

Figur 29. Sensordata fra MB40 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

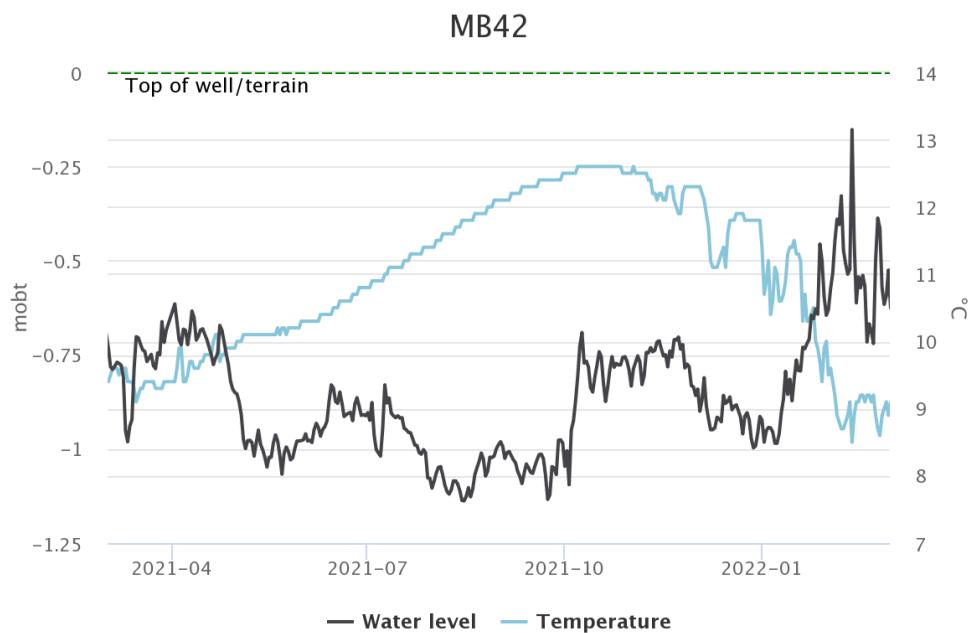
3.4.17 MB42

MB42 ligger i Bredsgårdens passasje. Grunnvannsnivået i MB42 skal ikke være lavere enn 80 cm under brønntopp. Dette har forekommet i rapporteringsperioden, se Figur 30. Situasjonen vil avhjelpes når vann blir tilført I/T-systemet på mer kontinuerlig basis.

a) Temperatur ($^{\circ}\text{C}$), nedbør (mm) og vannstand (NN1954)

b) Temperatur ($^{\circ}\text{C}$) og vannstand (m u/brønntopp)

Figur 30. Sensordata fra MB42 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

3.5 Øvrige sensordata

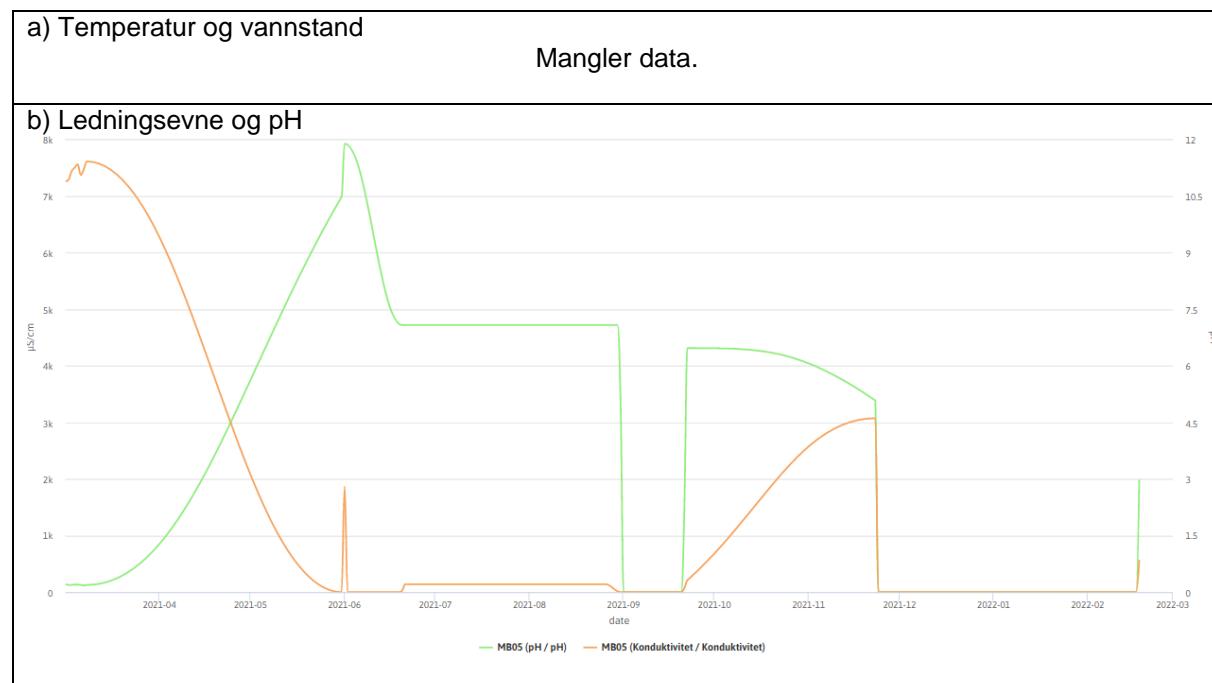
Sensordata det siste året er av varierende kvalitet, se forklaring i kapittel 2.1. Sensordata fra installasjon og frem til 1. mars 2022 er vist i vedlegg 1 (kap 6).

3.5.1 MB5

Figur 31 viser sensordata for miljøbrønn MB5 fra 01.03.2021 t.o.m. 01.03.2022. Det mangler data for vannstand og temperatur for lokaliteten.

I november 2020 oppstod et problem med dataforsendelsene fra miljøsondene, og nyere data må derfor anses som upålitelige, se kapittel 2.1. Feilen ble utrettet og upålitelige data er fjernet fra dataseriene. Verdiene som er presentert i grafene er derfor ikke behøftet med denne feilen.

pH sensoren holdt seg jevnt rundt pH 7 fram til høsten 2020. I samme periode lå ledningsevnen på mellom 0 og 200 µS/cm. Sensoren viste reduktive forhold på rundt -320 mV fram til oktober-november 2020 noe som er positivt mht. bevaringsforhold. Det siste året har pH-sensoren målt urealistiske verdier i et spekter fra 1 til 12, og det anbefales å skifte denne sensoren. Ledningsevne har også variert det siste året fra 8550 µS/cm til 0 µS/cm. Reduksjonsforholdene har ligget under 13 mV frem til juni og ≤ 0 hele resten av måleperioden. Grafene i Figur 31 tyder på at det er svært få måleverdier som ligger til grunn for kurvene det siste året fram til mars 2022. Det blir vanskelig å konkludere med bevaringsforholdene basert på disse dataene da de er mangelfulle.

Figur 31. Sensordata fra MB5 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

3.5.2 MB13

Figur 32 viser sensordata for miljøbrønn MB13 fra 01.03.2021 t.o.m. 01.03.2022. Sensordata for hele installasjonsperioden finnes i vedlegg 1.

Som for MB5 har også MB13 hatt en relativ stor endring av forholdene som inntraff i oktober-november 2020. I november 2020 oppstod et problem med dataforsendelsene fra miljøsondene, se kapittel 2.1. Feilen er utrettet, og berørte data er fjernet fra dataseriene. Data som ligger i grafene, er ikke behøftet med denne feilen.

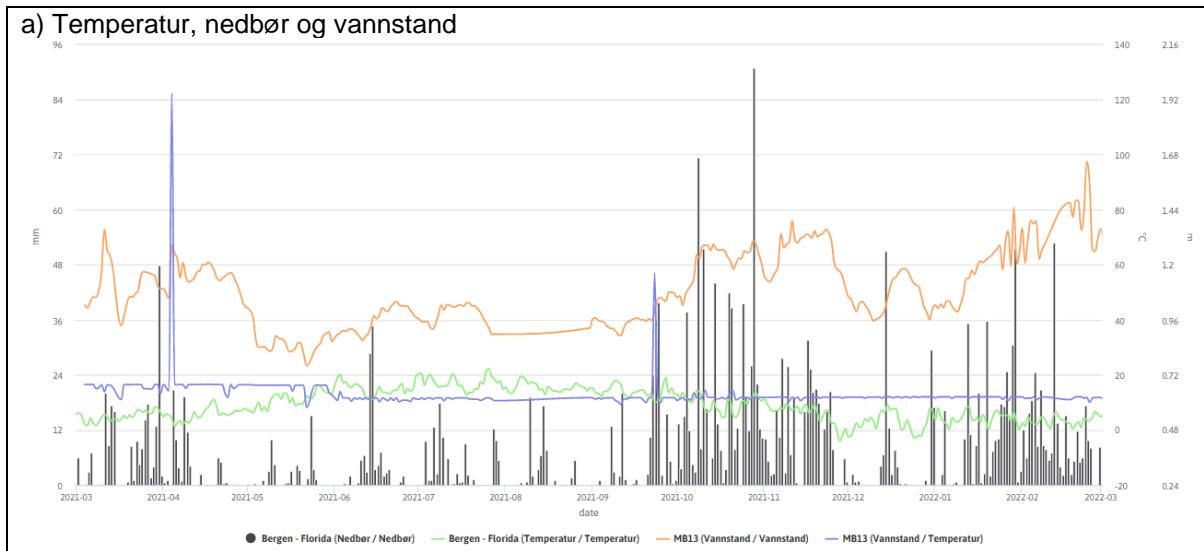
Det siste året fram til mars 2022 har vannstanden for miljøbrønn MB13 variert mellom 0,46 m og 1,35 m under referansenivå, dvs. brønntopp/terring. Dette er på tilsvarende nivå som foregående år da vannstanden varierte mellom 0,8 m og 1,3 m dyp. Vannstanden har stort sett fulgt årstidene med lavere vannstand på sommer og høyere for vår og høst.

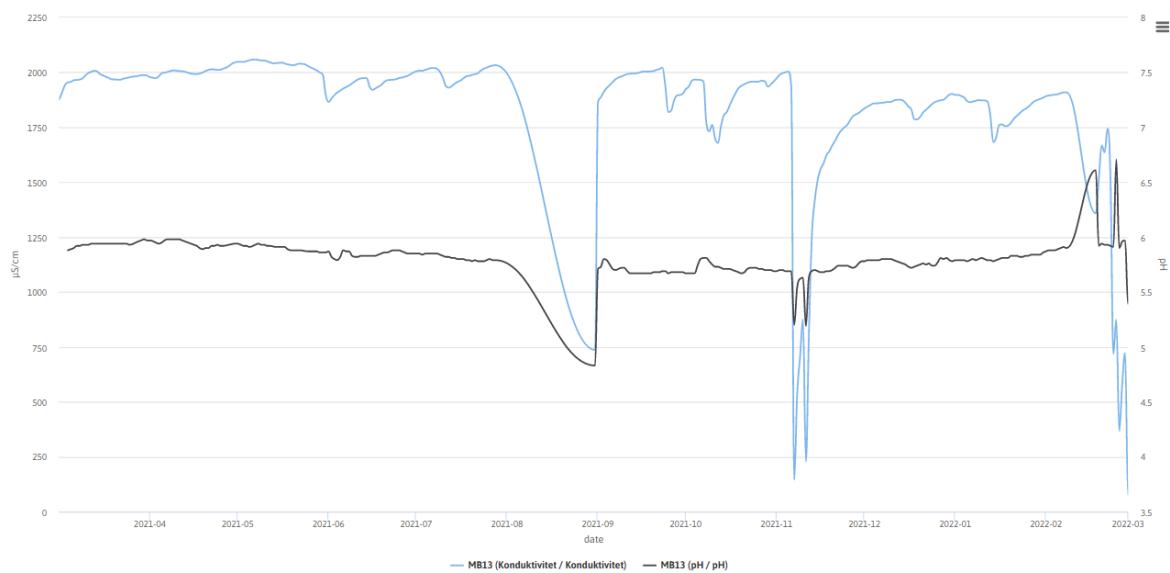
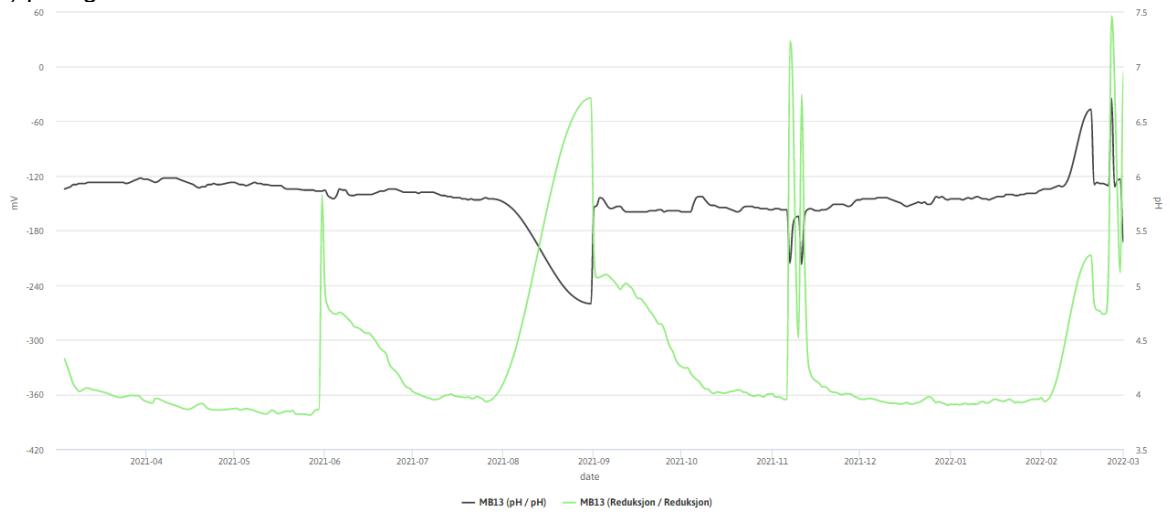
pH verdiene har stort sett holdt seg stabile rundt 5,8, foruten en episode i august 2021, etter en måneds tid uten pH målinger, hvor det ble registrert en usannsynlig lav pH på 4,8. Denne ville trolig blitt sortert ut som utelegger ved kontinuerlige målinger i perioden før denne ble registrert, men ettersom det mangler målinger i nesten en måned før blir denne representativt for en lengre periode. Etter denne målingen stabiliserte pH verdien seg rundt 5,8 igjen, og har holdt seg relativt stabil frem til et par utelegg i februar som fører til noe høyere registrert pH for februar 2022.

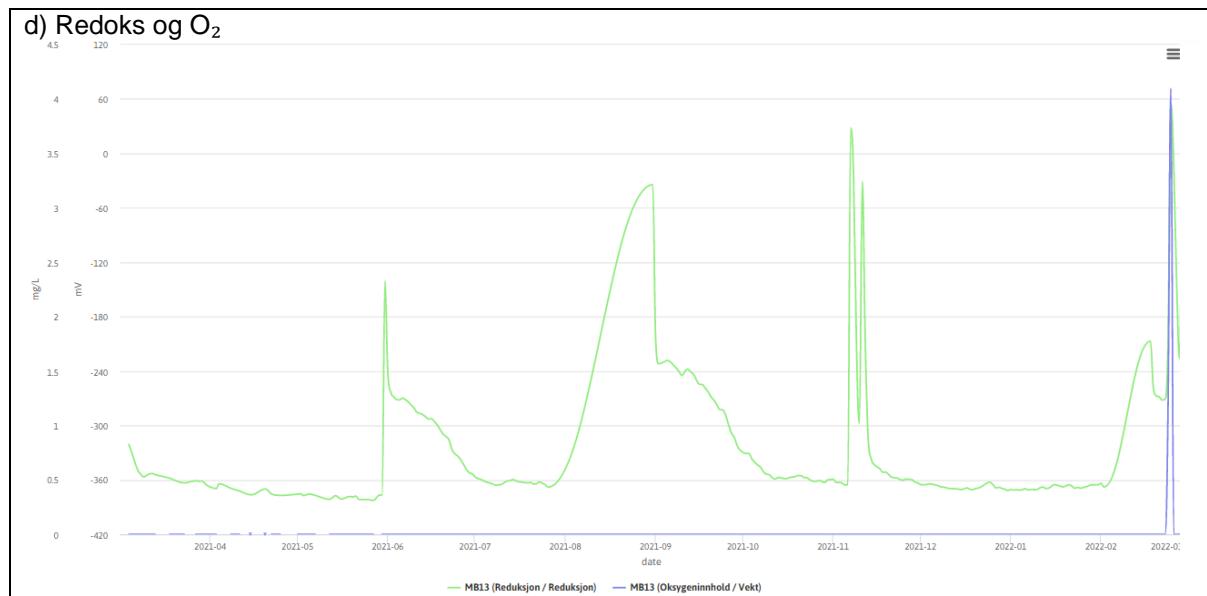
Målingene av ledningsevne var fra mars til slutten av juli 2021 stabilt på rundt 1900 - 2050 $\mu\text{S}/\text{cm}$. Deretter var det en måned da sensoren var ute av drift. I november 2021 ble det målt noen lave verdier på ca 140-870 $\mu\text{S}/\text{cm}$ før ledningsevnen igjen steg til ca 2000. I februar og mars 2022 var det igjen ustabilitet i måleverdiene med laveste verdi målt 1. mars 2022 til 77 $\mu\text{S}/\text{cm}$. Om dette skyldes sensoren eller faktiske forhold, er ikke kjent. Batterispenningen antyder at batteriet ser ut til å fungere i perioden.

Sensoren for redoks viser tilsvarende ustabilitet i de samme periodene som for ledningsevnen. Når ledningsevnen er lav måles det høyere redoks-verdier. I de stabile periodene, er det reduktive forhold på ca -360 til -380 mV. I periodene med lav ledningsevne, måles det også høye redoksverdier. Både i november 2021 og i februar 2022 ble det i korte perioder målt oksidative forhold, dvs. redoks >0 mV. Dette korresponderer også med høyt oksygennivå som måles av oksygensensoren, dvs. ca 4,1 mg/l.

Det er vanskelig å si noe om bevaringsforholdene da det tilsynelatende er flere sensorer som viser ustabile og upålitelige målinger. Ved kun å se på de stabile periodene, virker bevaringsforholdene å være gode. Reduktive forhold på rundt -360 mV, oksygen er ikke målbart og ledningsevnen er stabil rundt 2000 $\mu\text{S}/\text{cm}$. Måleverdiene antyder derimot at noe skjer i begynnelsen av 2022 som gjør at bevaringsforholdene blir forverret. Om dette skyldes feil ved sensorene eller reelle forhold, er ikke kjent. I og med at tendensen sees på flere av sensorene, kan det ikke utelukkes at dette er faktiske forhold. I så fall er forholdene oksiderende og bevaringsforholdene er forverret. Om dette kun gjelder en kort periode, er foreløpig ikke kjent. Det er definitivt noe som vil bli fulgt tett i den kommende perioden.

b) Ledningsevne og pH**c) pH og redoks**

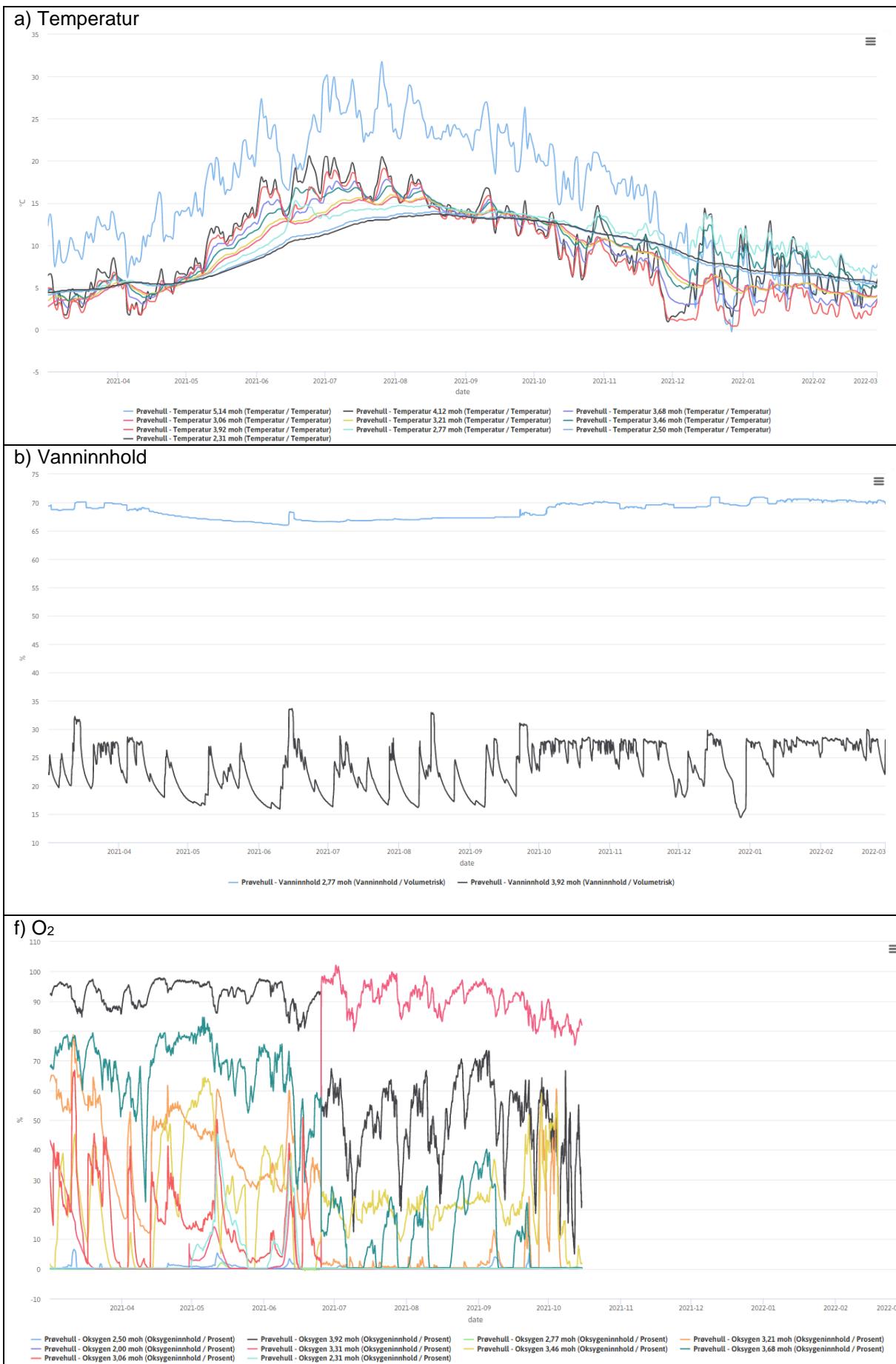
Figur 32. Sensordata fra MB13 i perioden 01.03.2021 til 01.03.2022.

3.5.3 Prøvehull bak Bredsgården

Figur 33 viser sensordata for miljøprofil «Prøvehull» fra 01.03.2021 til 01.03.2022.

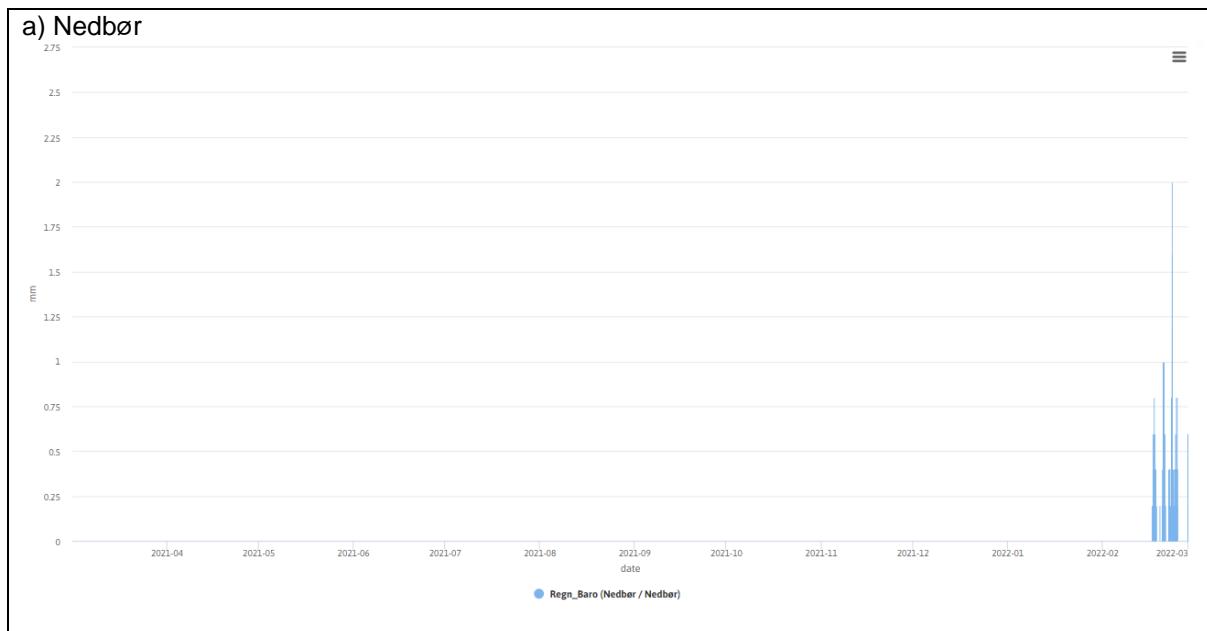
Temperaturen følger årstidsvariasjonene. Vanninnholdet ligger på 15-33% ved 3,92 moh og 66-71 % ved 2,77 moh.

Oksygensensorene var i drift fram til 15. oktober 2021 da oksygenloggeren sluttet å fungere. Se kapittel. Etter dette er det ikke målt oksygeninnhold på noen av dybdene. Fram til oktober viste sensorene et varierende oksygennivå. Det ser ut til å skje et skille i juni 2021 der sensoren på 3,31 moh øker i oksygeninnhold, mens oksygennivået på 3,21 moh, 3,68 moh og 3,92 moh reduseres. Sensorene på 2,31 moh, 2,77 moh og 3,06 moh ser ut til å ha stabilisert seg rundt 0%. På 2,5 m dyp ligger nivået lavt, men det kommer noen topper med oksygen i september 2021. Det samme gjelder sensoren på 3,21 moh. Det kan derfor se ut til at det på nivåer lavere enn 3,21 moh forekommer reduktive forhold.

Figur 33. Sensorsdata fra «Prøvehull».

3.5.4 Værstasjonen på taket til Bryggens Museum

Figur 34 viser sensordata for regnmåleren på taket til Bryggens Museum fra 01.03.2021 t.o.m. 01.03.2022. Værstasjonen ble demontert i 2021 på grunn av bygningsarbeid og ble reetablert i februar 2022. Det er derfor minimalt med målinger siste året.

Figur 34. Sensordata fra regnmåler på taket til Bryggens Museum.

4 Oppsummering og konklusjoner

For multisensoren i MB5 var det mangelfulle sensordata for det siste året fram til 1. mars 2022. Dette kommer av til dels defekte sensorer og mangelfullt med reserveutstyr, se kapitel 2.1. Det er derfor vanskelig å skulle si noe om bevaringsforholdene er endret det siste året.

Sensorene i MB13 viste upålitelige data etter november 2021, da det oppstod et problem med dataforsendelsene fra miljøsondene. De upålitelige dataene er fjernet fra seriene. De resultatene som foreligger, viser for øvrig at vannstanden har variert innen normale nivåer, tilsvarende som foregående år. pH har, med noen få unntak, holdt seg på den svakt sure siden, dvs. ca 5,8. For ledningsevne- og redoksmålingene er det observert store variasjoner, og det er ikke kjent om dette skyldes faktiske forhold eller ustabilitet i sensorene. I de stabile periodene ligger ledningsevnene på 1900-2050 µS/cm og redoks på stabile reduktive nivåer (-360 - -380 mV). I periodene der ledningsevne endres og blir lavere, måles også mer oksidative forhold. Dersom dette ikke skyldes feilmålinger, kan det tyde på innlekkning av oksygenholdig ferskvann.

I "prøvehull bak Bredsgården" viste oksygensensorene som ligger på 2,3 moh eller dypere stabile reduktive forhold, dvs. O₂-innholdet er lik null og det kan se ut til å være gode bevaringsforhold. Sensorene som ligger grunnere, måler varierende innhold av oksygen. Etter 15. oktober, har ikke oksygensensorene vært i drift. Vanninnholdet har ligget på 15-33% ved 3,92 moh.

Både i 2020 og 2021 ble det tatt ut vannprøver fra brønnene som ble analysert for en rekke fysiske og kjemiske parametere. Resultatene viser ingen signifikant endring av bevaringsforholdene det siste året.

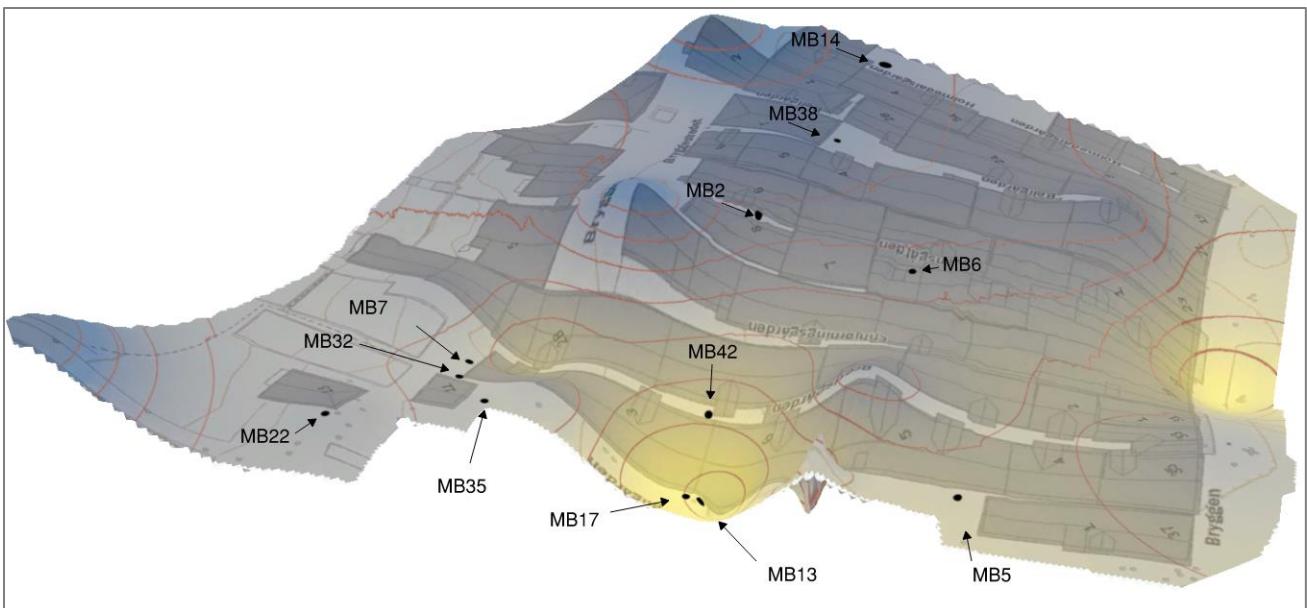
Historiske data viser at det generelt har vært en stabil setningstrend fra år 2000. Fra 2020 til 2021 har det vært en større setning enn året før. Den gjennomsnittlige setningen fra alle målepunkt har økt fra -1,9 mm til -5 mm. Noe av dette kan forklares med at målingene er sensitive for flere faktorer, som blant annet temperatur og fuktighet, selv om det blir tatt høyde for dette ved innmåling er det utfordrende nøyaktig samme forhold fra år til år. Usikkerheten på målingene er også 1 mm slik at dette muligens kan forklare noe av forskjellen fra år til år.

De fleste endringene i terrenget ligger rundt -1 til -2 mm. Det er to områder som skiller seg ut, og det er omtrentlig midt i Bugården der er det flere målepunkt som synker -5, -6 og -7 mm siden forrige måleperiode. Miljøbrønnene i dette området er MB13 og MB17. Begge to ligger under målet om grunnvannstand 0,8 m under terrenget. På det meste er grunnvannet 1,6 m under terrenget. Dette kan også være en forklaring på hvorfor det er mer setninger her enn i andre områder. Midt frempå Bryggen er det også et målepunkt som synker -6 mm. En 3D-illustrasjon av setninger i grunnen og brønner er vist i Figur 35. Denne kan indikere at spesielt områdene rundt MB17 og MB13 bør prioriteres med tanke på heving av grunnvannstanden.

De største endringene er også i år på fasademålingene, med et gjennomsnitt på -5 mm/år. At endringene er større på fasaden kan skyldes at det naturlig er mer endringer i bygninger f.eks. på grunn av nedbrytning av tømmerstokker i fundamentet.

Det er ikke kritiske store endringer fra året før, men det er en økning i setningene. Setningene er større enn målsetningen og vi anbefaler at det blir gjort tiltak for å stagnere utviklingen. Vannstandsmålinger viser at vannstanden er lavere enn målet i noen områder, blant annet i områdene hvor man har funnet størst setninger i grunnforholdene. Dette viser at det er behov for å infiltrere mer vann for å heve grunnvannsstand til ønsket nivå. Det vurderes som svært vesentlig at I/T systemet ferdigstilles og bevares i tilfredsstillende stand for å kunne regulere grunnvannsnivået ved behov.

Etter avtale med NIKU v/ Rory Dunlop, vil det bli utarbeidet en egen tilrådning som tar for seg de videre arbeidene med I/T-systemet. Det vil være dialog med bl.a. Bergen kommune om vannforsyning.

Figur 35. 3D-illustasjjon av setninger i grunn og brønner. Den gule fargen viser områdene med høyest setninger (-6,-7 mm/år).

5 Referanser

Dunlop, R., Henninge, L.B. Soldal, J., Hind, H., Krangnes, L. (2021). Miljøovervåkning Bryggen i Bergen. Statusrapport Bryggen MOV pr 31 mars 2021. NIKU rapport 107

Hind, H., Krangnes, L., Soldal, J., Martens, V.V. (2020). Miljøovervåkning Bryggen i Bergen. Statusrapport Bryggen MOV pr 31 mars 2020. **NIKU rapport** 100. 69s.

Madigan, M.T., Martinko J. M. (2006). **Brock Biology of Microorganisms**. 11. Ed. Pearson Prentice Hall, USA.

Matthiesen, H., Hollesen, J. 2018. Preservation conditions and effects of mitigation in unsaturated urban deposits: Results from environmental monitoring at the rear of Nordre Bredsgården, Bergen, from October 2010 to December 2017. **Rapport Nationalmuseet DK**.

Multiconsult (2015). **Bryggen i Bergen, Grunnvannslekkasje. FDV: IT-anlegg Bryggen nord.** Dokumentkode 610706-1-RAP-RIG-002

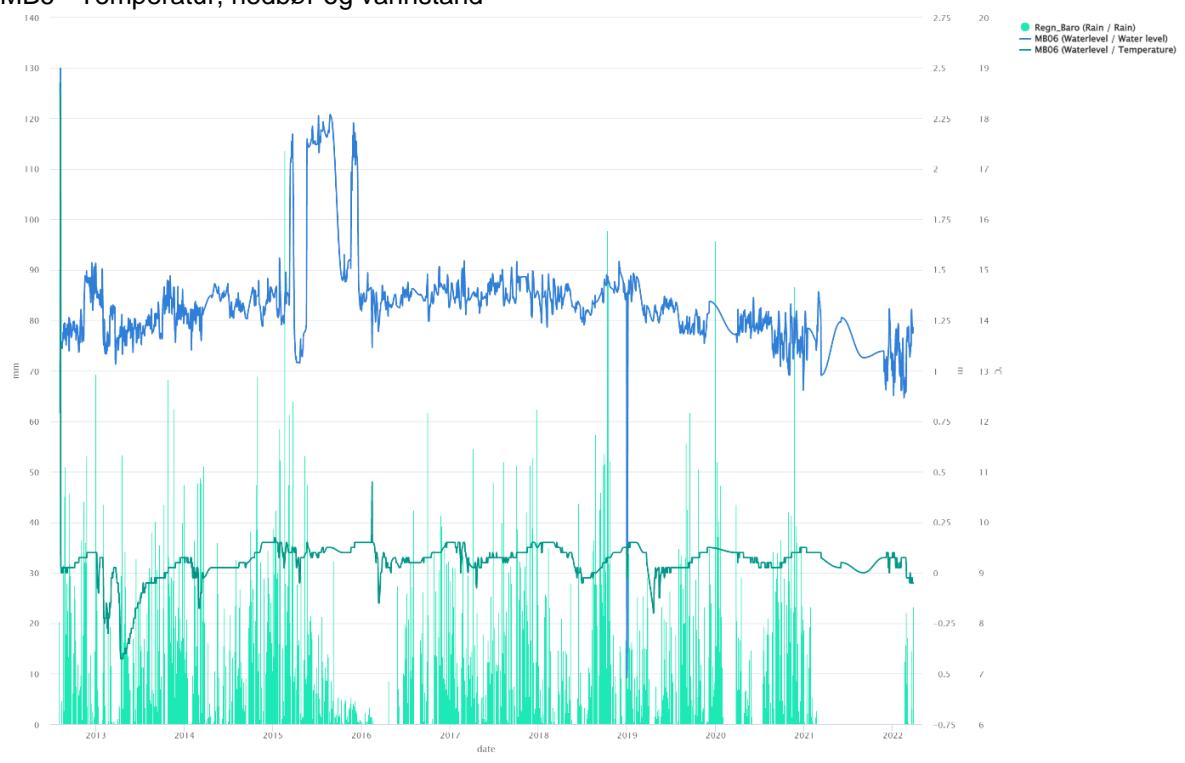
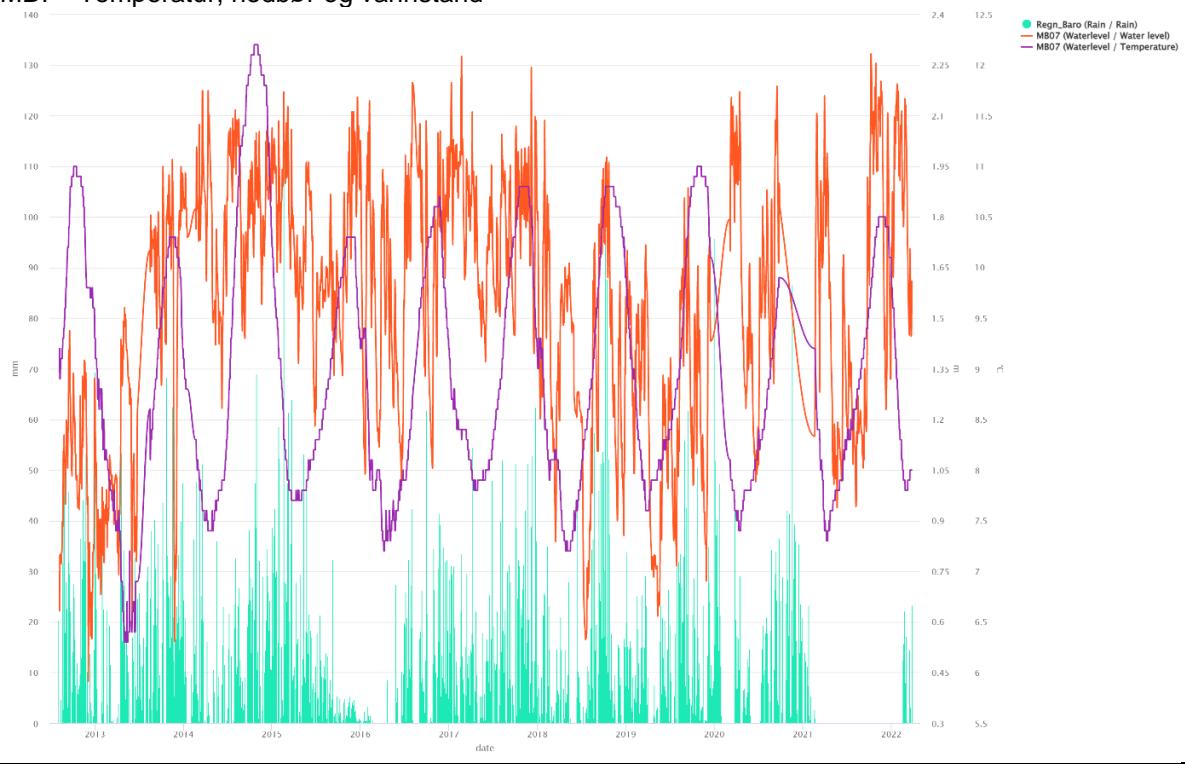
NS 9451:2009. Krav til miljøovervåking og -undersøkelse av kulturlag. Norsk Standard.

Rytter, J., Schonhowd, I. (eds.). (2015). **Monitoring, Mitigation, Management. The Groundwater Project – Safeguarding the World Heritage Site of Bryggen i Bergen.** Riksantikvaren. Oslo.

6 Vedlegg 1. Sensordata fra installasjonstidspunkt og frem til mars 2022

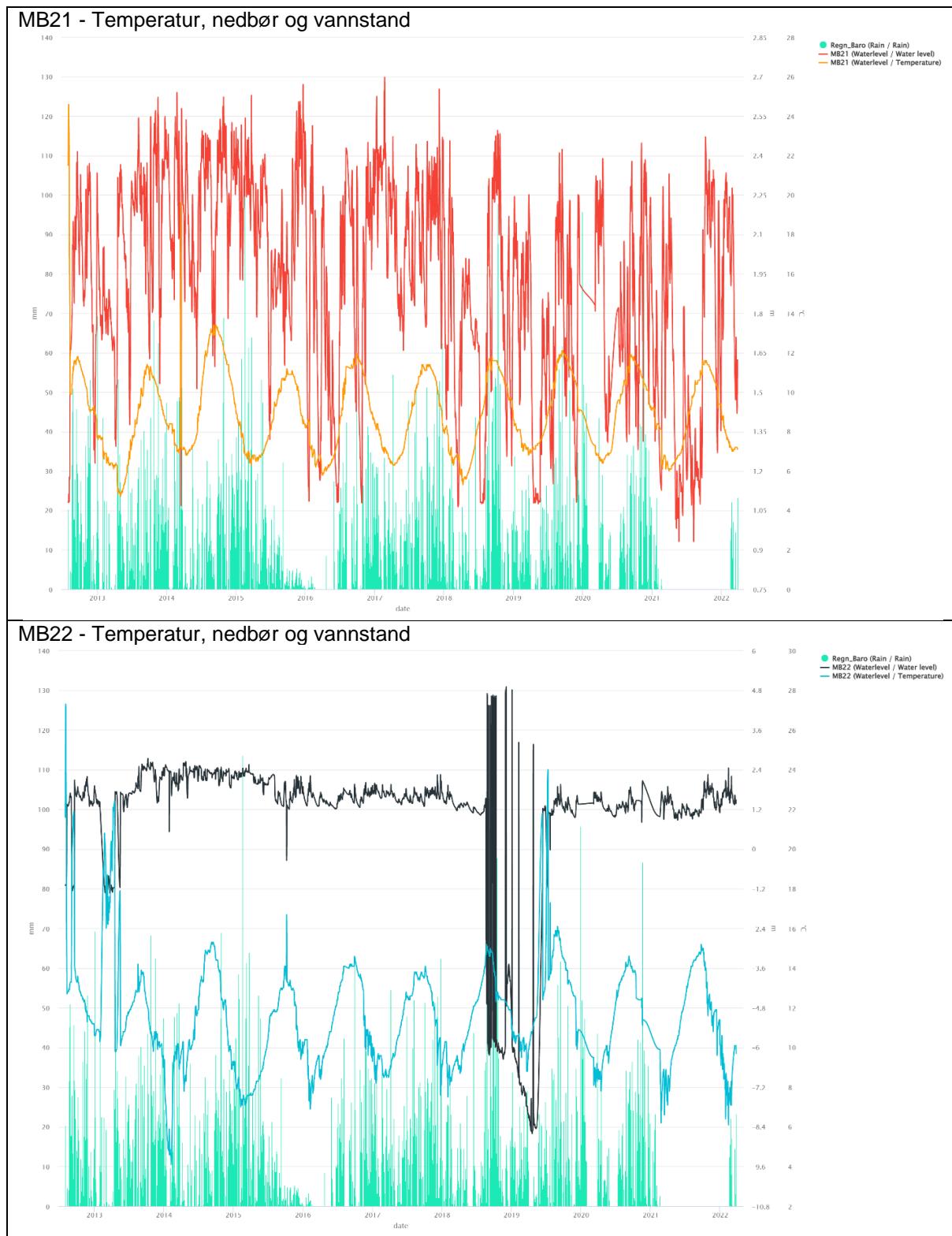
6.1 Vannstand

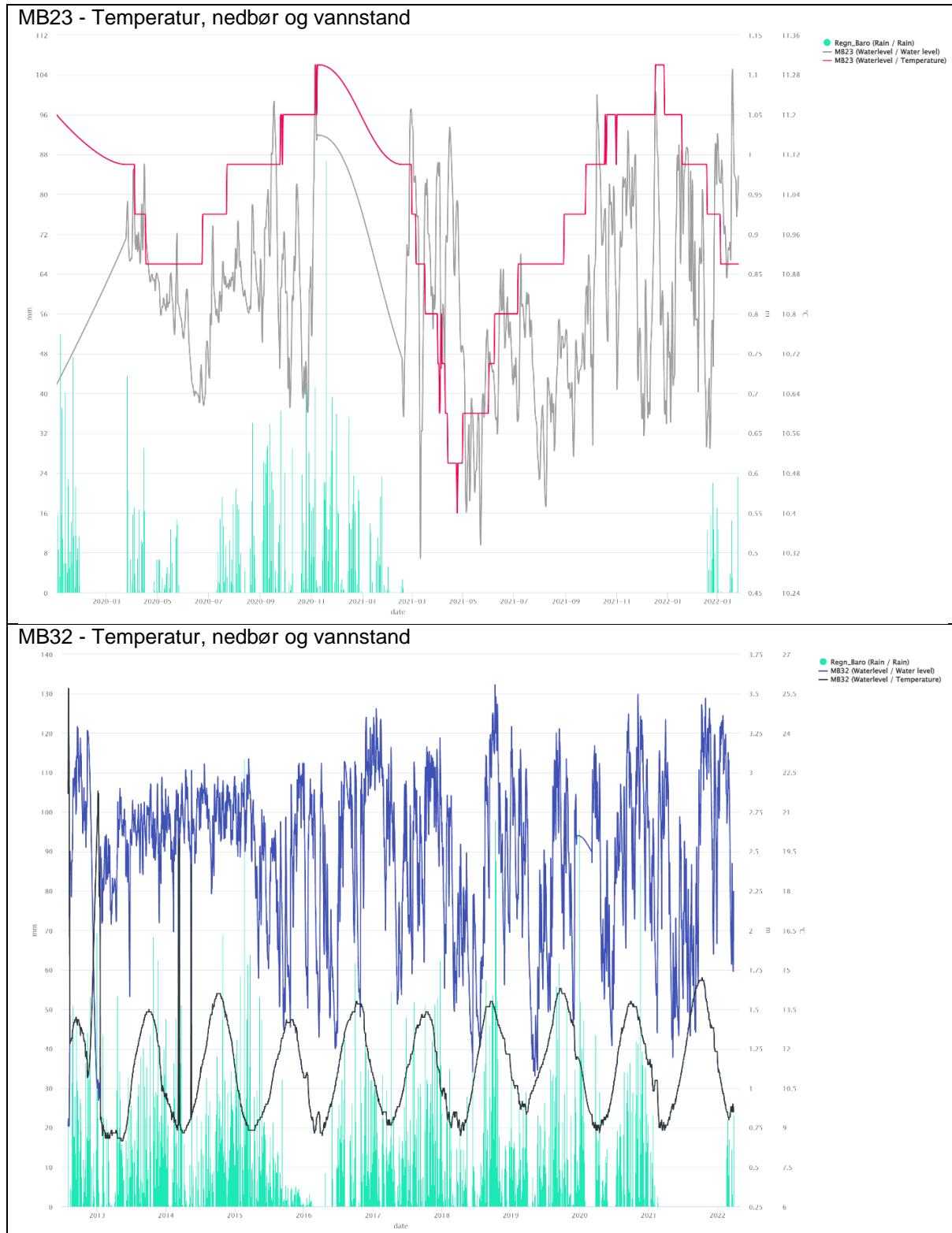

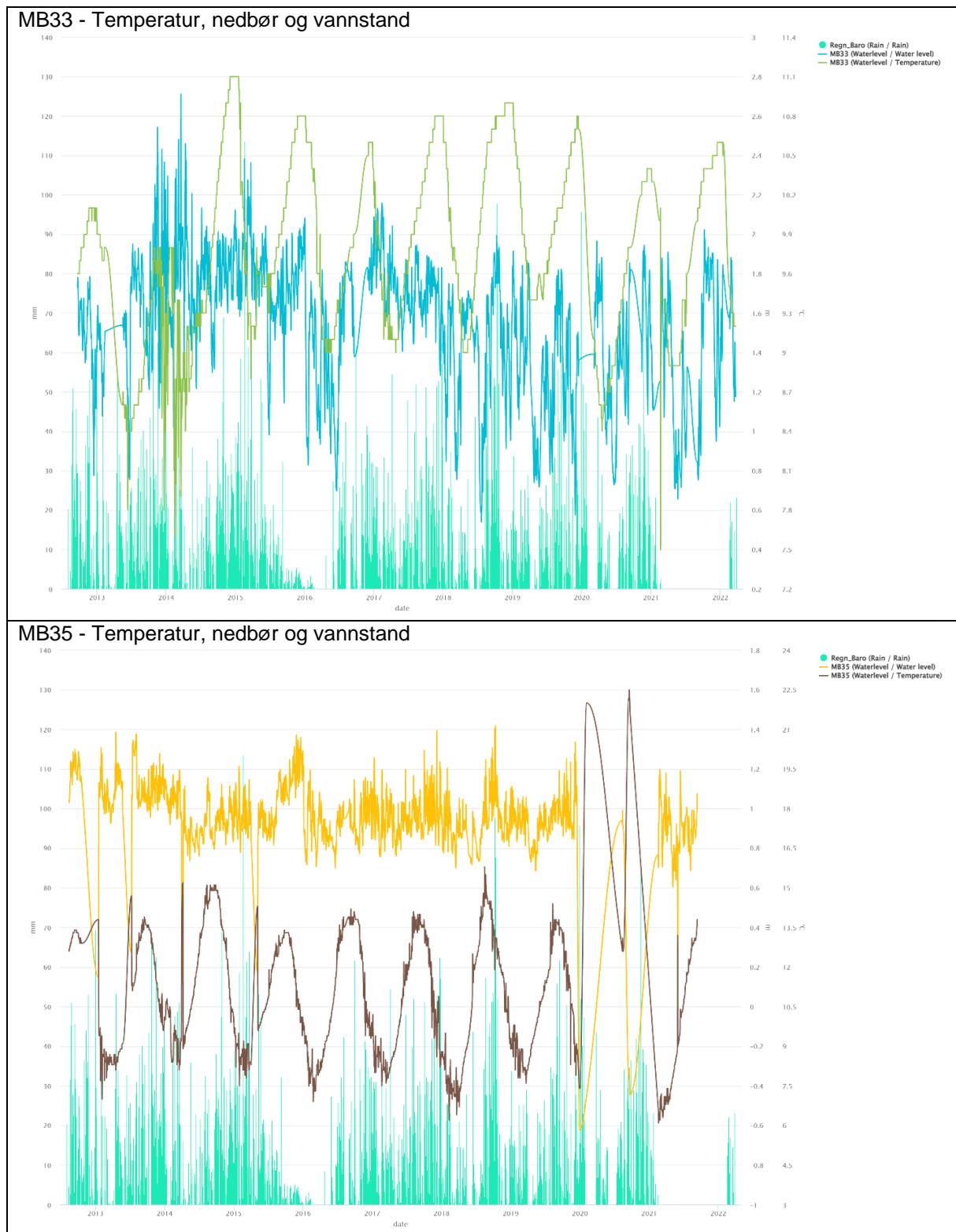
MB6 - Temperatur, nedbør og vannstand**MB7 - Temperatur, nedbør og vannstand**

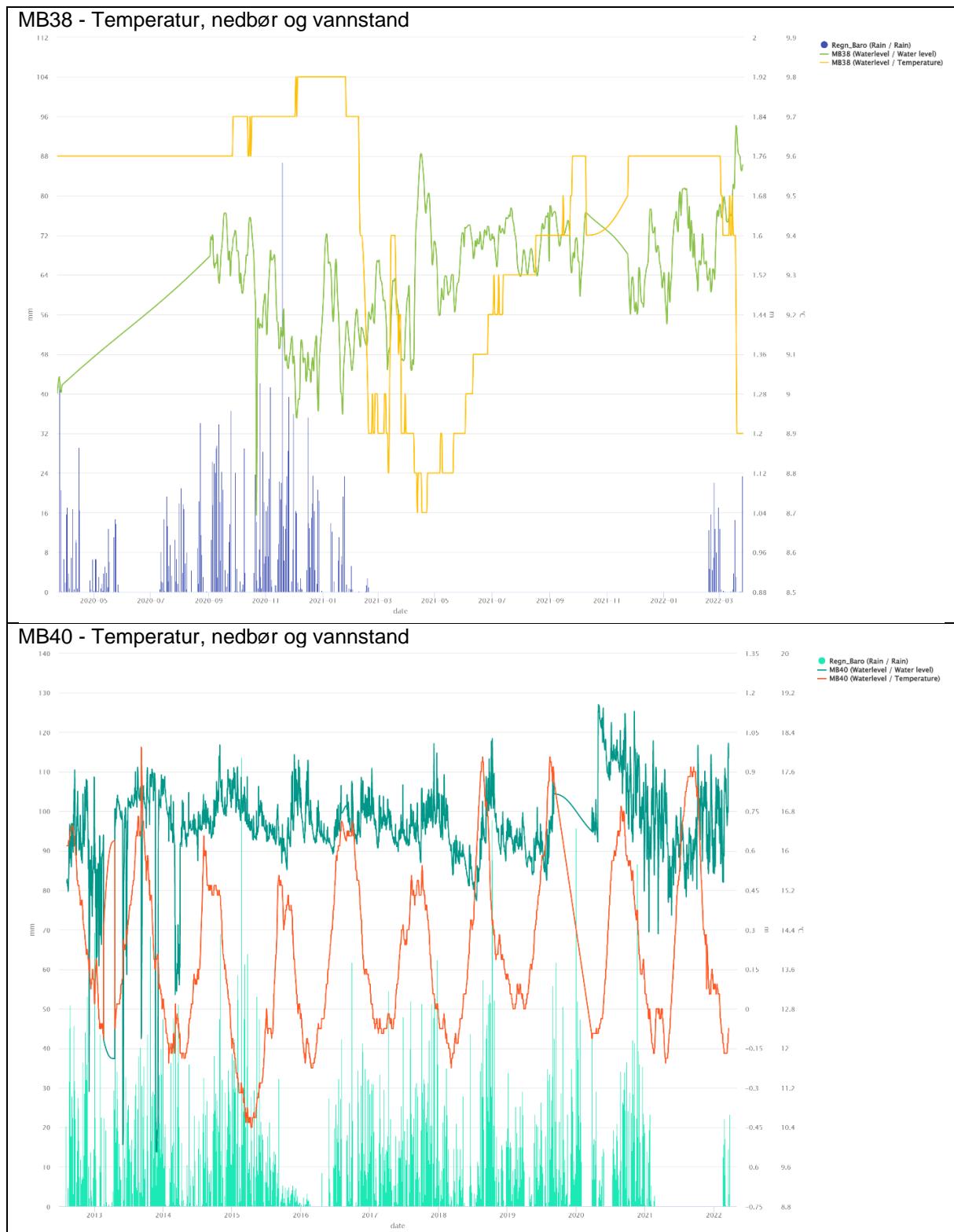
MB11 - Temperatur, nedbør og vannstand**MB14 - Temperatur, nedbør og vannstand**

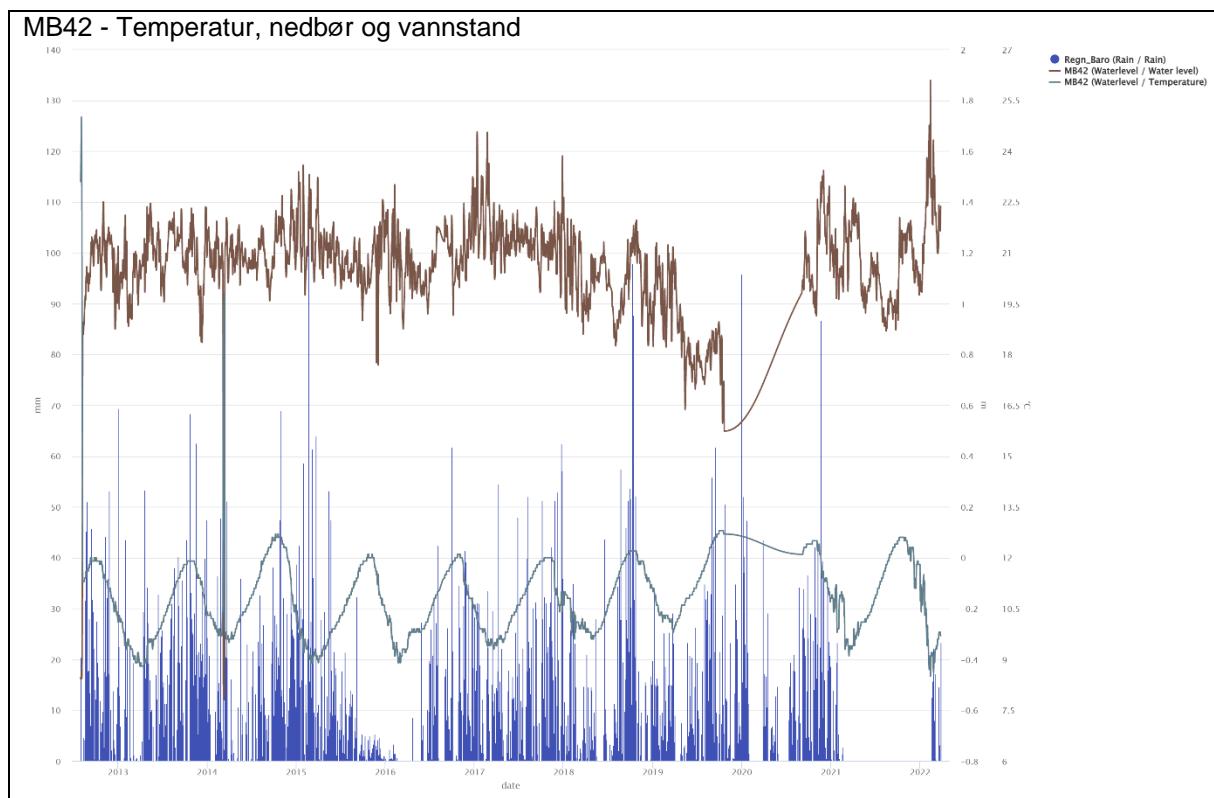

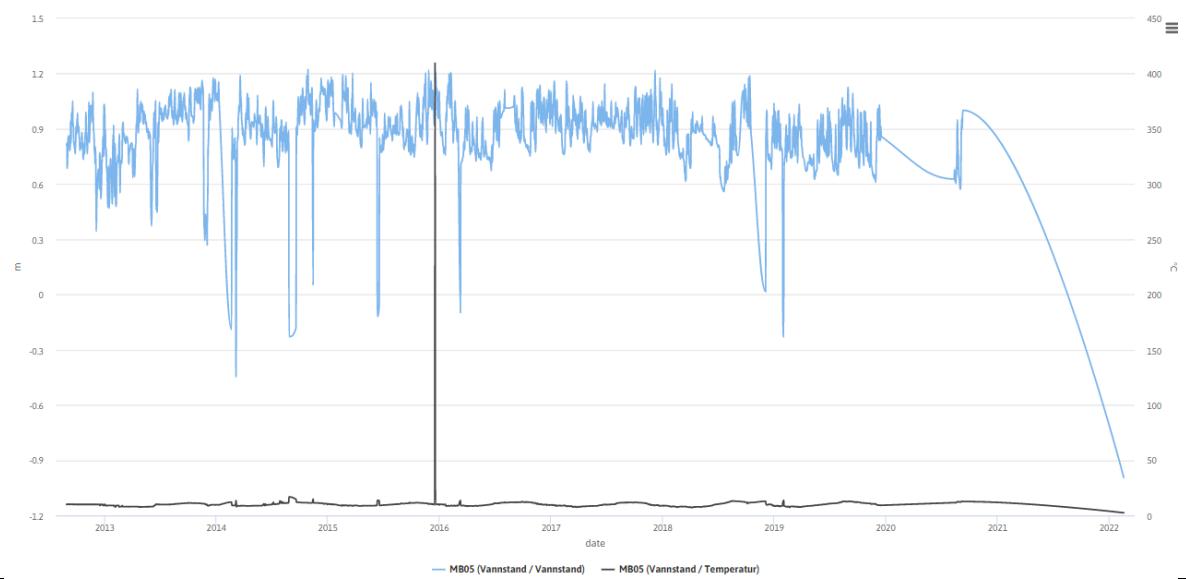
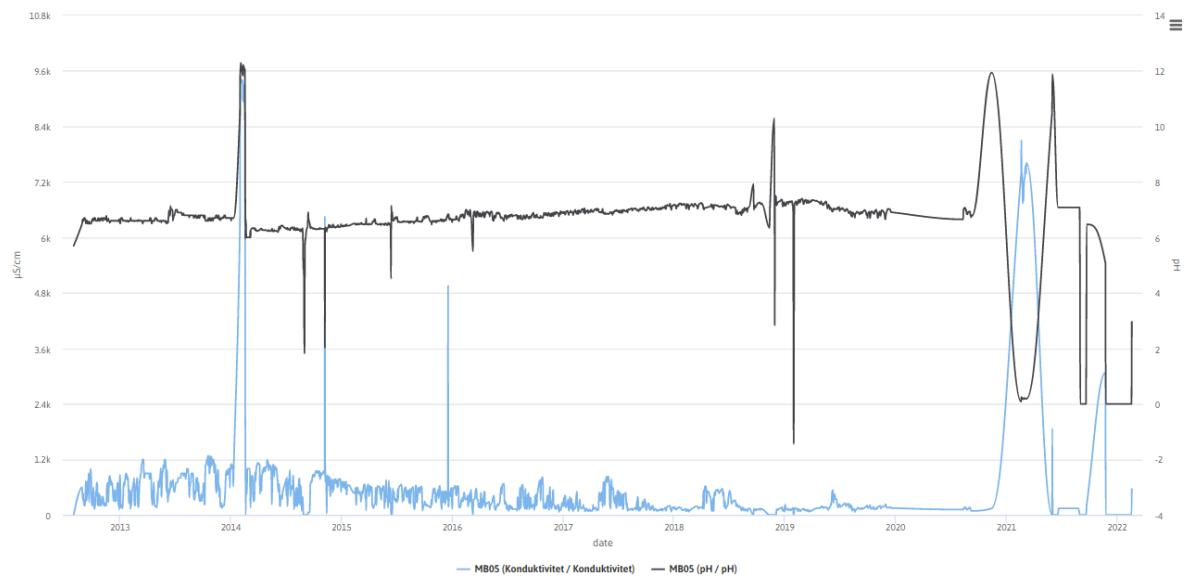

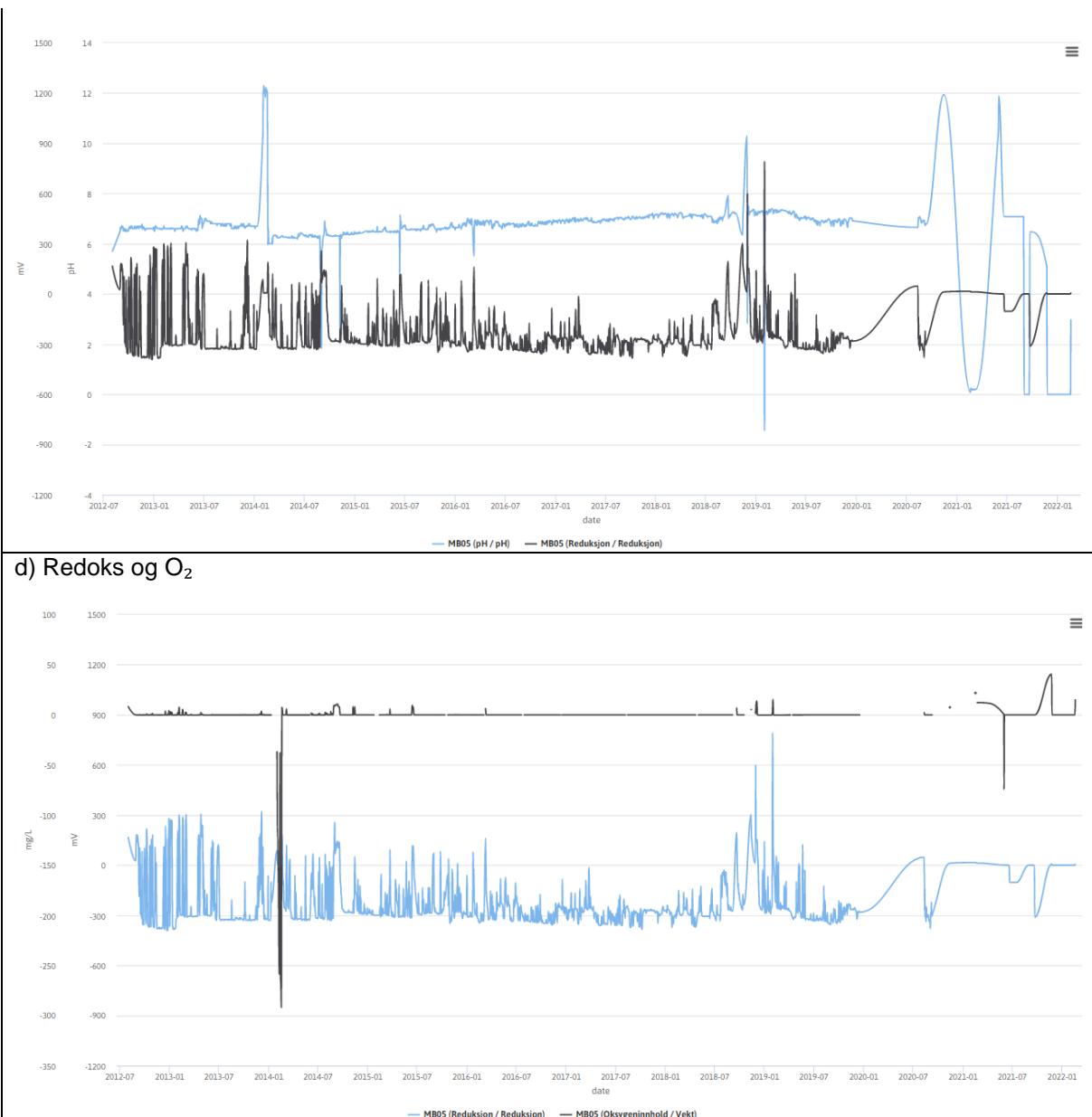

6.2 MB5

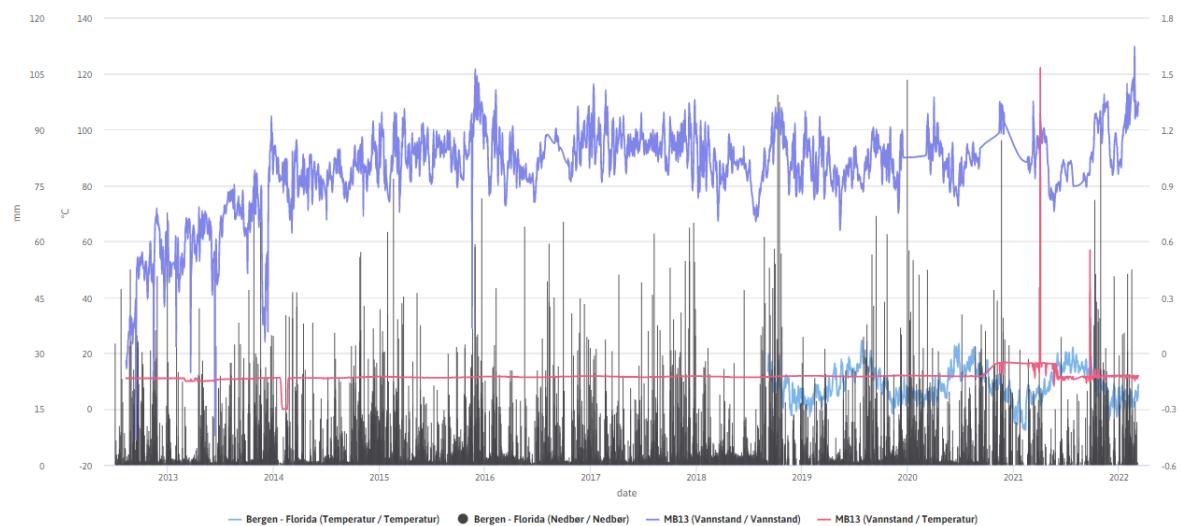
a) Temperatur og vannstand**b) Ledningsevne og pH****c) pH og redoks**

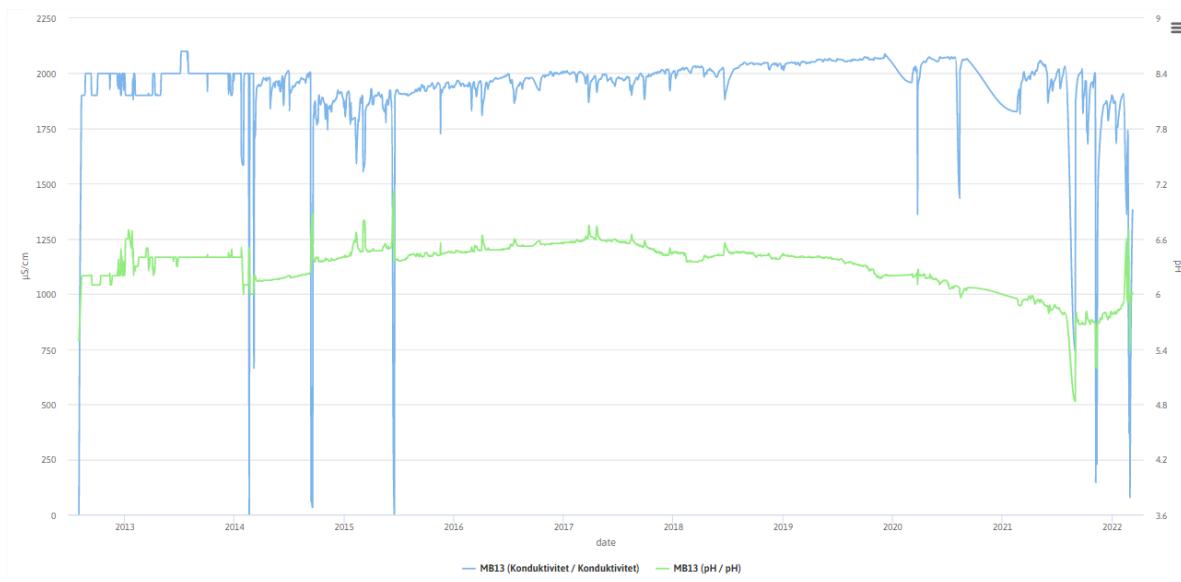
Figur 36. Sensordata fra MB5.

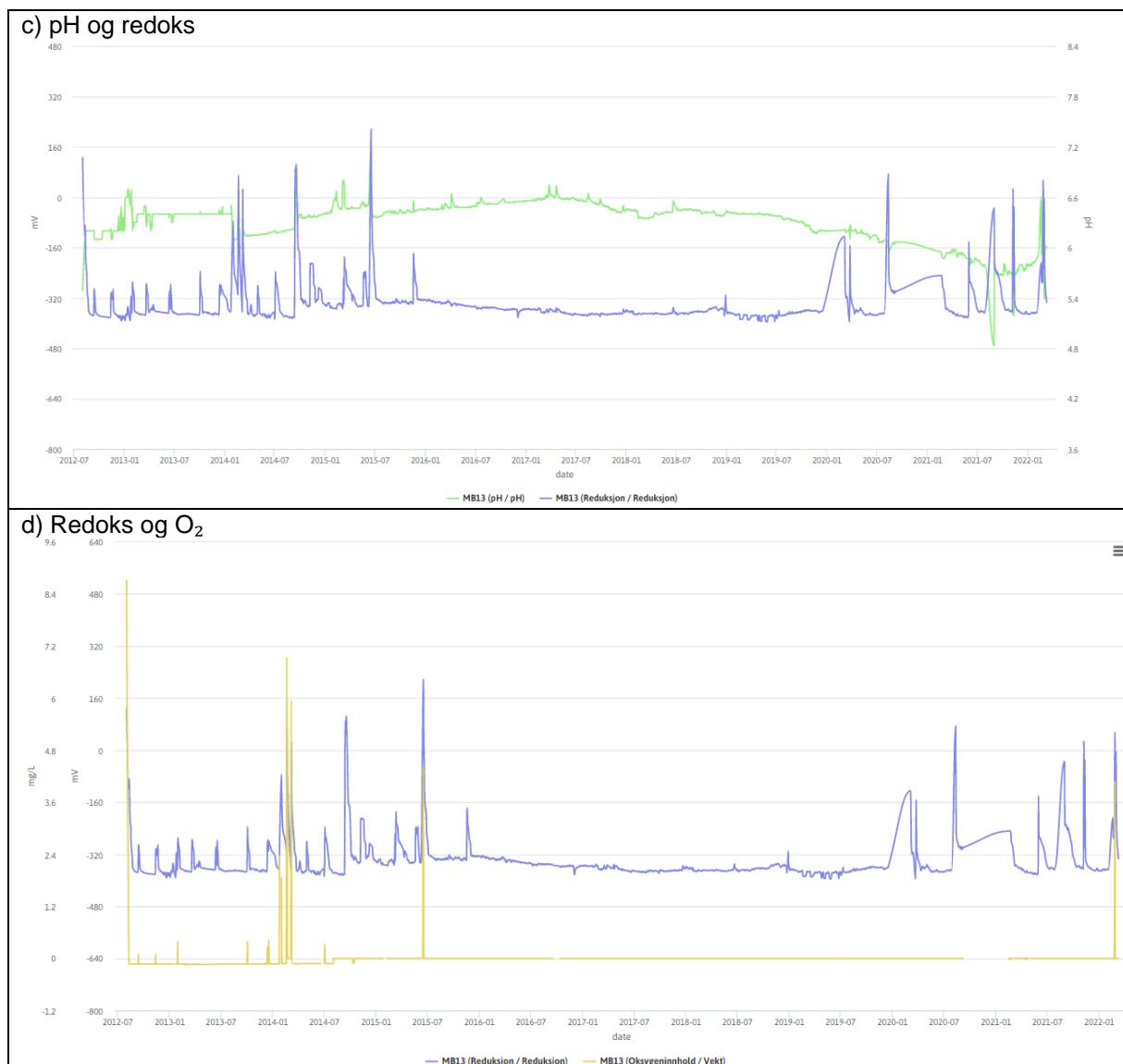
6.3 MB13

a) Temperatur, nedbør og vannstand

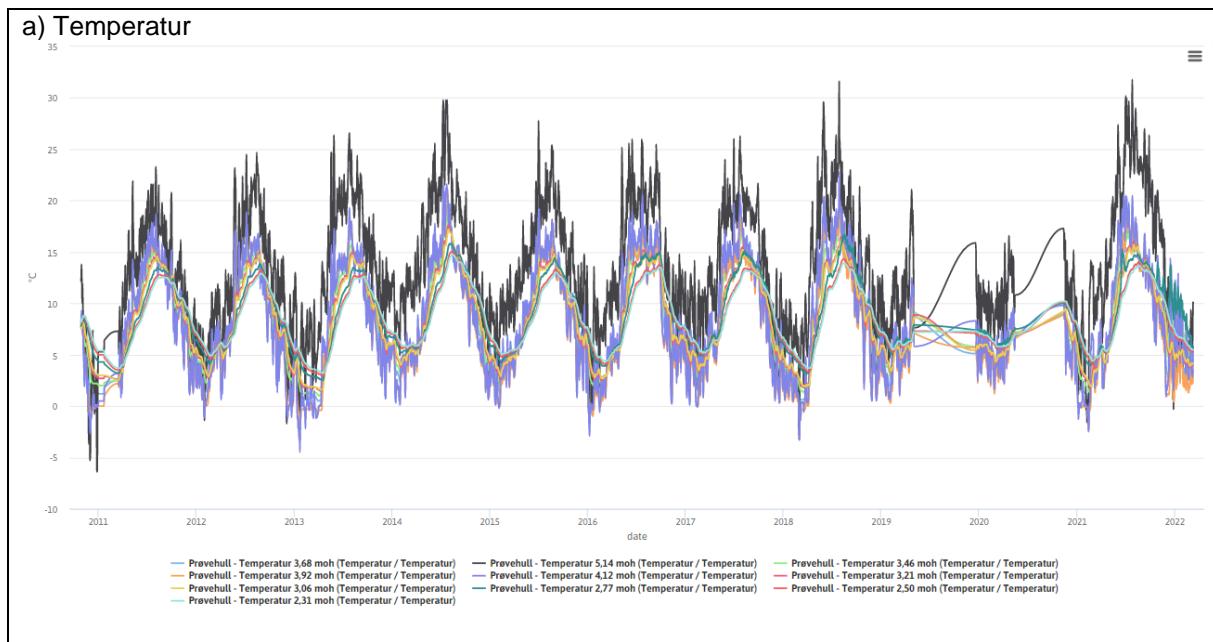
b) Ledningsevne og pH

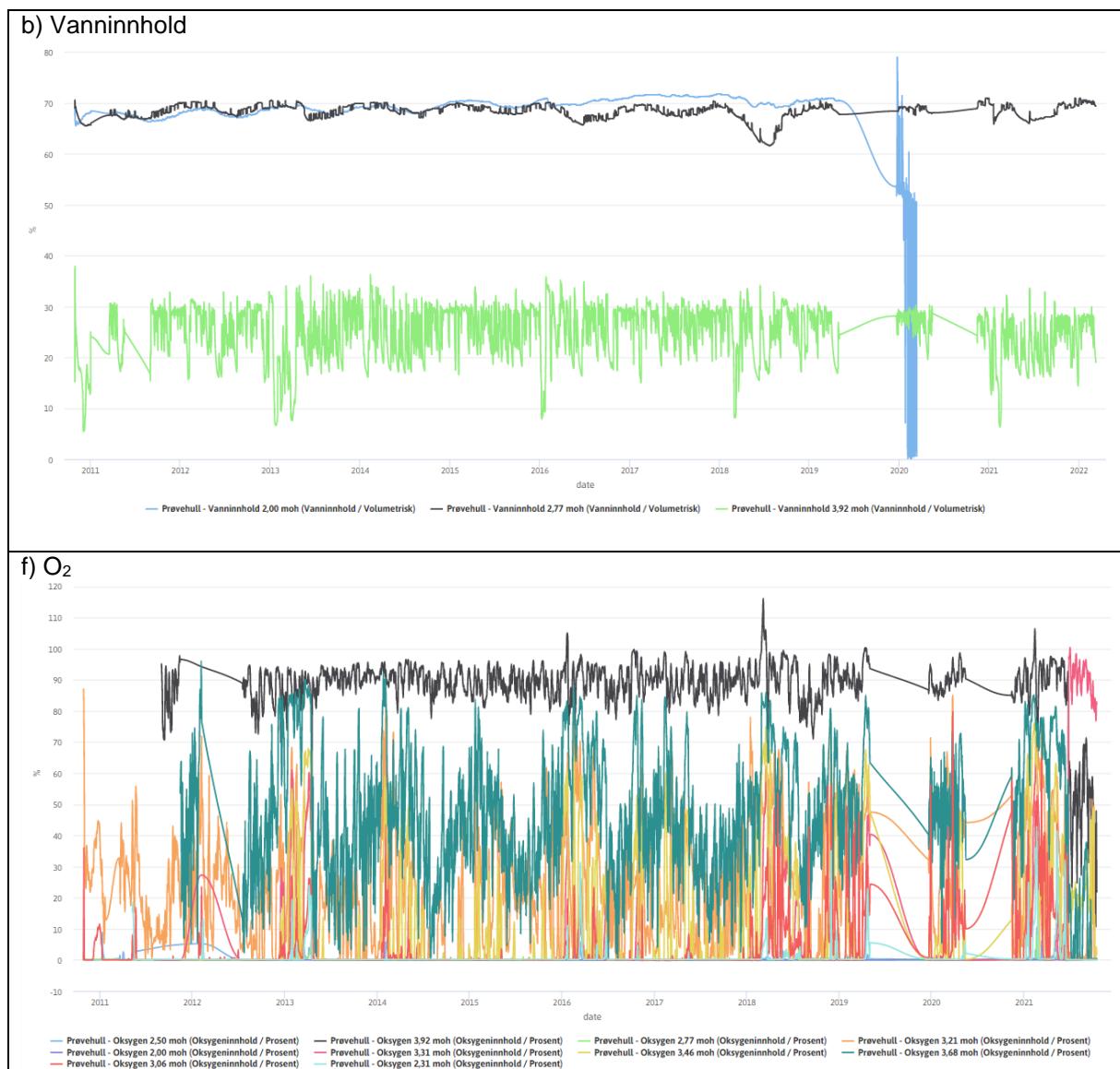

Figur 37. Sensordata fra MB13.

6.4 Prøvehull bak Bredsgården

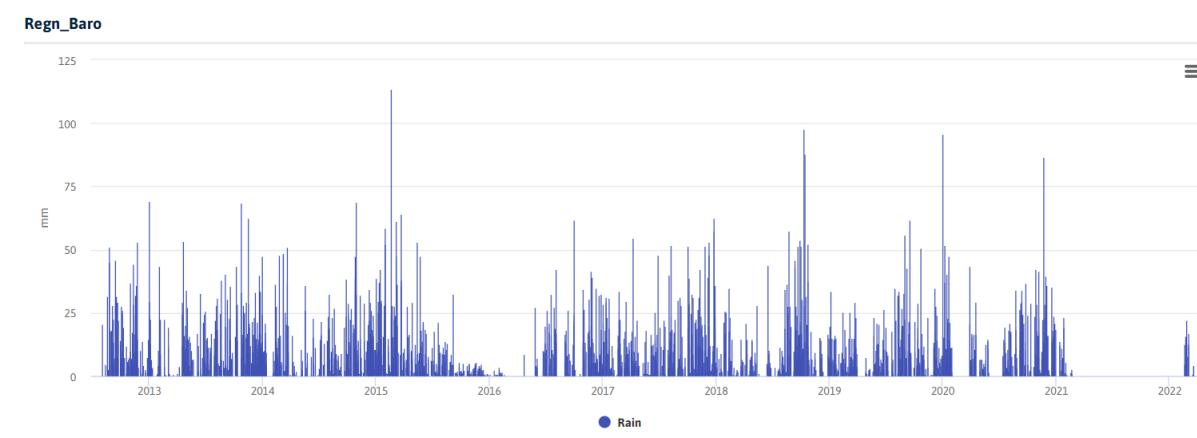

Figur 38. Sensordata fra «prøvehull».

6.5 Værstasjonen på taket til Bryggens Museum

a) Nedbør

Figur 39: Sensordata fra regnmåler på taket til Bryggens Museum.

**7 Vedlegg 2. Bryggen i Bergen. Kontrollmåling av setning i grunn og
bevegelser i bygninger**

Rapport

Oppdragsgiver: COWI

Bryggen i Bergen.

Kontrollmåling av setning i grunn og bevegelser i bygninger.

RAPPORT NR 25

Kontrollmåling utført i perioden 17.06. – 23.06.2021

Rapport dato: 11.11.2021

Geoform's prosjekt nr.: 21072

Ola Sæbø

A handwritten signature in blue ink that reads "Ola Sæbø".

GEOFORM AS

GOEFORM AS
Littleåsvegen 49, 5132 NYBORG
T: +47 982 20 450

E: post@geoform.no
W: www.geoform.no

Organisation No. NO 918 883 568 MVA

Rapport

INNHOLD

1. GENERELT	3
2. PERSONELL	3
3. UTSTYR / PROGRAMVARE.....	3
4. FORHOLD UNDER MÅLING	3
5. DEFINISJON AV DATUM	4
5.1. KOORDINATSYSTEMER.....	4
5.2. NØYAKTIGHET	5
6. ARBEIDSPROSEODYRE	5
7. RESULTATER.....	6
8. OVERSIKTSKART SETNINGSPUNKTER	11
9. OVERSIKTSBILDER KONTROLLPUNKT	12
10. DETAJLBILDER KONTROLLPUNKTER	25
11. HELSE MILJØ OG SIKKERHET	40

Appendix 1

Utjevning Gemini Kontrollpunkter og drag pr 2021-11-01

Appendix 2

Oversiktskart setning- og kontrollpunkt i M=1:1000

Rapport

1. GENERELT

Formålet med målingene er å holde kontroll med bevegelser i grunn og bygningsmasse. Målinger har vært utført siden 1999 og har bestått i:

- Nivellement av bolter nedsatt i grunn
- Nivellement av skruer innsatt i bygninger.
- Posisjonsmåling av skruer innsatt i bygninger

Målingene ble de første årene utført to ganger årlig, men er siden våren 2004 hovedsaklig en gang i året.

Posisjonsmålingene er utført med totalstasjon og nivellelementsmålingene med elektronisk niveller, men fra og med 2020 er også nivellelementspunktene (setningspunktene) målt med totalstasjon. Dette skyldes at nye instrumenter vurderes som like nøyaktige og mer effective.

2. PERSONELL

Målingene ble utført av Senior oppmålingsingeniørene Geir Ove Bøe og Ola Sæbø

3. UTSTYR / PROGRAMVARE

Følgende utstyr ble benyttet:

- Leica TDA6000 totalstasjon.
- Diverse tilleggsutstyr som Leica rundprisme, 30mm reflektorkuler, pekeprisme tripod etc.)
- Gemini Oppmåling programvare
- SpatialAnalyzer metrologi programvare
- Micro Station programvare.

4. FORHOLD UNDER MÅLING

Skyet oppholdsvær, temperaturer rundt 18 grader Celcius

Rapport

5. DEFINISJON AV DATUM

5.1. Koordinatsystemer

I prosjektet opereres det med 3 ulike koordinatsystemer.

I rapporten oppgis koordinater kun i systemet Bryggens Koordinatsystem, men om ønskelig kan lister også leveres i Euref89 og Bergenshalvøens koord.system.

Alle systemene bruker sammehøyderefaranse, NN1954.

Nedenfor beskrives koordinatsystemene i en kort oppsummering.

Bergenshalvøen

Da de første målingene ble utført i 1999, var dette det offisielle koordinatsystemet i Bergen, og alle målingene ble relatert til dette. Dette er beholdt for prosjektet siden. Alle målinger og landmålingsberegninger/utjevninger utføres i dette systemet.

Bryggens Koordinatsystem

For lettere å vurdere retningen på bevegelser ble det allerede i 1999 etablert et koordinatsystem som er bestemt av retningen på Bryggens fasaderekke. Systemet er definert av 1999-verdiene forpunktene 94 og B3, som ligger i hver sin ende av fasaderekken. Punktet 94 fikk tildelt verdiene X0/Y0, og B3 Y0, og hele prosjektet ble så transformert (flyttet og rotert) i forhold til dette.

Hensikten og fordelen med dette er at avvik i Y-aksen da viser bevegelser vinkelrett på fasaderekken, og avvik i X-aksen viser bevegelser på langs av fasadene. (De opprinnelige punktene B3 og 94 er nå borte. Et nytt punkt 95 ble i 2007 etablert nær 94).

Rapporten angir koordinatene i dette systemet.

Euref89 Sone 32

I 2005 ble *Euref89 Sone32* innført som offisielt datum i Bergen. Fra og med 2008 inneholdt rapportene koordinatlister også i dette koordinatsystemet.

Transformasjon er utført ved hjelp av fylkesformelen «skt2_1201_1.dll». I kartvedlegget er Euref89 tegnet som hovedrutenett, mens "Bryggens" er sekundær-rutenett.

NN1954 kontra NN2000

Det nye, nasjonale høyderefansesystemet NN2000 ble innført i Bergen i 2016.

Forskjellen mellom de to systemene varierer etter geografisk plassering. For Bryggen vil samme punkt ha 94mm lavere høyde i NN2000 enn i NN1954.

Rapport

5.2. Nøyaktighet

Iht. utjevningsrapport, appendix 1, ligger målte punkters nøyaktighet stort sett innenfor ± 1 mm.

Punkter på fasaden er tradisjonelt blitt framskjært fra flere stasjoner. Nå velger vi å måle med pekeprisme de punktene vi fysisk når fram til og bare de i høyden med framskjæring. Dette kan gi ulikheter i målinger før og nå med inntil et par mm.

Punktene som tidligere ble nivellert ble den gang ikke målt i X og Y-posisjon. Det blir de nå, men ikke alle punktene har like tydelig markert målepunkt på bolten/skruen. Derfor må X- og Y-posisjonens nøyaktighet på disse punktene tas med forbehold.

6. ARBEIDSPROSEDYRE

Med utgangspunkt i kjente fastmerker ble det første måledag gått et fastmerkedrag rundt hele bygningsmassen, samtidig som nye midlertidige fastmerker ble etablert til bruk for detaljmåling av kontrollpunkter påfølgende måledager. Mange av de midlertidige fastmerkene ble satt ut som brakett for reflektorkule og vil også bli brukt under fremtidige års målinger. Siden de er plassert på bevegelige bygninger, vil de bli nyberegnet hvert år. Bevegelser i disse punktene vil også bli fanget opp.

Detaljmåling av kontrollpunkter ble forertatt fra frie stasjoner mellom fastmerkene målt i helsatser.

Beregninger og utjevning er foretatt i programmet Gemini Oppmåling og transformasjoner fra Bergenshalvøen til Bryggens Koordinatsystem er utført i Spatial Analyzer.

Rapport

7. RESULTATER

Tabeller: Bevegelser i bygninger og grunn pr juni 2021.

Geoform AS

09.11.2021

Bryggen				Punkt type:	ST	Stjerreskru evt Torx
Bevegelser i bygninger og grunn pr juni 2021				AP	Aluminiumsplate	
Endringer siste år				RT	Reflektstape	
Endringer siden start				6K	Sekskantskru	
Koordinatsystem: Bryggen Lokal				AB	Aluminiumsbolt	
Positiv X: Utover langs Bryggen				MB	Messingbolt	
Positiv Y: Innover i bebyggelsen				AJ	Armeringsjern	
Z:Høyde i NN1954						
Koordinater i meter, endringer i mm						

Pkt. Nr Nr	Start år	Pkt. Type	Koordinater ved start			Pkt. Nr	Koordinater 2020			Koordinater 2021			Pkt. Nr	Endring i mm fra 2020 til 2021			Pkt. Nr	Endring i mm fra start til 2021			Ant. år	Endring i mm pr år		
			X	Y	Z		X	Y	Z	X	Y	Z		X	Y	Z		X	Y	Z				
B1	2015	ST	84.333	-0.008	9.640	B1	84.339	-0.006	9.607	84.339	-0.007	9.600	0	-1	-7	B1	6	1	-40	6	1.0	0.2	-6.7	
B2	2015	ST	78.422	0.077	9.686	B2	78.429	0.078	9.667	78.431	0.076	9.659	2	-2	-8	B2	9	-1	-27	6	1.5	-0.1	-4.4	
B3	2015	ST	83.642	0.015	4.248	B3	83.642	0.014	4.226	83.642	0.014	4.216	-1	0	-10	B3	0	-1	-32	6	0.0	-0.2	-5.3	
B4	2015	ST	78.369	0.083	4.228	B4	78.367	0.084	4.211	78.369	0.081	4.202	2	-3	-9	B4	0	-2	-26	6	0.0	-0.3	-4.3	
11	1999	ST	75.566	-0.332	10.639	11	75.499	-0.293	10.577	75.492	-0.305	10.578	-7	-12	-11	-74	27	-61	22	-3.4	1.2	-2.8		
12	1999	ST	70.064	-0.011	10.722	12	70.000	0.037	10.640	70.009	0.043	10.372	Punktet felmaått eller flyttet i 2021			Punktet felmaått eller flyttet i 2021			Punktet felmaått eller flyttet i 2021			Punktet felmaått eller flyttet i 2021		
13	1999	ST	76.643	0.030	2.006	13	76.640	0.036	1.956	76.639	0.034	1.953	-1	-2	-3	13	-4	4	-53	22	-0.2	0.2	-2.4	
14	1999	ST	72.646	0.155	4.124	14	72.630	0.153	4.057	Ikke målt i 2020			14	-16	-3	-67	22	-0.7	-0.1	-3.0				
15	1999	ST	68.788	0.403	1.956	15	68.775	0.415	1.890	68.774	0.413	1.885	-1	-2	-5	15	-14	10	-71	22	-0.6	0.4	-3.2	
1A1	2020	ST	67.891	0.331	7.402	1A1	67.891	0.331	7.402	67.889	0.325	7.387	-2	-6	-15	1A1	-2	-6	-15	1	-2.2	-5.6	-15.0	
1A2	2020	ST	62.647	0.814	7.421	1A2	62.647	0.814	7.421	62.645	0.809	7.409	-2	-5	-12	1A2	-2	-5	-12	1	-2.4	-5.5	-12.0	
1A3	2020	ST	67.937	0.468	4.361	1A3	67.937	0.468	4.361	67.936	0.463	4.348	-1	-5	-13	1A3	-1	-5	-13	1	-0.6	-5.2	-13.0	
1A5	2020	ST	62.336	0.919	4.746	1A5	62.336	0.919	4.746	62.335	0.914	4.736	-1	-5	-10	1A5	-1	-5	-10	1	-0.9	-5.0	-10.0	
21	2020	ST	61.111	0.720	9.380	21	61.111	0.720	9.380	61.105	0.716	9.372	-6	-4	-8	21	-6	-4	-8	1	-6.0	-3.6	-8.0	
22	2020	ST	55.808	1.192	9.373	22	55.808	1.192	9.373	55.802	1.188	9.364	-6	-4	-9	22	-6	-4	-9	1	-5.9	-3.8	-9.0	
23	2020	ST	61.146	0.962	4.251	23	61.146	0.962	4.251	61.142	0.958	4.244	-4	-4	-7	23	-4	-4	-7	1	-3.6	-4.0	-7.0	
24	2020	ST	55.900	1.323	4.650	24	55.900	1.323	4.650	55.896	1.318	4.642	-4	-5	-8	24	-4	-5	-8	1	-3.7	-4.7	-8.0	
31	1999	ST	53.593	1.325	11.155	31	53.483	1.338	11.095	53.480	1.334	11.090	-3	-4	-5	31	-113	9	-65	22	-5.1	0.4	-3.0	
32	1999	ST	47.474	1.619	11.032	32	47.368	1.648	10.948	47.607	1.626	10.971	Punktet feilmålt eller flyttet i 2021			Punktet feilmålt eller flyttet i 2021			Punktet feilmålt eller flyttet i 2021			Punktet feilmålt eller flyttet i 2021		
33	1999	ST	55.039	1.496	2.423	33	55.008	1.503	2.386	55.005	1.499	2.381	-3	-4	-5	33	-34	3	-42	22	-1.5	0.1	-1.9	
34	1999	ST	46.779	1.956	2.259	34	46.749	1.976	2.194	46.746	1.969	2.188	-4	-7	-6	34	-34	13	-71	22	-1.5	0.6	-3.2	
35	1999	ST	50.037	1.756	4.197	35	49.970	1.768	4.126	49.966	1.764	4.120	-4	-4	-6	35	-71	8	-77	22	-3.2	0.4	-3.5	

Rapport

Pkt.	Start år	Pkt. Type	Koordinater ved start			Pkt.			Koordinater 2020			Koordinater 2021			Endring i mm fra start til 2021			Endring i mm pr år						
			X	Y	Z	Nr	X	Y	Z	X	Y	Z	X	Y	Z	Nr	X	Y	Z	X	Y	Z		
41	1999	ST	44.801	1.668	10.873	41	44.729	1.684	10.826	44.727	1.681	10.820	-2	-3	-6	41	-74	13	-53	22	-3.4	0.6	-2.4	
42	1999	ST	40.815	1.788	10.839	42	40.744	1.796	10.782	40.741	1.792	10.776	-3	-4	-6	42	-74	4	-63	22	-3.4	0.2	-2.9	
43	1999	ST	46.227	1.871	2.228	43	46.200	1.885	2.189	46.195	1.881	2.184	-5	-4	-5	43	-32	10	-44	22	-1.4	0.5	-2.0	
44	1999	ST	41.284	2.006	2.320	44	41.264	2.024	2.266	41.261	2.019	2.260	-3	-5	-6	44	-23	13	-60	22	-1.1	0.6	-2.7	
51	1999	ST	38.139	1.846	11.118	51	38.076	1.844	11.058	38.072	1.840	11.051	-4	-4	-7	51	-67	6	-67	22	-3.0	0.3	-3.0	
52	1999	ST	34.572	1.915	11.096	52	34.508	1.917	11.036	34.506	1.913	11.028	-2	-4	-8	52	-66	-2	-68	22	-3.0	-0.1	-3.1	
53	1999	ST	38.536	2.077	2.337	53	38.501	2.101	2.278	38.498	2.096	2.271	-3	-5	-7	53	-38	19	-66	22	-1.7	0.9	-3.0	
54	1999	ST	33.479	2.232	2.253	54	33.448	2.247	2.208	33.445	2.241	2.202	-3	-6	-6	54	-34	9	-51	22	-1.6	0.4	-2.3	
61	1999	ST	31.745	1.827	11.041	61	31.687	1.821	10.963	31.683	1.813	10.959	-4	-8	-4	61	-62	-14	-82	22	-2.8	-0.6	-3.7	
62	1999	ST	25.700	1.701	10.901	62	25.643	1.708	10.815	25.639	1.701	10.810	-4	-7	-5	62	-61	0	-91	22	-2.8	0.0	-4.1	
63	1999	ST	33.133	2.107	1.465					33.139	2.112	1.410	Ikke målt i 2020			63	5	5	-55	22	0.2	0.2	-2.5	
64	1999	ST	30.262	2.066	3.799	64	30.210	2.067	3.748	30.206	2.060	3.745	-4	-7	-3	64	-56	-6	-54	22	-2.5	-0.3	-2.5	
65	1999	ST	29.067	2.066	3.782	65	29.006	2.068	3.733	29.001	2.063	3.729	-5	-5	-4	65	-66	-3	-53	22	-3.0	-0.1	-2.4	
71	2009	ST	23.054	1.646	10.803	71	23.033	1.652	10.790	23.032	1.646	10.785	-1	-6	-5	71	-22	0	-18	12	-1.9	0.0	-1.5	
72	1999	ST	23.162	1.641	10.838	72	16.655	1.500	10.896	Ikke funnet									Punktet ikke funnet i 2021					
73	1999	ST	22.599	1.832	1.600	73	22.603	1.848	1.554	22.601	1.843	1.549	-2	-5	-5	73	2	11	-51	22	0.1	0.5	-2.3	
74	1999	ST	19.742	1.766	3.878	74	19.679	1.778	3.844	19.676	1.772	3.840	-3	-6	-4	74	-66	6	-38	22	-3.0	0.3	-1.7	
75	1999	ST	18.595	1.721	3.885	75	18.528	1.738	3.851	18.526	1.731	3.847	-2	-7	-4	75	-69	10	-38	22	-3.1	0.5	-1.7	
76	1999	ST	15.826	1.649	2.384	76	15.895	1.658	2.329	15.896	1.651	2.325	1	-7	-4	76	69	2	-59	22	3.2	0.1	-2.7	
81	1999	ST	14.485	1.354	7.837	81	14.484	1.359	7.824	14.481	1.352	7.817	-3	-7	-7	81	-4	-2	-20	22	-0.2	-0.1	-0.9	
82	1999	ST	8.809	0.784	7.825	82	8.808	0.787	7.807	8.805	0.782	7.797	-3	-5	-10	82	-4	-1	-28	22	-0.2	-0.1	-1.3	
83	1999	ST	14.876	1.497	4.487	83	14.875	1.505	4.477	14.872	1.499	4.471	-3	-6	-6	83	-4	2	-16	22	-0.2	0.1	-0.7	
84	1999	ST	8.079	0.854	4.495	84	8.078	0.860	4.476	8.076	0.857	4.468	-2	-3	-8	84	-4	3	-27	22	-0.2	0.1	-1.2	
91	1999	ST	5.924	0.219	10.269	91	5.926	0.252	10.224	5.924	0.246	10.214	-2	-6	-6	10	91	0	27	55	22	0.0	1.2	-2.5
92	1999	ST	0.394	-0.060	10.325	92	0.401	-0.020	10.291	0.399	-0.025	10.290	-2	-5	-1	92	5	35	-35	22	0.2	0.2	-1.6	
93	1999	ST	5.436	0.380	2.034	93	5.434	0.389	2.008	5.433	0.382	2.005	-2	-7	-3	93	-3	2	-29	22	-0.2	0.1	-1.3	
95	1999	ST	0.000	0.000	2.061	95	0.019	0.021	1.997	0.025	0.016	1.993	6	-5	-4	95	25	16	-68	22	1.1	0.7	-3.1	
211	2016	ST	85.233	9.819	9.210	211	85.232	9.820	9.194	85.231	9.819	9.190	-1	-1	-4	211	-1	0	-20	5	-0.3	0.0	-4.0	
212	2016	ST	85.025	1.036	9.291	212	85.025	1.037	9.277	85.027	1.035	9.270	2	-2	-7	212	2	-1	-21	5	0.4	-0.3	-4.2	
213	2016	ST	83.988	10.789	2.386	213	83.989	10.791	2.377	83.990	10.791	2.374	1	0	-3	213	1	2	-12	5	0.3	0.4	-2.3	
221	2015	ST	84.852	21.998	9.587	221	84.848	22.003	9.563	84.847	22.003	9.556	-1	0	-7	221	-4	5	-31	6	-0.7	0.9	-5.1	
222	2015	ST	84.553	14.872	9.667	222	84.551	14.876	9.640	84.552	14.877	9.634	1	1	-6	222	-2	5	-32	6	-0.3	0.9	-5.4	
223	2015	ST	84.488	21.876	2.718	223	84.483	21.877	2.701	84.483	21.877	2.695	0	0	-6	223	-6	1	-23	6	-0.9	0.1	-3.8	
224	2015	ST	84.230	14.804	2.491	224	84.227	14.804	2.473	84.228	14.805	2.469	1	1	-4	224	-2	0	-22	6	-0.3	0.1	-3.6	

Rapport

Pkt. Nr	Start år	Pkt. Type	Koordinater ved start			Pkt.			Koordinater 2020			Koordinater 2021			Endring i mm fra start til 2021			Endring i mm pr år			
			X	Y	Z	Nr	X	Y	Z	X	Y	Z	X	Y	Z	Nr	X	Y	Z	år	
231	2002	ST	78.380	40.854	9.472	231	78.385	40.862	9.418	78.385	40.864	9.416	0	2	-2	231	5	10	-56	19	
232	2002	ST	78.010	23.421	9.670	232	78.020	23.443	9.569	78.021	23.442	9.565	1	-1	-4	232	11	21	-105	19	
233	2002	ST	77.914	41.009	2.500	233	77.907	41.023	2.442	77.909	41.024	2.440	2	1	-2	233	-5	15	-60	19	
234	2002	ST	77.875	23.384	2.415	234	77.853	23.398	2.331	77.854	23.399	2.326	1	1	-5	234	-21	15	-89	19	
241	2002	ST	77.603	56.928	9.805	241	77.608	56.937	9.743	77.607	56.942	9.742	-1	5	-1	241	4	14	-63	19	
242	2002	ST	78.342	42.887	9.765	242	78.348	42.900	9.723	78.349	42.902	9.721	1	2	-2	242	7	15	-44	19	
243	2002	ST	77.562	57.107	2.717	243	77.556	57.121	2.661	77.557	57.123	2.658	1	2	-3	243	-5	16	-59	19	
244	2002	ST	77.924	42.751	2.429	244	77.915	42.766	2.393	77.916	42.767	2.390	1	1	-3	244	-8	16	-39	19	
251	2002	ST	77.522	76.366	10.552	251	77.524	76.378	10.495	77.525	76.379	10.491	1	1	-4	251	3	13	-61	19	
252	2002	ST	77.847	58.395	10.174	252	77.852	58.407	10.113	77.852	58.409	10.110	0	2	-3	252	5	14	-64	19	
253	2002	ST	77.498	76.122	3.788	253	77.484	76.140	3.729	77.486	76.144	3.726	2	4	-3	253	-12	22	-62	19	
254	2002	ST	77.884	59.854	2.799	254	77.878	59.867	2.741	77.879	59.869	2.736	1	2	-5	254	-5	15	-63	19	
301	2006	ST	52.697	8.529	1.458	301	52.690	8.538	1.430	52.565	8.517	1.283	Punktet flyttet i 2021			Punktet flyttet i 2022					
302	2006	ST	52.353	8.443	3.895	302	52.308	8.446	3.859	52.145	3.538	3.763	Punktet flyttet i 2022								
303	2006	ST	52.859	12.603	1.481	303	52.859	12.607	1.445	52.858	12.604	1.439	-1	-3	-6	303	-1	1	-42	15	
304	2006	ST	52.724	12.565	3.769	304	52.702	12.568	3.729	52.702	12.565	3.722	0	-3	-7	304	-22	0	-47	15	
305	2006	ST	52.858	16.112	1.560	305	52.861	16.118	1.537	52.860	16.116	1.532	-1	-2	-5	305	2	4	-28	15	
311	2006	ST	22.462	5.580	1.260	311	22.469	5.587	1.235	22.467	5.586	1.230	-2	-1	-5	311	5	6	-30	15	
312	2006	ST	22.195	5.533	4.368	312	22.164	5.534	4.341	22.161	5.532	4.335	-3	-2	-6	312	-34	-1	-33	15	
313	2009	ST	25.266	7.383	1.310	313	25.263	7.388	1.291	25.260	7.387	1.287	-3	-2	-4	313	-6	3	-23	12	
314	2006	ST	25.043	7.337	4.158	314	25.000	7.343	4.123	24.995	7.344	4.118	-5	0	-5	314	-48	6	-40	15	
315	2006	ST	23.379	7.682	1.287	315	23.401	7.682	1.256	23.397	7.680	1.247	-4	-2	-9	315	18	-2	-40	15	
316	2006	ST	23.161	7.702	4.106	316	23.142	7.703	4.069	23.140	7.700	4.061	-2	-3	-8	316	-21	-2	-45	15	
317	2006	ST	23.204	11.035	1.536	317	23.203	11.034	1.494	23.199	11.036	1.484	-4	2	-10	317	-5	1	-52	15	
318	2006	ST	23.077	11.017	4.205	318	23.056	11.017	4.157	23.053	11.015	4.152	-3	-2	-5	318	-24	-2	-53	15	
319	2009	ST	24.974	14.564	4.285	319	24.981	14.569	4.271	24.975	14.569	4.266	-6	0	-5	319	2	5	-19	12	
320	2009	ST	24.850	9.866	4.098					24.838	9.872	4.078	Ikke målt i 2020			220			-12		
322	2009	ST	26.262	6.516	3.486	322	26.247	6.518	3.467	26.240	6.513	3.461	-7	-5	-6	322	-22	-3	-25	12	
401	2006	ST	46.459	5.026	6.354	401	46.400	5.047	6.307	46.393	5.044	6.299	-7	-3	-8	401	-66	18	-55	15	
402	2006	ST	54.628	4.363	6.212	402	54.583	4.356	6.177	54.582	4.353	6.171	-1	-3	-6	402	-46	-10	-41	15	
411	2007	AP	14.651	15.000	2.509	411	14.646	15.011	2.479	14.646	15.006	2.478	0	-5	-1	411	-5	6	-31	14	
412	2007	AP	15.567	4.302	2.236	412	15.566	4.309	2.211	15.567	4.307	2.214	1	-2	3	412	0	5	-22	14	

Rapport

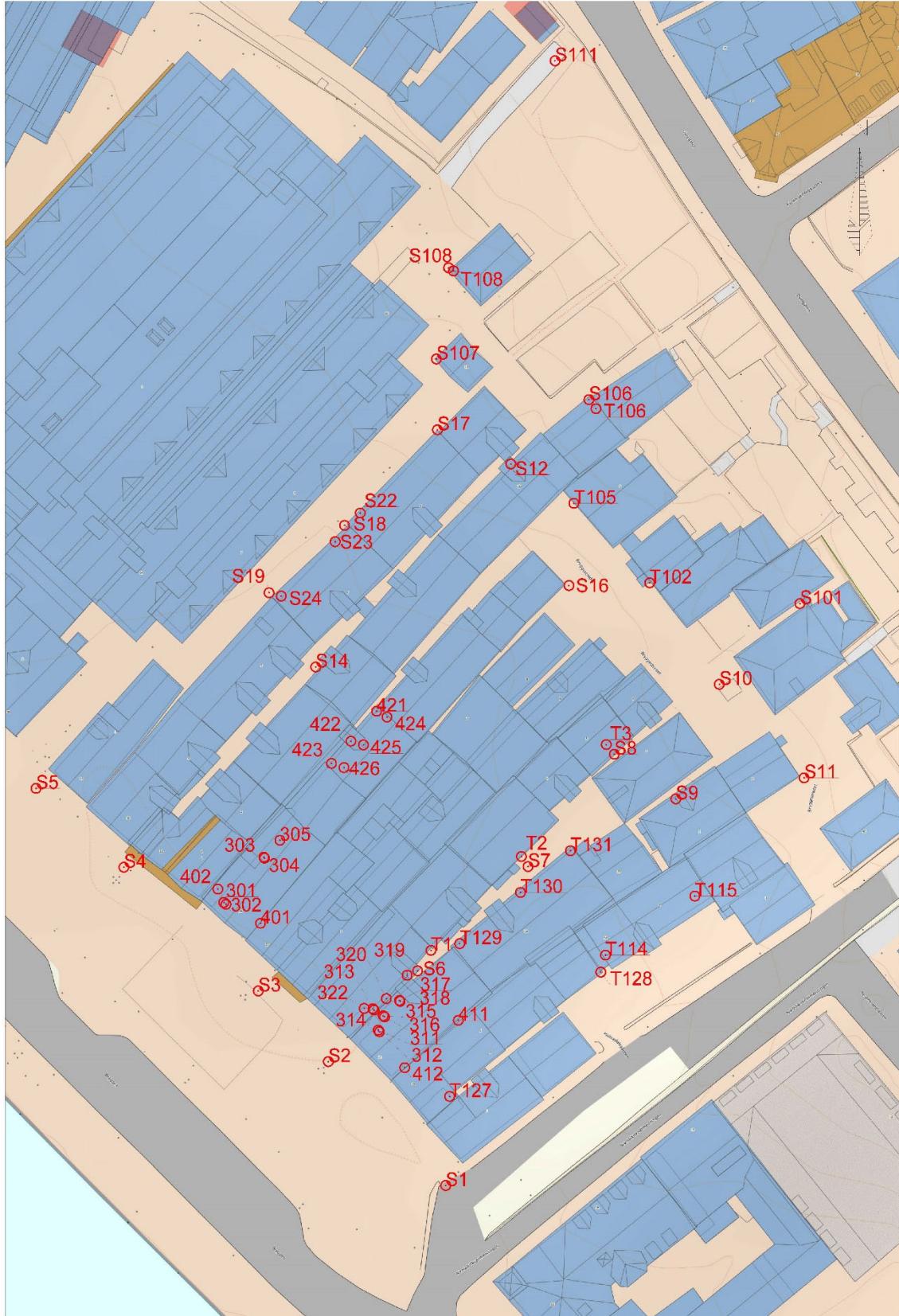
Punkt	Nr	Startår	Pkt. Type	Koordinater ved start			Pkt. Nr	Koordinater 2020			Koordinater 2021			Endring i mm fra 2020 til 2021			Pkt. Ant.	Endring i mm fra start til 2021			Pkt. Ant.
				X	Y	Z		X	Y	Z	X	Y	Z	X	Y	Z		X	Y	Z	
421	2012	RT	55.630	40.222	9.481			55.643	40.230	9.438	Ikke målt i 2020			421	13	8	-42	9	1.4	0.9	-4.7
422	2012	RT	55.337	34.296	9.589			55.353	34.302	9.559	Ikke målt i 2020			422	16	6	-30	9	1.7	0.7	-3.4
423	2012	RT	55.162	29.842	9.589			55.179	29.849	9.566	Ikke målt i 2020			423	17	6	-23	9	1.9	0.7	-2.5
424	2012	ST	53.897	40.661	2.239			53.903	40.663	2.200	Ikke målt i 2020			424	6	3	-39	9	0.7	0.3	-4.3
425	2012	ST	53.594	35.193	2.049			53.597	35.195	2.016	Ikke målt i 2020			425	3	3	-33	9	0.3	0.3	-3.7
426	2012	ST	53.377	30.691	1.886			53.377	30.694	1.864	Ikke målt i 2020			426	0	3	-22	9	0.0	0.3	-2.4
T1	1999	6K		2.649	T1		24.875	19.740	2.615	24.947	19.761	2.613	72	21	-2	T1	-36	22		-1.6	
T2	1999	6K		3.258	T2		24.781	39.345	3.210	24.773	39.381	3.202	-8	36	-8	T2	-56	22		-2.5	
T3	1999	6K		3.803				27.071	60.406	3.778	Ikke målt i 2020			T3	-25	22		-1.1			
S1	2008	AB		1.191	S1		-1.005	-4.358	1.176	-1.004	-4.365	1.173	1	-7	-3	S1	-18	13		-1.4	
S2	2000	AB		0.993	S2		24.654	-3.018	0.969	24.651	-3.024	0.965	-3	-6	-4	S2	-28	21		-1.3	
S3	2008	AB		0.885	S3		39.637	-2.577	0.875	39.634	-2.580	0.869	-4	-3	-6	S3	-16	13		-1.2	
S4	2000	AB		0.997	S4		67.133	-3.004	0.973	67.132	-3.005	0.971	-1	-1	-2	S4	-26	21		-1.2	
S5	2000	AB		1.035	S5		84.900	-3.515	1.000	84.900	-3.514	0.997	0	1	-3	S5	-38	21		-1.8	
S6	2000	MB		1.245	S6		24.283	16.139	1.233	24.282	16.136	1.233	-1	-3	0	S6	-12	21		-0.6	
S7	2000	MB		1.905	S7		23.004	38.980	1.889	23.001	38.974	1.889	-3	-6	0	S7	-16	21		-0.8	
S8	2000	MB		2.490	S8		25.197	60.191	2.474	25.196	60.189	2.475	-1	-2	1	S8	-15	21		-0.7	
S9	2000	MB		2.596	S9		13.848	61.681	2.574	13.842	61.685	2.575	-6	4	1	S9	-21	21		-1.0	
S10	2000	AB		3.593	S10		20.961	78.712	3.578	20.951	78.709	3.578	-10	-3	0	S10	-15	21		-0.7	
S11	2001	AB		3.679	S11		2.008	77.301	3.682	2.002	77.294	3.685	-6	-7	3	S11	6	20	0.3		
S12	2000	AB		3.457	S12		66.561	81.133	3.433	66.557	81.134	3.429	-4	1	-4	S12	-28	21		-1.3	
S13	2000	AB		S13			66.209	61.988	2.233							Punktet ikke funnet i 2021	-30	21		-1.4	
S14	2000	AB		1.294	S14		66.888	38.748	1.265	66.885	38.747	1.264	-3	-1	-1	S14	-14	20		-0.7	
S16	2001	AB		2.577	S16		47.622	73.892	2.561	47.624	73.896	2.563	2	4	2	S16					
S17	2002	AB		3.303	S17		78.111	77.257	3.333	78.113	77.259	3.331	2	2	-2	S17	28	19	1.5		
S18	2015	AB		2.077	S18		78.381	57.181	2.070	78.381	57.183	2.064	0	2	-6	S18	-13	6	-2.2		
S19	2015	AB		1.885	S19		79.661	42.005	1.888	79.665	42.005	1.887	4	-1	-1	S19	2	6	0.3		
S22	2002	AJ		2.264	S22		77.935	60.166	2.203	77.938	60.165	2.197	3	-1	-6	S22	-67	19	-3.5		
S23	2002	AJ		2.059	S23		77.732	54.438	2.004	77.733	54.436	1.997	1	-2	-7	S23	-62	19	-3.3		
S24	2002	AJ		1.881	S24		77.990	42.903	1.846	77.997	42.904	1.840	7	1	-6	S24	-41	19	-2.2		

Rapport

Pkt. Nr	Start år	Pkt. Type	Koordinater ved start			Pkt. Nr	Koordinater 2020			Koordinater 2021			Endring i mm fra 2020 til 2021	Endring i mm fra start til 2021	Ant. Nr	Endring i mm pr år				
			X	Y	Z		X	Y	Z	X	Y	Z				X	Y	Z		
S101	2010	AB				4.690	S101	20.497	95.877	4.685	20.494	95.871	4.684	-3	-6	-1	S101	-6	11	
S106	2010	AB				4.602	S106	64.693	96.261	4.599	64.677	96.262	4.598	-16	1	-1	S106	-4	11	
S107	2015	AB				3.724	S107	85.555	84.868	3.699	85.558	84.870	3.697	3	2	-2	S107	-27	6	
S108	2018	AB				4.609	S108	93.659	96.088	4.592	93.663	96.088	4.591	3	0	-1	S108	-18	3	
S111	2010	AB				8.084	S111	103.453	129.726	8.056	103.457	129.727	8.059	4	0	3	S111	-25	11	
T102	2010	ST				4.701	T102	39.086	82.570	4.689	39.082	82.564	4.684	-4	-6	-5	T102	-17	11	
T105	2010	ST				4.616	T105	55.588	83.384	4.602	55.588	83.381	4.601	0	-3	-1	T105	-15	11	
T106	2010	ST				5.865	T106	92.805	96.262	5.779	92.806	96.255	5.781	1	-7	2	T106	-12	11	
T108	2010	ST				5.803	T108	5.374	37.341	3.247	5.374	37.343	3.246	0	2	-1	T108	-22	11	
T114	2013	ST				3.255	T114	1.710	53.052	3.581	1.707	53.054	3.580	-3	2	-1	T114	-9	8	
T115	2010	ST				3.593	T115	2.897	T127	5.765	2.886	7.790	5.764	2.881	-2	-1	-5	T115	-13	11
T127	2013	6K				3.485	T128	4.124	34.998	3.481	4.119	34.997	3.476	-5	-1	-5	T127	-16	8	
T128	2013	6K				3.581	T129	22.505	23.487	3.562	22.502	23.479	3.558	-3	-8	-4	T128	-9	8	
T129	2013	ST				3.893	T130	21.153	35.366	3.869	21.147	35.366	3.866	-6	0	-3	T129	-23	8	
T130	2013	ST				3.945	T131	20.008	45.093	3.926	20.003	45.104	3.924	-5	11	-2	T130	-27	8	
T131	2013	ST					T132	-10.494	56.255	4.585	Pkt. fjernet i 2021						T131	-21	8	
T132	2014						T133	-11.177	59.827	4.567	Pkt. fjernet i 2022						T132	-20	8	
T133	2014						T134	-11.884	63.136	4.605	Pkt. fjernet i 2023						T133	-1.1	8	
T134	2014																T134	-2.6	8	

Rapport

8. OVERSIKTSKART SETNINGSPUNKTER

Oversiktskart kontrollpunkt for alle punkt unntatt pkt. på fasade mot bryggen og SAS-hotell.

Rapport

9. OVERSIKTSBILDER KONTROLLPUNKT

Viser punktenes plassering på fasade/bygningsdel.

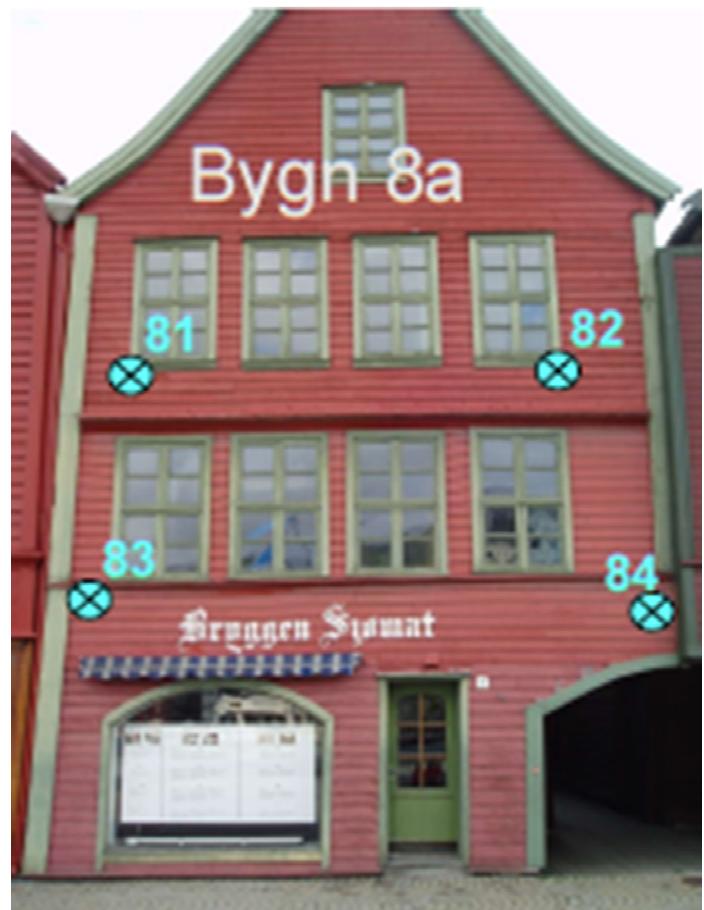
Rapport

Rapport

Rapport

Rapport

Rapport

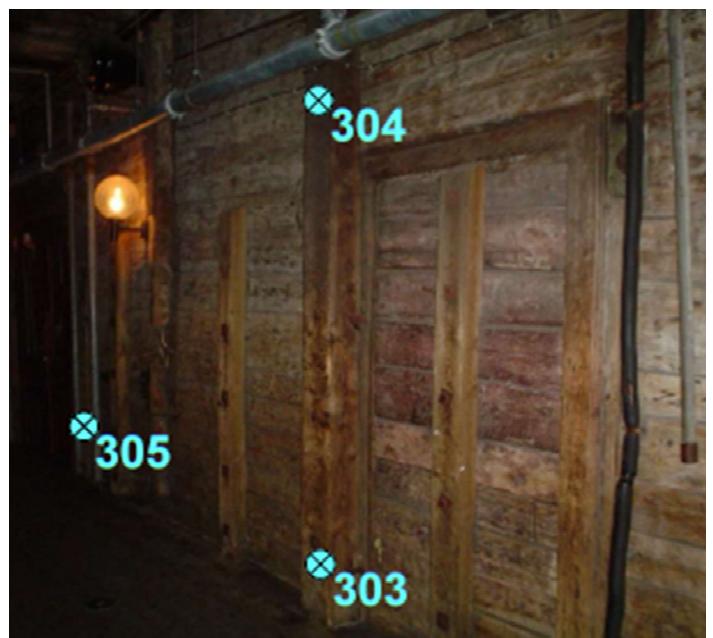
Rapport

Rapport

Rapport

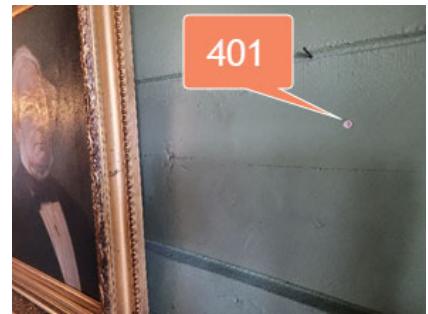

Rapport

Rapport

Inne på restaurant Enhjørningen

Rapport

Bygn 3c

Rapport

Rapport

10. DETAJLBILDER KONTROLLPUNKTER

De av punktene det er mulig å ta nærbilder av er her avbildet. Punktene høyt opp på fasaden er således ikke med, likeså punkter på Bryggen 35 og 33 som på fotograferingsdagen var tildekket i forbindelse med byggearbeid. Punktene som ligger under plankedekket, S6 -S9 og S12 – 14, er heller ikke avbildet. De vil bli tatt med i neste års rapport.

B3

B4

1A5

Rapport

23

24

33

35

34

43

44

Rapport

53

54

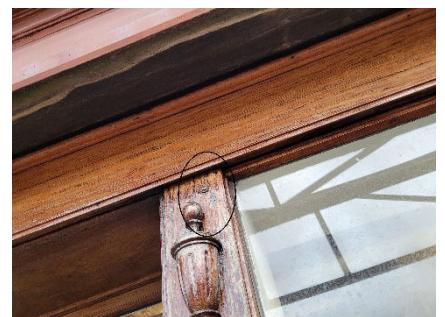
63

64

65

74

75

Rapport

73

76

Rapport

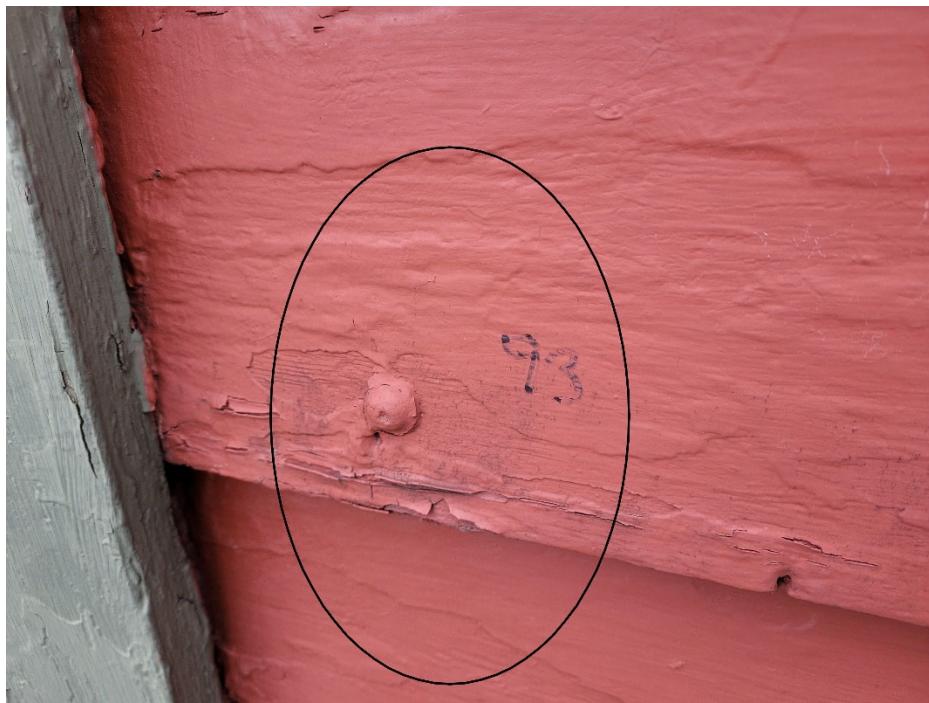
83

84

93

Rapport

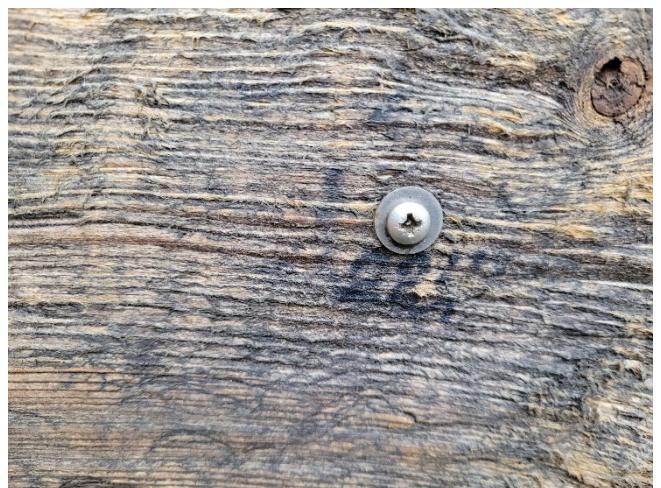
213

223

224

233

234

Rapport

243

244

253

254

301

302

Rapport

303

304

305

311

312

313

314

317

318

319

Rapport

320

322

401

402

411

412

Rapport

421

422

423

424

425

426

T1

T2

T3

Rapport

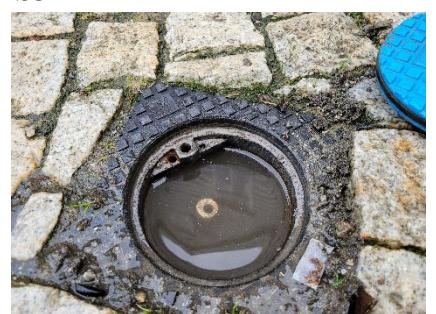
S1

S2

S3

S4

S5

S10

S16

Rapport

S17

S18

S19

S22

S23

S24

S101

S106

S107

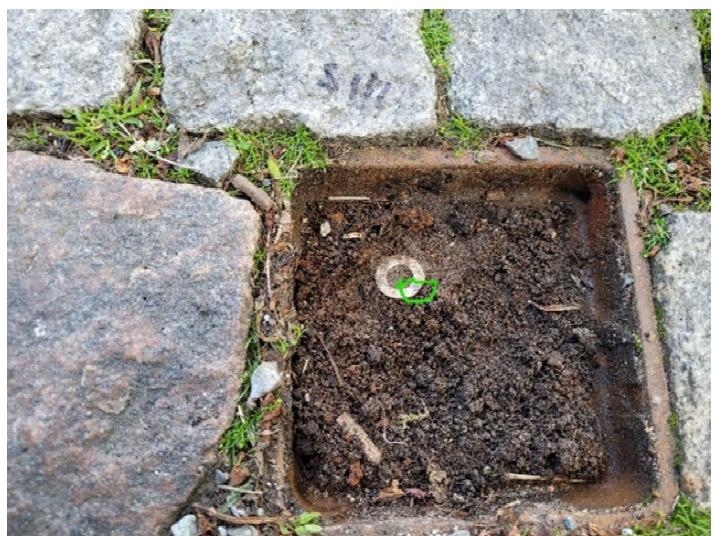

Rapport

S108

S111

Rapport

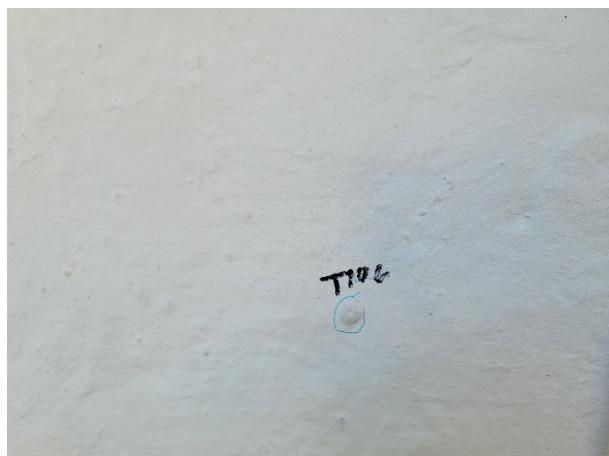
T102

T105

T106

T108

T114

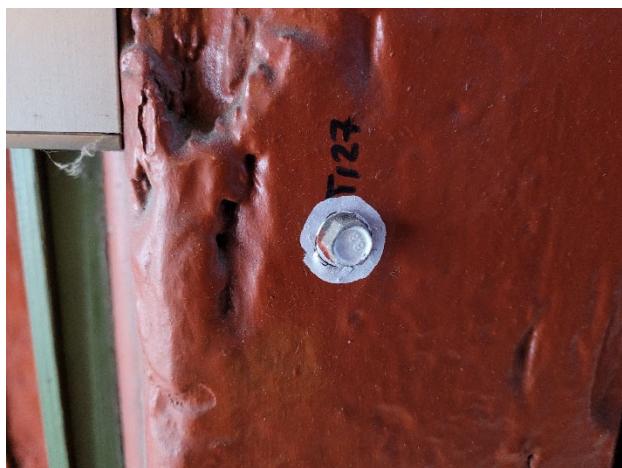

T115

Rapport

T127

T128

T129

T130

T131

Rapport

11. HELSE MILJØ OG SIKKERHET

Før arbeidet startet ble ingen risiko observert. Ingen uhell eller nesten-ulykke skjedde under arbeidet og følgelig ble ingen rapport om uønsket hendelse rapportert under besøkene.

Rapport

Appendix 1

Utjevning Gemini Kontrollpunkter og drag pr 2021-11-01

Prosjekt: C:\Users\OS\OneDrive - Geoform\A-prosjekt\Cowi\21072 Bryggen overv
Koordinatsystem: Lokalnett, Bergen/Askøy / NN 2000 høyder

09.11.2021

Kjente punkt

PunktID	Tema	N-koord.	Ø-koord.	Høyde GeoideH	Status	Delt status
P1	Pullert	67 101,683	59 855,948	1,916	K	XYZ
P3	Pullert	67 116,085	59 840,729	1,930	K	XYZ
P7	Pullert	67 145,601	59 808,681	2,027	K	XYZ
P9	Pullert	67 159,954	59 793,311	2,159	K	XYZ
F14	Leicabolt	67 248,405	59 869,689	3,413	K	XYZ
F21	Leicabolt	67 211,982	59 829,826	3,951	K	XYZ
F002	Leicabolt	67 195,943	59 812,753	1,475	K	XYZ
F23	Leicabolt	67 212,183	59 836,973	4,038	K	XYZ
F1	Bolt	67 199,097	59 943,708	5,257	K	XYZ
F17	Leicabolt	67 194,082	59 953,565	11,369	K	XYZ

Beregnehede punkt

PunktID	Tema	N-koord. Std. N	Ø-koord. Std. Ø	Høyde Std. H	Status a	fi b
2002	Stasjon	67 133,196 0.000	59 884,119 0.000	2,774 0.000	U 0.000	45,8 0.000
2001A	Stasjon	67 189,645 0.001	59 951,805 0.000	8,744 0.000	U 0.001	190,1 0.000
M05	Papitlapp r	67 163,678 0.001	59 932,201 0.001	5,420 0.001	U 0.001	49,6 0.001
M06	Papitlapp r	67 158,385 0.001	59 926,497 0.001	5,045 0.001	U 0.001	54,4 0.001
F24	Leicaskrue	67 126,179 0.000	59 889,973 0.000	2,701 0.000	U 0.000	24,2 0.000
M01	Papitlapp r	67 105,160 0.000	59 852,556 0.000	1,721 0.000	U 0.000	63,9 0.000
M02	Papitlapp r	67 120,215 0.000	59 836,187 0.000	1,780 0.000	U 0.000	71,9 0.000
M08	Papitlapp r	67 179,242 0.000	59 806,785 0.000	3,418 0.000	U 0.000	125,5 0.000
M07	Papitlapp r	67 170,450 0.000	59 844,240 0.000	3,437 0.000	U 0.000	142,2 0.000
S3	Setningsbo	67 159,191 0.001	59 850,839 0.001	0,869 0.001	U 0.001	143,2 0.001
S1	Setningsbo	67 131,224 0.001	59 880,376 0.001	1,173 0.001	U 0.001	90,4 0.001
S2	Setningsbo	67 149,042 0.001	59 861,869 0.001	0,965 0.001	U 0.001	138,6 0.001
2003	Stasjon	67 149,180 0.000	59 862,423 0.000	2,770 0.000	U 0.000	177,5 0.000
F28	Leicaskrue	67 204,538 0.000	59 926,910 0.000	6,221 0.000	U 0.000	133,5 0.000
2004	Stasjon	67 189,662 0.001	59 951,827 0.000	8,740 0.000	U 0.001	177,3 0.000
M16	Magn skive	67 222,531 0.001	59 894,431 0.001	4,992 0.000	U 0.001	180,0 0.001
F16A	Bolt	67 194,936 0.001	59 967,481 0.001	10,662 0.001	U 0.001	82,3 0.001
M12	Magn skive	67 154,521 0.001	59 867,674 0.001	3,491 0.000	U 0.001	32,4 0.001
M13	Magn skive	67 185,998 0.001	59 893,976 0.001	4,577 0.000	U 0.001	172,7 0.001
M14	Magn skive	67 192,282 0.001	59 900,939 0.001	4,954 0.000	U 0.001	172,6 0.001
M03	Papitlapp r	67 132,867 0.000	59 822,225 0.000	1,809 0.000	U 0.000	67,9 0.000
M04	Papitlapp r	67 159,213 0.000	59 794,144 0.000	1,931 0.000	U 0.000	96,1 0.000
2004A	Stasjon	67 168,534 0.000	59 841,389 0.000	2,683 0.000	U 0.000	130,9 0.000

Prosjekt: C:\Users\OS\OneDrive - Geoform\A-prosjekt\Cowi\21072 Bryggen overv
 Koordinatsystem: Lokalnett, Bergen/Askøy / NN 2000 høyder

09.11.2021

PunktID	Tema	N-koord. Std. N	Ø-koord. Std. Ø	Høyde Std. H	Status a	fi b
M21	Magn skive	67 171,007 0.000	59 843,738 0.001	1,457 0.000	U 0.001	94,8 0.000
M22	Magn skive	67 229,366 0.001	59 886,590 0.001	5,764 0.000	U 0.001	145,9 0.001
2005	Stasjon	67 177,390 0.000	59 831,399 0.000	2,746 0.000	U 0.000	111,1 0.000
S4	Setningsbo	67 176,882 0.001	59 829,782 0.001	0,971 0.001	U 0.001	101,7 0.001
S5	Setningsbo	67 188,136 0.001	59 816,023 0.001	0,997 0.001	U 0.001	159,4 0.001
M10	Magn skive	67 240,588 0.001	59 883,096 0.001	5,116 0.000	U 0.001	55,6 0.001
M10A		67 240,587 0.002	59 883,097 0.002	5,117 0.001	U 0.002	46,9 0.001
M11	Magn skive	67 187,657 0.001	59 838,221 0.001	2,798 0.000	U 0.001	182,7 0.001
2006	Stasjon	67 191,986 0.000	59 814,673 0.000	2,877 0.000	U 0.000	34,1 0.000
M24	Magn skive	67 235,886 0.001	59 866,858 0.001	3,942 0.000	U 0.001	55,3 0.000
M23	Magn skive	67 251,076 0.000	59 880,820 0.001	6,039 0.000	U 0.001	72,9 0.000
2007	Stasjon	67 240,134 0.000	59 869,980 0.000	4,614 0.000	U 0.000	34,3 0.000
F30	Leicaskrue	67 268,707 0.001	59 875,217 0.001	6,630 0.000	U 0.001	150,7 0.001
M25	Magn skive	67 205,052 0.001	59 836,137 0.001	4,085 0.000	U 0.001	185,4 0.001
F31	Leicaskrue	67 281,036 0.001	59 908,549 0.001	8,742 0.000	U 0.001	133,5 0.001
2008	Stasjon	67 255,997 0.000	59 884,587 0.001	5,963 0.000	U 0.001	101,3 0.000
F25	Leicaskrue	67 269,789 0.001	59 917,022 0.001	9,160 0.001	U 0.001	130,6 0.001
M09	Magn skive	67 266,126 0.001	59 913,977 0.001	8,301 0.001	U 0.001	123,5 0.001
M26	Magn skive	67 242,688 0.001	59 888,497 0.001	5,870 0.001	U 0.001	20,9 0.001
F26	Leicaskrue	67 196,022 0.001	59 921,972 0.001	3,700 0.000	U 0.001	151,3 0.001
2009	Stasjon	67 241,621 0.001	59 885,743 0.001	5,288 0.000	U 0.001	35,2 0.001
2010	Stasjon	67 201,823 0.000	59 923,320 0.000	5,299 0.000	U 0.000	123,3 0.000
F27	Leicaskrue	67 212,559 0.001	59 920,634 0.001	6,128 0.000	U 0.001	153,4 0.001
F29	Leicaskrue	67 210,216 0.001	59 935,499 0.001	6,758 0.000	U 0.001	43,5 0.001
M15	Papitlapp r	67 185,575 0.001	59 908,017 0.001	4,132 0.001	U 0.001	128,5 0.001

Gemini | Oppmåling

Utjevning lett

Prosjekt: C:\Users\OS\OneDrive - Geoform\A-prosjekt\Cowi\21072 Bryggen overv
Koordinatsystem: Lokalnett, Bergen/Askøy / NN 2000 høyder

09.11.2021

PunktID	Tema	N-koord. Std. N	Ø-koord. Std. Ø	Høyde Std. H	Status a	fi b
2011	Stasjon	67 184,159 0.001	59 901,924 0.001	4,110 0.000	U 0.001	145,1 0.001
2012	Stasjon	67 186,964 0.001	59 898,558 0.001	4,050 0.001	U 0.001	110,5 0.001
3001	Stasjon	67 124,828 0.001	59 885,256 0.000	3,296 0.000	U 0.001	34,9 0.000
91	Kontrollpkt	67 139,246 0.001	59 878,161 0.001	10,214 0.001	U 0.001	96,2 0.001
92	Kontrollpkt	67 135,422 0.001	59 882,159 0.001	10,290 0.001	U 0.001	6,6 0.001
93	Kontrollpkt	67 139,027 0.001	59 878,622 0.001	2,005 0.001	U 0.001	148,2 0.001
95	Kontrollpkt	67 135,208 0.001	59 882,468 0.001	1,993 0.001	U 0.001	187,0 0.001
81	Kontrollpkt	67 145,687 0.001	59 872,420 0.001	7,817 0.001	U 0.001	63,3 0.001
82	Kontrollpkt	67 141,538 0.001	59 876,336 0.001	7,797 0.001	U 0.001	96,2 0.001
83	Kontrollpkt	67 146,054 0.001	59 872,221 0.001	4,471 0.001	U 0.001	127,0 0.001
3002A	Stasjon	67 137,075 0.000	59 859,830 0.000	2,835 0.000	U 0.000	45,1 0.000
84	Kontrollpkt	67 141,117 0.001	59 876,936 0.001	4,468 0.001	U 0.001	92,2 0.001
71	Kontrollpkt	67 151,510 0.001	59 866,152 0.001	10,785 0.001	U 0.001	54,7 0.001
73	Kontrollpkt	67 151,377 0.001	59 866,606 0.001	1,549 0.001	U 0.001	26,8 0.001
74	Kontrollpkt	67 149,407 0.001	59 868,770 0.001	3,840 0.001	U 0.001	38,1 0.001
75	Kontrollpkt	67 148,623 0.001	59 869,612 0.001	3,847 0.001	U 0.001	42,7 0.001
76	Kontrollpkt	67 146,839 0.001	59 871,547 0.001	2,325 0.001	U 0.001	53,2 0.001
61	Kontrollpkt	67 157,303 0.001	59 859,724 0.001	10,959 0.001	U 0.001	31,1 0.001
62	Kontrollpkt	67 153,259 0.001	59 864,218 0.001	10,810 0.001	U 0.001	47,8 0.001
63	Kontrollpkt	67 158,482 0.001	59 858,820 0.001	1,410 0.001	U 0.001	20,0 0.001
64	Kontrollpkt	67 156,522 0.001	59 861,002 0.001	3,745 0.001	U 0.001	28,0 0.001
65	Kontrollpkt	67 155,735 0.001	59 861,914 0.001	3,729 0.001	U 0.001	31,4 0.001
51	Kontrollpkt	67 161,508 0.001	59 854,914 0.001	11,051 0.001	U 0.001	13,6 0.001
52	Kontrollpkt	67 159,227 0.001	59 857,656 0.001	11,028 0.001	U 0.001	23,1 0.001
53	Kontrollpkt	67 161,980 0.001	59 854,760 0.001	2,271 0.001	U 0.001	6,3 0.001

Prosjekt: C:\Users\OS\OneDrive - Geoform\A-prosjekt\Cowi\21072 Bryggen overv
 Koordinatsystem: Lokalnett, Bergen/Askøy / NN 2000 høyder

09.11.2021

PunktID	Tema	N-koord. Std. N	Ø-koord. Std. Ø	Høyde Std. H	Status a	fi b
54	Kontrollpkt	67 158,780 0.001	59 858,673 0.001	2,202 0.001	U 0.001	19,3 0.001
41	Kontrollpkt	67 165,747 0.001	59 849,781 0.001	10,820 0.001	U 0.001	192,3 0.001
42	Kontrollpkt	67 163,220 0.001	59 852,866 0.001	10,776 0.001	U 0.001	0,6 0.001
43	Kontrollpkt	67 166,860 0.001	59 848,803 0.001	2,184 0.001	U 0.001	190,1 0.001
44	Kontrollpkt	67 163,732 0.001	59 852,622 0.001	2,260 0.001	U 0.001	199,9 0.001
31	Kontrollpkt	67 171,218 0.001	59 842,940 0.001	11,090 0.000	U 0.001	176,3 0.000
32	Kontrollpkt	67 167,592 0.001	59 847,569 0.001	10,971 0.000	U 0.001	179,9 0.001
33	Kontrollpkt	67 172,342 0.001	59 841,896 0.001	2,381 0.001	U 0.001	192,5 0.001
34	Kontrollpkt	67 167,287 0.001	59 848,445 0.001	2,188 0.001	U 0.001	176,0 0.001
35	Kontrollpkt	67 169,241 0.001	59 845,877 0.001	4,120 0.001	U 0.001	190,9 0.001
3003	Stasjon	67 146,106 0.000	59 846,611 0.000	2,893 0.000	U 0.000	153,8 0.000
21	Kontrollpkt	67 175,746 0.001	59 836,774 0.001	9,372 0.001	U 0.001	199,7 0.001
22	Kontrollpkt	67 172,629 0.001	59 841,090 0.001	9,364 0.001	U 0.001	190,7 0.001
23	Kontrollpkt	67 175,953 0.001	59 836,904 0.001	4,244 0.001	U 0.001	199,2 0.001
24	Kontrollpkt	67 172,789 0.001	59 841,104 0.001	4,642 0.001	U 0.001	191,9 0.001
1A1	Kontrollpkt	67 179,894 0.001	59 831,392 0.001	7,387 0.001	U 0.001	48,7 0.000
1A2	Kontrollpkt	67 176,824 0.001	59 835,671 0.001	7,409 0.001	U 0.001	192,0 0.001
1A3	Kontrollpkt	67 180,029 0.001	59 831,446 0.001	4,348 0.001	U 0.001	2,6 0.001
1A5	Kontrollpkt	67 176,701 0.001	59 835,974 0.001	4,736 0.001	U 0.001	3,0 0.001
11	Kontrollpkt	67 184,398 0.001	59 825,234 0.001	10,578 0.000	U 0.001	165,5 0.001
12	Kontrollpkt	67 181,069 0.001	59 829,605 0.001	10,372 0.001	U 0.001	194,7 0.001
14	Kontrollpkt	67 182,869 0.001	59 827,696 0.001	4,057 0.001	U 0.001	193,0 0.001
15	Kontrollpkt	67 180,540 0.001	59 830,780 0.001	1,885 0.001	U 0.001	1,2 0.001
13	Kontrollpkt	67 185,405 0.001	59 824,589 0.001	1,953 0.001	U 0.001	189,6 0.001
F002A	Leicabolt	67 195,927 0.000	59 812,766 0.000	1,475 0.000	U 0.000	41,1 0.000

Prosjekt: C:\Users\OS\OneDrive - Geoform\A-prosjekt\Cowi\21072 Bryggen overv
 Koordinatsystem: Lokalnett, Bergen/Askøy / NN 2000 høyder

09.11.2021

PunktID	Tema	N-koord. Std. N	Ø-koord. Std. Ø	Høyde Std. H	Status a	fi b
3004	Stasjon	67 156,658 0.000	59 835,411 0.000	2,844 0.000	U 0.000	147,9 0.000
B1	Kontrollpkt	67 190,418 0.001	59 818,744 0.001	9,600 0.001	U 0.001	73,1 0.001
B3	Kontrollpkt	67 189,977 0.001	59 819,285 0.001	4,216 0.001	U 0.001	168,0 0.001
B4	Kontrollpkt	67 186,574 0.001	59 823,313 0.001	4,202 0.001	U 0.001	179,4 0.001
B2	Kontrollpkt	67 186,611 0.001	59 823,263 0.001	9,659 0.001	U 0.001	130,8 0.001
B4A	Kontrollpkt	67 186,575 0.002	59 823,313 0.001	4,203 0.001	U 0.002	0,4 0.001
211	Kontrollpkt	67 198,427 0.001	59 824,506 0.000	9,190 0.001	U 0.001	18,5 0.000
212	Kontrollpkt	67 191,656 0.001	59 818,907 0.000	9,270 0.001	U 0.001	37,0 0.000
224	Kontrollpkt	67 201,537 0.001	59 828,530 0.001	2,469 0.001	U 0.001	82,2 0.001
221	Kontrollpkt	67 207,382 0.000	59 832,777 0.000	9,556 0.001	U 0.000	59,2 0.000
222	Kontrollpkt	67 201,804 0.000	59 828,333 0.000	9,634 0.001	U 0.000	25,2 0.000
223	Kontrollpkt	67 207,048 0.001	59 832,970 0.001	2,695 0.001	U 0.001	43,1 0.001
231	Kontrollpkt	67 217,401 0.001	59 850,014 0.001	9,416 0.001	U 0.001	26,5 0.001
232	Kontrollpkt	67 203,998 0.001	59 838,878 0.001	9,565 0.001	U 0.001	24,5 0.000
234	Kontrollpkt	67 203,856 0.001	59 838,976 0.001	2,326 0.001	U 0.001	159,4 0.001
213	Kontrollpkt	67 198,348 0.001	59 826,081 0.001	2,374 0.001	U 0.001	0,1 0.001
233	Kontrollpkt	67 217,210 0.001	59 850,479 0.001	2,440 0.001	U 0.001	72,7 0.001
243	Kontrollpkt	67 229,144 0.001	59 861,290 0.001	2,658 0.001	U 0.001	42,1 0.001
242	Kontrollpkt	67 218,917 0.001	59 851,376 0.000	9,721 0.001	U 0.001	36,3 0.000
241	Kontrollpkt	67 229,040 0.001	59 861,133 0.001	9,742 0.001	U 0.001	63,8 0.000
3010	Stasjon	67 221,175 0.000	59 847,693 0.000	3,682 0.000	U 0.000	40,3 0.000
251	Kontrollpkt	67 243,673 0.000	59 873,927 0.000	10,491 0.000	U 0.000	32,0 0.000
252	Kontrollpkt	67 230,309 0.000	59 861,909 0.001	10,110 0.000	U 0.001	54,2 0.000
253	Kontrollpkt	67 243,470 0.001	59 873,802 0.001	3,726 0.001	U 0.001	43,4 0.001
254	Kontrollpkt	67 231,430 0.001	59 862,845 0.001	2,736 0.001	U 0.001	33,9 0.001

Prosjekt: C:\Users\OS\OneDrive - Geoform\A-prosjekt\Cowi\21072 Bryggen overv
 Koordinatsystem: Lokalnett, Bergen/Askøy / NN 2000 høyder

09.11.2021

PunktID	Tema	N-koord. Std. N	Ø-koord. Std. Ø	Høyde Std. H	Status a	fi b
244	Kontrollpkt	67 218,532 0.001	59 851,615 0.001	2,390 0.001	U 0.001	194,0 0.001
S24	Setningsbo	67 218,688 0.001	59 851,644 0.001	1,840 0.001	U 0.001	9,4 0.001
S19	Setningsbo	67 219,101 0.001	59 849,794 0.001	1,887 0.001	U 0.001	197,4 0.001
S23	Setningsbo	67 227,229 0.001	59 859,397 0.001	1,997 0.001	U 0.001	42,2 0.001
S18	Setningsbo	67 229,729 0.001	59 860,706 0.001	2,064 0.001	U 0.001	36,8 0.001
S22	Setningsbo	67 231,692 0.001	59 862,994 0.001	2,197 0.001	U 0.001	29,8 0.001
S17	Setningsbo	67 244,723 0.001	59 874,059 0.001	3,331 0.001	U 0.001	60,6 0.001
3011	Stasjon	67 237,430 0.000	59 861,416 0.000	4,196 0.000	U 0.000	47,4 0.000
MP3	Tape	67 226,736 0.001	59 850,854 0.001	4,399 0.001	U 0.002	48,5 0.001
3012	Stasjon	67 250,052 0.000	59 873,173 0.000	5,160 0.000	U 0.000	68,7 0.000
S107	Setningsbo	67 255,351 0.001	59 873,419 0.001	3,697 0.001	U 0.001	3,0 0.001
S108	Setningsbo	67 269,136 0.001	59 874,643 0.001	4,591 0.001	U 0.001	0,6 0.001
T108	Kontrollpkt	67 268,701 0.001	59 875,400 0.001	5,781 0.001	U 0.001	3,9 0.001
4001	Stasjon	67 156,047 0.001	59 916,823 0.001	3,762 0.000	U 0.001	49,5 0.001
T115	Kontrollpkt	67 176,386 0.001	59 915,938 0.001	3,580 0.001	U 0.001	8,8 0.001
T114	Kontrollpkt	67 166,917 0.001	59 902,876 0.001	3,246 0.001	U 0.001	144,3 0.001
T128	Kontrollpkt	67 164,322 0.001	59 902,288 0.001	3,476 0.001	U 0.001	131,2 0.001
4002	Stasjon	67 139,752 0.001	59 876,155 0.000	2,831 0.000	U 0.001	193,5 0.000
T127	Kontrollpkt	67 144,638 0.001	59 880,366 0.001	2,881 0.001	U 0.001	32,2 0.001
4003	Stasjon	67 146,169 0.001	59 871,327 0.001	2,831 0.000	U 0.001	154,2 0.001
412	Kontrollpkt	67 148,652 0.002	59 873,415 0.001	2,217 0.001	U 0.002	42,4 0.001
412 2		67 148,695 0.002	59 873,462 0.001	2,289 0.001	U 0.002	42,7 0.001
412 3		67 148,747 0.002	59 873,500 0.001	2,227 0.001	U 0.002	42,5 0.001
412 4		67 148,707 0.002	59 873,454 0.001	2,162 0.001	U 0.002	42,3 0.001
411	Kontrollpkt	67 156,132 0.002	59 881,165 0.002	2,460 0.001	U 0.002	48,2 0.001

Prosjekt: C:\Users\OS\OneDrive - Geoform\A-prosjekt\Cowi\21072 Bryggen overv
 Koordinatsystem: Lokalnett, Bergen/Askøy / NN 2000 høyder

09.11.2021

PunktID	Tema	N-koord. Std. N	Ø-koord. Std. Ø	Høyde Std. H	Status a	fi b
411 2		67 156,158 0.002	59 881,194 0.002	2,524 0.001	U 0.002	48,2 0.001
411 3		67 156,190 0.002	59 881,227 0.002	2,484 0.001	U 0.002	48,2 0.001
411 4		67 156,157 0.002	59 881,190 0.002	2,436 0.001	U 0.002	48,2 0.001
M01x		67 105,160 0.001	59 852,556 0.001	1,720 0.001	U 0.001	11,2 0.001
M02x		67 120,215 0.001	59 836,186 0.002	1,779 0.001	U 0.002	58,7 0.001
4004	Stasjon	67 152,600 0.000	59 864,890 0.000	2,649 0.000	U 0.000	192,7 0.000
311	Kontrollpkt	67 154,117 0.001	59 869,159 0.001	1,230 0.001	U 0.001	77,6 0.001
312	Kontrollpkt	67 153,876 0.001	59 869,355 0.001	4,335 0.001	U 0.001	81,8 0.001
313	Kontrollpkt	67 157,307 0.001	59 868,228 0.001	1,287 0.001	U 0.001	37,8 0.001
314	Kontrollpkt	67 157,101 0.001	59 868,400 0.001	4,118 0.001	U 0.001	40,7 0.001
316	Kontrollpkt	67 156,155 0.001	59 870,035 0.001	4,061 0.001	U 0.001	60,3 0.001
319	Kontrollpkt	67 162,548 0.001	59 873,148 0.001	4,266 0.001	U 0.001	42,2 0.001
T1	Kontrollpkt	67 166,452 0.001	59 876,570 0.001	2,613 0.001	U 0.001	42,4 0.001
322	Kontrollpkt	67 157,289 0.001	59 866,915 0.001	3,461 0.001	U 0.001	24,7 0.001
S6	Setningsbo	67 163,278 0.001	59 874,698 0.001	1,233 0.001	U 0.001	41,1 0.001
S7	Setningsbo	67 179,695 0.001	59 890,625 0.001	1,889 0.001	U 0.001	37,4 0.001
T2	Kontrollpkt	67 181,164 0.001	59 889,553 0.001	3,202 0.001	U 0.001	41,3 0.001
4005	Stasjon	67 156,468 0.001	59 867,901 0.001	2,703 0.000	U 0.001	34,7 0.001
315	Kontrollpkt	67 156,309 0.001	59 869,828 0.001	1,247 0.001	U 0.001	97,0 0.001
317	Kontrollpkt	67 158,715 0.001	59 872,176 0.001	1,484 0.001	U 0.001	65,2 0.001
318	Kontrollpkt	67 158,603 0.001	59 872,272 0.001	4,152 0.001	U 0.001	66,7 0.001
320	Kontrollpkt	67 158,909 0.001	59 870,175 0.001	4,078 0.001	U 0.001	45,7 0.001
4006	Stasjon	67 189,609 0.001	59 897,420 0.001	4,000 0.000	U 0.001	132,0 0.001
T129	Kontrollpkt	67 167,660 0.001	59 880,853 0.001	3,558 0.001	U 0.001	39,5 0.001
T130	Kontrollpkt	67 175,754 0.001	59 889,663 0.001	3,866 0.001	U 0.001	32,5 0.001

Prosjekt: C:\Users\OS\OneDrive - Geoform\A-prosjekt\Cowi\21072 Bryggen overv
 Koordinatsystem: Lokalnett, Bergen/Askøy / NN 2000 høyder

09.11.2021

PunktID	Tema	N-koord. Std. N	Ø-koord. Std. Ø	Høyde Std. H	Status a	fi b
T131	Kontrollpkt	67 182,363 0.001	59 896,906 0.001	3,924 0.001	U 0.001	3,3 0.001
T3	Kontrollpkt	67 198,555 0.001	59 901,588 0.001	3,778 0.001	U 0.001	25,6 0.001
S8	Setningsbo	67 197,163 0.001	59 902,863 0.001	2,475 0.001	U 0.001	43,6 0.001
4007	Stasjon	67 170,333 0.000	59 841,816 0.000	2,651 0.000	U 0.000	109,3 0.000
301	Kontrollpkt	67 172,268 0.001	59 845,061 0.001	1,283 0.001	U 0.001	69,4 0.001
302	Kontrollpkt	67 172,009 0.001	59 845,393 0.001	3,763 0.001	U 0.001	75,3 0.001
303	Kontrollpkt	67 179,327 0.001	59 850,792 0.001	1,439 0.001	U 0.001	53,8 0.001
304	Kontrollpkt	67 179,195 0.001	59 850,884 0.001	3,722 0.001	U 0.001	54,6 0.001
305	Kontrollpkt	67 181,981 0.001	59 853,091 0.001	1,532 0.001	U 0.001	53,1 0.001
426	Kontrollpkt	67 193,335 0.001	59 862,249 0.001	1,864 0.001	U 0.001	35,4 0.001
425	Kontrollpkt	67 196,881 0.001	59 865,031 0.001	2,016 0.001	U 0.001	1,5 0.001
424	Kontrollpkt	67 201,213 0.001	59 868,382 0.001	2,200 0.001	U 0.001	74,2 0.001
4008	Stasjon	67 199,728 0.001	59 863,743 0.001	3,354 0.001	U 0.001	46,8 0.001
421	Kontrollpkt	67 202,025 0.001	59 866,783 0.001	9,438 0.001	U 0.001	57,5 0.001
422	Kontrollpkt	67 197,356 0.001	59 863,120 0.001	9,559 0.001	U 0.001	19,6 0.001
423	Kontrollpkt	67 193,877 0.001	59 860,334 0.001	9,566 0.001	U 0.001	35,2 0.001
4009	Stasjon	67 170,686 0.001	59 848,097 0.001	6,396 0.000	U 0.001	116,2 0.001
4010	Stasjon	67 165,613 0.000	59 841,052 0.000	2,672 0.000	U 0.000	145,6 0.000
401	Kontrollpkt	67 169,379 0.001	59 850,725 0.001	6,299 0.001	U 0.001	128,3 0.001
402	Kontrollpkt	67 174,221 0.001	59 844,085 0.001	6,171 0.001	U 0.001	133,6 0.001
4011	Stasjon	67 244,219 0.001	59 888,739 0.001	5,540 0.000	U 0.001	25,8 0.001
T106	Kontrollpkt	67 248,975 0.001	59 897,778 0.001	5,853 0.001	U 0.001	68,0 0.001
S106	Setningsbo	67 250,281 0.001	59 896,659 0.001	4,598 0.001	U 0.001	57,3 0.001
S111	Setningsbo	67 300,969 0.001	59 889,276 0.001	8,059 0.001	U 0.001	188,4 0.001
4012	Stasjon	67 242,110 0.001	59 885,422 0.001	5,264 0.000	U 0.001	59,9 0.001

Prosjekt: C:\Users\OS\OneDrive - Geoform\A-prosjekt\Cowi\21072 Bryggen overv
 Koordinatsystem: Lokalnett, Bergen/Askøy / NN 2000 høyder

09.11.2021

PunktID	Tema	N-koord. Std. N	Ø-koord. Std. Ø	Høyde Std. H	Status a	fi b
S12	Setningsbo	67 240,082 0.001	59 885,329 0.001	3,429 0.001	U 0.001	7,2 0.001
S14	Setningsbo	67 208,268 0.001	59 857,317 0.001	1,264 0.001	U 0.001	32,7 0.001
S16	Setningsbo	67 222,211 0.001	59 894,894 0.001	2,563 0.001	U 0.001	176,5 0.001
4013	Stasjon	67 216,663 0.001	59 900,056 0.001	4,360 0.000	U 0.001	198,7 0.001
S10	Setningsbo	67 208,377 0.001	59 918,201 0.001	3,578 0.001	U 0.001	115,8 0.001
T105	Kontrollpkt	67 234,595 0.001	59 895,089 0.001	4,601 0.001	U 0.001	12,3 0.001
T102	Kontrollpkt	67 223,166 0.001	59 907,026 0.001	4,684 0.001	U 0.001	56,2 0.001
4014	Stasjon	67 207,750 0.001	59 909,621 0.001	4,651 0.000	U 0.001	176,1 0.001
S101	Setningsbo	67 221,046 0.001	59 929,788 0.001	4,684 0.001	U 0.001	71,6 0.001
4015	Stasjon	67 197,082 0.001	59 920,235 0.001	4,985 0.000	U 0.001	93,8 0.001
S9	Setningsbo	67 190,857 0.001	59 912,422 0.001	2,575 0.001	U 0.001	65,8 0.001
4016	Stasjon	67 200,036 0.000	59 930,059 0.001	5,574 0.000	U 0.001	116,7 0.000
S11	Setningsbo	67 194,896 0.001	59 931,593 0.001	3,685 0.001	U 0.001	177,6 0.001
3005	Stasjon	67 171,440 0.000	59 823,333 0.000	2,813 0.000	U 0.000	95,4 0.000
3006	Stasjon	67 188,894 0.000	59 813,123 0.000	2,808 0.000	U 0.000	32,6 0.000
3007	Stasjon	67 199,725 0.000	59 817,075 0.000	3,150 0.000	U 0.000	42,2 0.000
3008	Stasjon	67 210,789 0.000	59 832,777 0.000	3,435 0.000	U 0.000	144,4 0.000
3009	Stasjon	67 203,955 0.000	59 825,748 0.000	3,205 0.000	U 0.000	41,3 0.000
P5A	Pullert	67 131,469 0.001	59 823,819 0.000	2,004 0.000	U 0.001	15,1 0.000
91A	Kontrollpkt	67 138,987 0.001	59 878,424 0.001	10,509 0.001	U 0.001	177,1 0.001

Prosjekt: C:\Users\OS\OneDrive - Geoform\A-prosjekt\Cowi\21072 Bryggen overv
Koordinatsystem: Lokalnett, Bergen/Askøy / NN 2000 høyder

09.11.2021

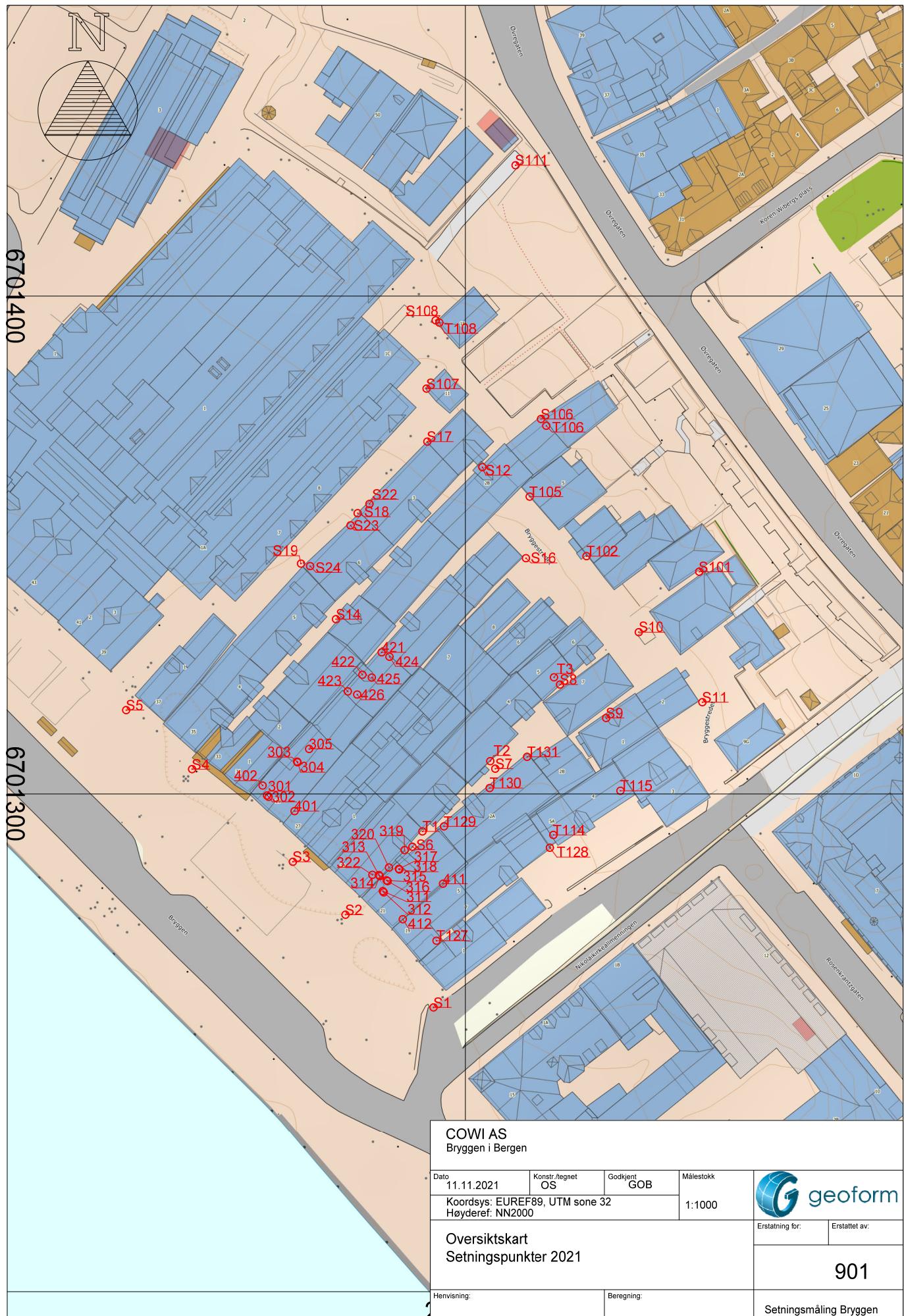
Sammendrag utjevning

Antall kjente punkt:	10	Antall stasjoner (konv. obs.)	83
Antall ukjente punkt	218	Antall hor.retninger:	1076
		Antall vertikalvinkler:	1073
		Antall avstander:	1034
Antall ukjente:	654	Antall satellittvektorer:	0
Antall obs:	3183	Antall punktobservasjoner:	0
		Antall nivellelementobs:	0
Sum PVV:	0.0000871494384267		
Beregnet standardavvik på vektsenål	0.0001888		
Antatt standardavvik på vektsenhete	0.0005000		
Antall overskytende målinger:	2446		
K-tall (ant. overbest. / ant. obs.):	0.768		

Rapport

Appendix 2

Oversiktskart setning- og kontrollpunkt i M=1:1000

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Rapport 116

NIKU hovedkontor
Storgata 2
Postboks 736, Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg
Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Bergen
Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112, Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Trondheim
Kjøpmannsgata 1b
7013 TRONDHEIM
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tromsø
Framsenteret
Hjalmar Johansens gt. 14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00

Norsk institutt for
kulturminneforskning